

Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hanidabaa Odiya Maxaafaa Naa77antto shaahoi Hanidabaa Odiya Maxaafaa Koiro shaahoi eqqidosaappe doommees. Hegeekka Kawuwaa Salomona haaruwaappe doommidi, i haiqqana gakkanaashin de7iya wodiya kanti kiyees. Huuphessa baggan de7iya zareti ba aawaa Salomona sohuwan kawotida Yihudaa Kawuwaa Roobaama bolli makkalido hanotaa odi simmidi, Yerusalaamee laalettido wodiya, Kiristtoosa yeletaappe kase 586 laittaa gakkanaashin de7iya tohossa bagga Yihudaa taarikiyaa shiishshidi odees.

Kawoi Solomoni Aadhdhida Eraa Ekkanau Woossiis

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 3:1-15)

¹ Daawita na7ai Kawoi Solomoni ba kawotettaa minttiis. GODAI a Xoossai aara gididi, a keehippe gitayiiis.

² Solomoni Israa7eela ubbaa, shaalaqata, mato halaqata, daannata, Israa7eela asaa kaalettiya ubbatanne keettaa asatu halaqata xeesidi shiishshiiis. ³ Hegaappe guyyiyan, Solomoninne shiiqida asai ubbai Gabaa7oonan de7iya goinniyo xoqqa sohuwaa biidosona; aissi giikko, GODAA ashkkarai Muusee bazzon medhdho Xoossaa Dunkkaanee yan de7ees. ⁴ Kase Daawiti Xoossaa Taabootaayyo Yerusalaamen dunkkaaniyaa

tolidi, Xoossaa Taabootaa Qiriyaati-Yi7aariima katamaappe he giigissi wottido sohuwau ehi wottiis. ⁵ Huura na7aa Uura na7ai Baxaali7eeli nahaasiyaa birataappe oottido yarshshiyoo sai Gabaa7oonan GODAA Dunkkaaniyaa sinttan de7ees. Solomoninne he shiiqida asai GODAAYYO hegan goinnidosona. ⁶ Solomoni Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan de7iya nahaasiyaappe oosettida yarshshiyoo saakko, GODAA sintti biidi, issi sha7u xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiiis.

⁷ He gallassa qammi Xoossai Solomonassi qon-cidi, “Taani neeyyo ai immanau koyai?” yaagiis.

⁸ Yaagin Solomoni Xoossaa, “Neeni ta aawaa Daawita aggenna gita siiquwan siiqadasa; yaatada tana a sohuwan kawoyadasa. ⁹ Ha77ikka abeet GODAA, Xoossau, neeni ta aawaa Daawitayyo kase giido qaalai poletto. Neeni tana sa7an de7iya baanaadan corattida asaa bolli kawoyido gishshau, ¹⁰ taani ha asaa kaalettanau neeni taayyo aadhdhida erattettaanne akeekaa imma. Hegee xayikko, ha ne gita asaa ooni aissanau danddayii?” yaagiis.

¹¹ Yaagin Xoossai Solomona hagaadan yaagiis; “Neeni dure gidanau, woikko aquwaa demmanau, woikko bonchchettanau, woikko ne morkketi haiqqanau, woikko neeyyo baree aduqqanau oichchennan aggada, taani nena kawoyido ta asaa aissiyo aadhdhida erattettaanne akeekaa oichchido gishshau, ¹² taani neeyyo aadhdhida erattettaanne akeekaa immana. Qassi neeppe kase de7ida kawotuyyo woikko neeppe guyyiyan yaana kawotuyyookka bainna duretaa,

aquwaanne bonchchuwaa taani neeyyo immana” yaagiis.

¹³ Hegaappe guyyiyan, Solomoni Xoossaa Dunkkaanee Gabaa7oonan de7iyo, goinniyo xoqqa sohuwaappe simmidi, Yerusalaame biis; biidi Israa7eela bolli kawotiis.

Kawuwaa Solomona Minotettaanne Durettaa (Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 10:26-29)

¹⁴ Solomoni paraa gaaretanne parata shiishshiis. Ayyo issi sha7anne oiddu xeetu paraa gaaretinne tammanne naa77u sha7u parati de7oosona. I eta paraa gaaretu katamatuuninne banaara Yerusalaamen wottiis. ¹⁵ Kawoi worqqinne biri Yerusalaamen shuchchaadan korettanaadan, zigikka bargguwan dicciya ettaadan corattanaadan oottiis. ¹⁶ Solomona parati Gibxxeppenne Qaawe giyo biittaappe yiidosona. Kawuwaa zal77anchchati eta Qaaweppe miishshan shammidi ehoosona. ¹⁷ Eti issi issi paraa gaariyaa usuppun xeetu xaqara biran, issi issi paraa issi xeetanne ishatamu xaqara biran Gibxxeppe shammidi ehoosona; ehiidi Hiitetu kawotu ubbatussinne Sooriyaa kawotussi baizzoosona.

2

Solomoni Beeta Maqidasiyaa Keexxanau Giigisiis

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 5:1-18)

¹ Solomoni GODAA sunttaayyo Beeta Maqidasiyaanne baayyo kawo keettaa keexxanau halchchiis. ² Hegaa gishshau, Solomoni tookkiyoobaa toossanau laappun tammu sha7u

asatanne gezziyan shuchchaa qoo7anau hosppun tammu sha7u asata dooriis; qassi eta wochchiya heezzu sha7anne usuppun xeetu asata eta bolli sunttiis.

³ Hegaappe guyyiyan, Solomoni Xiirroosa Kawuwaa Kiiraamayyo kiitaa kiittidi, “Ta aawai Daawiti baayyo kawo keettaa keexxanau neeni zigaa yeddidoogaadan, taayyookka yedda.

⁴ Ha77i taani GODAA ta Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau hanais. Taani sawuwaa tonggu giya ixaanaa cuwayanau, ubba wode GODAA sinttan oittaa wottanaunne ubbato maalladonne omarssi, Sambbata gallassatun, aginai xeeriyo wodetuuninne GODAA nu Xoossaa baalaa gallassatun xuuggiyo yarshshuwaa yarshshanau, he Beeta Maqidasiyaa dummayana. Israa7eela asai merinau oottanaadan azazettido oosoti hageeta.

⁵ “Nu Xoossai hara xoossatu ubbaappe gita gidiyo gishshau, taani keexxanau haniyo Beeta Maqidasee gita. ⁶ SHin ayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau danddayiyai oonee? Aissi giikko, saluwaappe xoqqa saloikka ayyo gidanau danddayenna! Yaatin, taani a sinttan ixaanaa cuwayanaappe attin, taani ayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau oonee?

⁷ “Ha77ikka alleeqota kessiyo oosuwaa, worqqaa, biraa, nahaasiyaanne birataa seerissi tigiyo oosuwaanne zo7o maayuwaa, ochchaa teera milatiya maayuwaanne salo milatiya maayuwaa giigissiyo oosuwaa eratetta de7iyo asa taayyo yedda. Ta aawai Daawiti Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya kushe hiillaa

eriyaaageeta doori wottiis; i etaara issippe oottana.
⁸ Liibaanoosan de7iya ne asati mittaa waati qanxxiyaakko eriyoojaa taani erais. Hegaa gishshau, neeni taayyo Liibaanoosappe zigaa, xiiddaanne sanddalliyaa yedda. Ta asati ne asatuura gididi, ⁹ taayyo daro mittaa giigissana. Aissi giikko, taani keexxiyo Beeta Maqidasee gitanne maalaalissiyaagaa. ¹⁰ Mittaa qanxxiya ne ashkkaratuyyo taani laatamu sha7u konttaale gisttiyaanne laatamu sha7u konttaale banggaa, qassi oiddu xeetu sha7u litiro woine eessaanne oiddu xeetu sha7u litiro wogaraa zaitiyaa immana” yaagiis.

¹¹ Yaagin Xiirsoosa Kawoi Kiiraami Solomonayyo dabddaabbiiyaa kiittidi, “GODAI ba asaa siiqiyo gishshau, i nena eta bolli kawoyiis” yaagiis. ¹² Kiiraami qassikka, “GODAAYYO Beeta Maqidasiyaanne baayyo kawo keettaa keexxanaadan aadhdhida eranchcha, akeekanchchanne cincca na7aa Kawuwaa Daawitayyo immida, saluwaa sa7aa medhdhida GODAI, Israa7eela Xoossai galatetto.

¹³ “Ha77ikka taani neeyyo Huraama giyo hi-illanchchanne akeekanchcha bitaniyaa yeddaas. ¹⁴ A aayyiyaa Daana zare; qassi a aawai Xiirsoosa biittaa asa. I worqqaa, biraa, nahaasiyaa, birataa, shuchchanne mittaa oottiya asa; qassi ochchaa teeraa milatiya maayuwaa, salo milatiya maayuwaa, zo7o maayuwaanne liinuwaa giyo maayuwaa giigissiyo oosuwaa erees. Qassikka i dumma dumma alleeqota kessidi, odidoogaadan ubbabaa oottanau danddayees. Hegaa gishshau, kushe hiillan loohida ne asatuuranne kase ne

aawaassi, Daawitassi oottida asatuura a ootissa.

¹⁵ “Ha77ikka neeni ta godai immana giido gistiyaanne bangгаа, zaitiyaanne woiniyaa eessaa ta ashkkaratuyyo yedda. ¹⁶ Neeni Liibaanoosappe koyido mittaa keenaa nuuni qanxxana; qanxxidi qashissidi, abbaa bollaara toohettidi, neekko Yoophphe baanaadan oottana. Yaatobare neeni yaappe Yerusalaame gakkanau efiissana” yaagiis.

*Solomoni Beeta Maqidasiyaa Keexxiis
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 6:1-38)*

¹⁷ A aawai Daawiti kase qoodidoogaadan, Solomoni Israa7eela biittan de7iya kare biitta asaa ubbaa qoodiis; qoodin eti xeetanne ishatamanne heezzu sha7anne usuppun xeeta gididosona. ¹⁸ Solomoni he asaappe laappun tammu sha7aa tookkiyoobaa toossanau, hosppun tammu sha7aa gezziyan shuchchaa qoo7anau dooriis; qassi eta wochchanau heezzu sha7anne usuppun xeetu asata sunttiis.

3

¹ Solomona aawai Daawiti GODAA Beeta Maqidasee keexettana sohuwaa Mooriyaa giyo deriyan Yerusalaamen giigissi wottiis. He sohoi GODAI Daawitayyo qonccido, Yaabuusiyaa Ornna audiyyaa. ² Solomoni ba kawotido oiddantto laittan, naa77antto aginan Beeta Maqidasiyaa keexxanau doommiis.

³ Solomoni Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxanau baasido baasuwwa zananai usuppun tammu wara; gomppai laatamu wara. ⁴ Beeta Maqidasiyaa geliyoosan de7iya baranddaa

gomppai Beeta Maqidasiyaa gomppaakka keena laatamu wara; geesai laatamu wara.¹ A gidduwaa geeshsha worqqan sheeshshiis. ⁵ Wuige godaa xiiddaa xallaa licidi kammiis; kammidi muruta worqqan sheeshshiis; yaatidi zambbaa misiliyaanne sanssalatan alleeqissiis. ⁶ Beeta Maqidasiyaakka al77o shuchchan alleeqissiis; i alleeqissido worqqai Pariwaima biittaappe yiida worqqa. ⁷ Godata, zabaayeta, qosilettanne penggeta worqqan sheeshshiis; qassi godaa bolli kiruubetu misiliyaa massiis.

⁸ Solomoni Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa keexxiis. He sohuwaa zananai Beeta Maqidasiyaa gomppaadan laatamu wara; gomppai laatamu wara. He sohuwaa godaa laatamu sha7u kilo giraame muruta worqqan sheeshshiis. ⁹ Eti go7ettido misimaaree ichchashu xeetanne laappun tammu giraame worqqaappe merettiis. Pooqiyan de7iya kifiletakka worqqan sheeshshiis.

¹⁰ Solomoni Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwan naa77u kiruubetu misileta massi giigisidi, worqqan sheeshshiis. ¹¹ He kiruubetu qefee micettidi, laatamu wara; koiro kiruubiyau koiro qefee ichchashu wara gididi, Beeta Maqidasiyaa godaa bochchees; naa77antto qefeekka ichchashu wara gididi, hara kiruubiyaa qefiyaa bochchees. ¹² Naa77antto kiruubiyau koiro qefee ichchashu wara gididi, Beeta Maqidasiyaa godaa bochchees; naa77antto qefeekka ichchashu wara gididi, koiro kiruubiyaa qefiyaa bochchees.

¹ **3:4** Laatamu wara: Ibraawettoi issi xeetanne laatamu wara gees.

¹³ Ha naa77u kiruubetu qefee micettidi, laatamu wara gidiiis; eti bantta som77uwaa Geeshsha So-huwaakko zaaridi, bantta tohuwan eqqidosa.

¹⁴ Solomoni salo milatiya maayuwaappe, ochchaa teeraa milatiya maayuwaappe, zo7o maayuwaappenne liinuwaa qacinaappe dadettida maayuwaappe magalashuwaa oottidi, a bolli kiruubetu misileta medhdhiis.

*Naa77u Nahaasiyaa Tuussata
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 7:15-22)*

¹⁵ Solomoni Beeta Maqidasiyaa sinttan issuwaa issuwaa geesai hasttamanne ichchashu wara aduqqiyo naa77u tuussata merissidi, eta huuphiyan ichchashu wara gumbbuwaa wottiis.

¹⁶ Qassi sanssalataa gitedan merissidi, tuussatu huuphiyan wottiis; yaatidi roomaane giyo teeraa misileta xeetata merissidi, sanssalataa bolli wottiis. ¹⁷ Tuussatuppe issuwaa Beeta Maqidasiyaa sinttan ushachcha baggaara, naa77anttuwaa qassi haddirssa baggaara essiis. Essidi ushachcha baggaara de7iya tuussaa Yaakiina sunttiis; haddirssa baggaara de7iya tuussaa Boo7eeza sunttiis.

4

*Beeta Maqidasiyaa Miishshata
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 7:23-51)*

¹ Hegaappe guyyiyan, Solomoni zananai laatamu wara, gomppai laatamu wara, geesai tammu wara gidiiyo yarshshiyooosaa nahaasiyaa birataappe ootissiis.

² Qassi nahaasiyaa birataa seerissidi, doonai ya gaxaappe ha gaxaa gakkanaashin tammu wara, geesai ichchashu waranne yuushoi hastamu wara gidiyo Abba giyo sainiyaa merissiis.

³ Abba Sainiyaa doonan kare baggaara ziqqi giidi, aara oiqettidi merettida misileti de7oosona; he misileti naa77u maaran de7iya booratu misileta.

⁴ He Abba Sainee nahaasiyaa birataappe merettida tammanne naa77u booratu misiletu zokkuwan uttiis. Booratuppe heezzati huuphessa baggi, heezzati arggo baggi, heezzati tohossa baggi, heezzati qassi arshsho baggi simmidi xeelliyaabaa milatoosona. Abba Sainee eta bolli uttiis; etayyo guyye baggai giddokko simmi uttiis. ⁵ Abba Sainee issi takkaaro keena ordde; a doonai wanccaa doonaa mala; qassi ciishshai ciyyidaagaakka milatees. He Abba Sainee usuppun tammu sha7u litiro gidiya haattaa oiqqiyaagaa.

⁶ Solomoni qassikka meecettiyo tammu kereta merissiis; merissidi ichchashata tohossa baggaara, qassi ichchashata huuphessa baggaara wottiis. Etan xuuggiyo yarshshuwaa ashoi meecettees; shin Abba Sainiyaa haattan qeseti meecettoosona.

⁷ Hegaappe guyyiyan, Solomoni etau imettida halchchuwaadan xomppiyaa wottiyo ballata tammata worqqaappe ootissidi, ichchashata ushachcha baggaara, ichchashata haddirssa baggaara Beeta Maqidasiyaa gidдон wottiis.

⁸ Qassikka i tammu xaraphpheezata oottidi, ichchashata ushachcha baggaara, ichchashata haddirssa baggaara Beeta Maqidasiyaa gidдон

wottiis. Qassi xeetu kuixaarotakka worqqaappe merissiis.

⁹ Solomoni qeesetuuyo giddo dabaabaanne kare bagga gita dabaabaa giigissiis; dabaabaayyo penggeta giigissidi, penggeta nahaasiyaa biratan sheeshshiis. ¹⁰ Abba Sainiyaa Beeta Maqidasiyaappe tohossa arshsho baggi wottiis.

¹¹ Huraami kereta, akaafatanne kuixaarota medhdhiis; yaatidi Huraami Kawuwaa Solomonassi Xoossaa Beeta Maqidasiyan oosuwaa oottidi poliis. ¹² I oottido oosotikka naa77u tuussata, tuussatu huuphiyan wottiyo saine mala naa77u gumbbota, tuussatu bollai de7iya naa77u gumbbota alleeqissiyo naa77u gite mala sanssalatata, ¹³ issi issi gumbbuwaa bolli naa77u maaran nahaasiyaappe merettida issi issi xeetu roomaane teeraa misileta, muleera oiddu xeetu roomaane teera misileta, ¹⁴ tammu gaareta, gaaretu bollan wodhdhiya, meecettiyo tammu kereta, ¹⁵ Abba Sainiyaanne appe garssan de7iya tammanne naa77u booratu misileta, ¹⁶ kereta, akaafata, qaphetanne hara miishshata ubbaa.

Huraami Kawuwaa Solomonayyo GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi medhdhido ha miishshata ubbaa qucettida nahaasiyaappe medhdhiis. ¹⁷ Kawoi Solomoni Sukkotappenne Xareedappe gidduwan, Yorddaanoosa dembban de7iya nahaasiyaa birataa seerissiyo sohuwan hageeta ubbaa ootissiis. ¹⁸ Nahaasiyaa birataappe merettida ha miishshai ubbai keehi daro gidido gishshau, woisaa deexxiyaabaakko, likkee ertibeenna.

19 Qassikka Solomoni Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya miishshata worqqaappe ubbaa merissiis. Hegeetinne worqqaappe oottido yarshshiyosaa, GODAA sinttan wottiyo oittai uttiyo xaraphpheezaa, ²⁰ etau wottido wogaadan Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa sinttan poo7anaadan xomppiyaa wottiyo worqqa ballata, eta worqqa xomppeta, ²¹ geeshsha worqqaappe oottido ciishshaa misileta, xomppetanne qapheta, ²² xomppiyaa toissiyobata, kuixaarota, ixaanaa cuwayiyobatanne tamaa ekkiyo miishshata. Ha miishshati ubbai geeshsha worqqaappe oosettidosona. Beeta Maqidasiyaayyo kare bagga penggetanne Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa geliyo penggeta worqqan sheeshshiis.

5

¹ Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa ubbaa polidoogaappe guyyiyan, a aawai Daawiti GODAAYYO dummayi wottido biraa, worqqaanne hara miishshata ubbaa ehiidi, Xoossaa Beeta Maqidasiyaa buquraa minjjiyoosan wottiis.

GODAA Taabootai Beeta Maqidasiyaa Geliis (Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:1-9)

² Hegaappe guyyiyan, Kawoi Solomoni GODAA Maachchaa Taabootaa Daawita Katamaappe, Xiyooneppe ehanaadan Israa7eela cimata, zaretu ubbaa halaqatanne Israa7eela keettaa asata kaalettiyaageeta Yerusalaame katamaa shiishshiis. ³ Israa7eela asai ubbai laappunnta aginan, Daase Baalai bonchchettiyo wode,

kawuwaakko shiiqiis. ⁴ Israa7eela cimati ubbai gakkinn, Leewati Taabootaa denttidosona.

⁵ Leewatinne qeeseti Taabootaa, Xoossaa Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa gidдон de7iya geeshsha miishshata ubbaa tookkidi ehiidosona. ⁶ Kawoi Solomoninne aara issippe de7iya Israa7eela yaa7ai kumettai Taabootaa sinttan shiiqidi, qoodanau danddayettenna, cora dorssaanne mehiyaa yarshshidosona.

⁷ Hegaappe guyyiyan, qeeseti GODAA Maachchaa Taabootaa Beeta Maqidasiyaayyo gidдо geeshsha qol77uwaa, Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa giyo sohuwaa ehiidi, kiruubetu misiletu qefetuppe garssa baggaara wottidosona.

⁸ Micetti uttida kiruubetu qefeti Taabootaanne Taabootaa tookkiyo kasota kammidosona.

⁹ Kasoti keehippe adussa gidido gishshau, eta xeerai Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa sinttan de7iya Geeshsha Sohuwan beettanau danddayees; shin Geeshsha Sohuwaappe kareera beettenna. Eti hachchi gakkanaashin, he sohuwan de7oosona.

¹⁰ Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido wode, GODAI etaara maachchaa maacettido Siinaa Deriyan Muusee wottido naa77u masettida shuchchatuppe attin, Taabootaa gidдон harabi aibinne baawa.

GODAA Bonchchuwaa

¹¹⁻¹⁴ He sohuwan de7iya qeeseti ubbati bantta oottiyo sohuwan sohuwan shaahettennan, issippe banttana GODAASSI dummayi wottidosona. Mazamuriyaa yexxiya Leewati ubbati, Asaafi,

Hemaaninne Yidutuuni, eta naatinne eta dab-boti liinuwaa giyo maayuwaa maayidosona. He maayuwaa maayidi, daalata, diittatanne maaz-inqqeta oiqqidi, yarshshiyooaappe arshsho bag-gaara eqqidosa; xeetanne laatamu qeeseti xurumbbata punnanau etaara issippe eqqidosa. Eti ubbai xurumbbata punniiddi, daalata qaat-tiiddi, diittata diixxiiddinne hara kaa7iyo mi-ishshatun kaa7iiddi,

“GODAI keha!

Aggenna a siiqoi merinaagaa”

yaagidi GODAA sabbidosona.

Qeeseti Beeta Maqidasiyaappe kiyiyo wode, shaarai GODAA Beeta Maqidasiyaa kumiis; he shaaraa gaasuwan qeeseti bantta oosuwaa oot-tanau danddayibookkona; aissi giikko, GODAA bonchchoi Xoossaa Beeta Maqidasiyaa kumi ut-tiis.

6

Solomoni Asaassi Haasayido Haasayaa (Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:12-21)

¹ Hegaappe guyyiyan, Solomoni hagaadan yaagiis; “Abeet GODAU, neeni, ‘Taani xuma shaaran de7ana’ yaaga wottadasa. ² SHin taani neeyyo lo77o Beeta Maqidasiyaa, neeni an merinau de7ana sohuwaa keexxaas” yaagiis.

³ Israa7eela yaa7ai kumettai eqqidaashin, kawoi etakko simmidi, eta hagaadan yaagidi anjjiis; ⁴ “GODAI Israa7eela Xoossai galatetto! Ta aawaa Daawitassi ba doonan odido ufaissaa ba kushiyan poliis. He i odido ufaissai, ⁵ ‘Taani ta asaa Israa7eela Gibxxeppe kessada ehiido gallasaappe

doommin, ta sunttai an xeessetana mala, Beeta Maqidase keexxanau Israa7eela zaretu gidдон ai katamanne doorabeikke; woikko i ta asaa Israa7eela kaalettana mala, oonanne doorabeikke. ⁶ SHin ha77i ta sunttai Yerusalaamen xeessetana mala, taani Yerusalaame dooraas; qassi ta asaa Israa7eela kaalettana mala, Daawita dooraas' yaagiis.

⁷ “Ta aawai Daawiti GODAA Israa7eela Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidase keexxanau ba wozanan qoppiis. ⁸ SHin GODAI ta aawaa Daawita, ‘Neeeni ta sunttaayyo Beeta Maqidase keexxanau ne wozanan qoppido gishshau, lo77obaa oottadasa. ⁹ Gidikkonne, Beeta Maqidase keexxanaagee nena gidakka; ta sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanaagee ne gulbbataappe yelettana ne na7aa’ yaagiis.

¹⁰ “Ha77ikka GODAI ba giido ufaissaa qaalaa poliis. GODAI kase immido ufaissaadankka, taani ta aawaa Daawita sohuwan kawotaasinne ha77i Israa7eela kawotaa araatan uttaas. Qassi GODAA Israa7eela Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxaas. ¹¹ GODAI Israa7eela asaara maacettido maachchai xaafettido masettida shuchchati de7iyo Taabootaakka a gidдон wottaas” yaagiis.

Solomona Woosaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:22-53)

¹²⁻¹³ Solomoni zananai ichchashu wara, gompapai ichchashu waranne qassi geesai heezzu wara gidido madirakiyaa nahaasiyaa birataappe giigissidi, dabaabaa gidдон essi wottiis. Hegaappe guyyiyan, Solomoni

GODAAYYO yarshshiyooosaa sinttan, Israa7eela yaa7ai kumettai de7iyoosan eqqidi, ba kushiyaa saluwaa zaaridi micciis; miccidi Israa7eela yaa7aa kumettaa sinttan gulbbatiis. ¹⁴ Gulbbatidi hagaadan yaagidi woossiis; “Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, saluwan woikko sa7an ne mala xoossi baawa. Neeni ne maachchaa naagaasa; bantta kumetta wozanaappe ne sinttan hemettida ne ashkkarata aggenna siiquwan siiqaasa. ¹⁵ Ne ashkkaraayyo, ta aawaa Daawitayyo neeni oottana gaada haasayido qaalaa naagadasa; neeni kase ne doonan haasayidoogaa ne kushiyan hachchi poladasa.

¹⁶ “Ha77ikka abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni ne ashkkaraassi, ta aawaa Daawitassi, ‘Neeni ta sinttan hemettidoogaadan ne naatikka ta higgiiyan hemettanau bantta ogiyaa naagikko, Israa7eela kawotaa araatan uttiya asa neeni mulekka xayakka’ yaagido qaalaa pola. ¹⁷ Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni ne ashkkaraa Daawitayyo haasayido ne qalalai ha77ikka poletto.

¹⁸ “SHin Xoossai tumu, asaara issippe ha sa7an de7aneeyye? Be7a, saloti, ubbaappe xoqqan de7iya salotikka neeyyo gidanau danddayokkona. Yaatin, ha taani keexxido Beeta Maqidasee neeyyo ai keenaa guuxxanddeeshsha! ¹⁹ Gidikkonne, abeet GODAU, ta Xoossau, ta woosaa, ne ashkkaraa woosaanne watiwatuwaa neeni ezgga. Taani ne ashkkarai ne sinttan woossiyo woosaanne waasuwa neeni siya. ²⁰ Neeni ‘Ta sunttai he sohuwan xeesettana’ giido ha Beeta Maqidasiyaakko, ne aifee qamminne

gallassi xeello. Taani ne ashkkarai ha Beeta Maqidasiyaakko simmada, woossiyo woosaa neeni siya. ²¹ Taani ne ashkkarainne ne asai Israa7eeli ha Beeta Maqidasiyaakko simmidi, watiwatiyo watiwatuwaa neeni siya. Neeni de7iyoosan saluwan siyada, nuuyyo atto yaaga.

²² “Issi asi ba shooruwa naaqqidi kashi gin, a caaqqetanau ha Beeta Maqidasiyaa ehin, a gidдон de7iya yarshshiyooṣaa sinttan i caaqqikko, ²³ neeni saluwan siya; siyada ootta. Ne ashkkaratu gidduwan pirdda. Mooranchchaa bolli pirddada, i oottidobaa a bolli zaara; xilluwa shatinttada, ayyo a xillotettaadan zaara.

²⁴ “Ne asai Israa7eeli ne bolli nagaraa oottido gaasuwan morkkiyan xoonettidi, eti neekko simmidi, ne sunntaa xeesidi, ha Beeta Maqidasiyan nena woossikkonne neeyyo watiwatikko, ²⁵ neeni saluwan siya. Siyada ne asaa Israa7eela nagaraa atto yaaga; yaatada neeni kase etayyoonne eta maizza aawatuyyo immido biittau eta guyye zaara.

²⁶ “Ne asai ne bolli nagaraa oottido gaasuwan saloi gorddettiininne irai bukkennan ixxin, eti ha sohuwaa simmidi, woossikkonne neeni eta un77ettido gishshau, ne sunntaa xeesidi, bantta nagaraappe simmikko, ²⁷ neeni saluwan siya. Siyada ne ashkkaratu nagaraa, ne asaa Israa7eela nagaraa atto yaaga. Eti hemettanau bessiya lo77o ogiyaa eta tamarissa; yaatada neeni ne asaa laatissido biittan iraa bukissa.

²⁸ “Biittaa bollan koshai woikko boshai yin, woikko kattaa leegee, woikko leeshoi, woikko boolee, woikko gumbburoi bashshin, woikko

morkkee eta katamata dooddin, woikko ai mala bashshai woikko harggee yin, ²⁹ ne asaa Israa7eelappe ooninne woikko ne asai ubbai nena woossikkonne neeyyo watiwatikko, qassi ai asinne ba wozanan un77ettiyoobaanne azzaniyoobaa eridi, ha Beeta Maqidasiyaakko simmidi, ba kushiyaa miccikko, ³⁰ neeni de7iyoosan saluwan siya. Siyada eta nagaraa atto yaaga; yaatada etau ootta. Neeni asaa wozanaa eriyoogaadankka asa ubbau a oosuwaadan oosuwaadan imma. Aissi giikko, asaa ubbaa wozanaa eriyai ne xalaala. ³¹ Yaatikko, neeni nu maizza aawatuyyo immido biittan bantta de7iyo wode ubban, eti neeyyo yayyidi, ne ogiyan hemettana.

³² “Hegaadankka, ne asaa Israa7eela gidenna kare biitta asi ne gita sunntaa gishshaunne neeni ne asaayyo oottido maalaalissiya oosotu gishshau, haaho biittaappe yiidi, ha Beeta Maqidasiyaakko simmidi woossikko, ³³ neeni de7iyoosan saluwan siya. Siyada he kare biittaa asi oichchiyoobaa ubbaa ootta. Ha sa7aa asai ubbai ne sunntaa eranaadan, ne asaa Israa7eeladan neeyyo yayyanaadaaninne taani keexxido ha Beeta Maqidasee neeyyo goinniyo soho gididoogaa eti eranaadan kare biittaa asi nena woossiyobaa ubbaa pola.

³⁴ “Ne asati bantta morkketa olana mala, neeni kiittidosaa aunne biidi, eti neeni doorido ha kata-maakkonne taani ne sunntaayyo keexxido Beeta Maqidasiyaakko simmidi, nena woossikko, ³⁵ eta woosaanne watiwatuwaa saluwan neeni siya; siyada etau xoonuwaa imma.

³⁶ “Nagara oottenna asi bannaagaadankka, eti ne bolli nagaraa oottin, neeni etayyo hanqqettada morkketuyyo aatta immin, morkketikka eta omooddidi, haakkin matinkka bantta biitti ekkidi efin, ³⁷ eti he omoodettido biittan de7iiddi, bantta wozanan nagaraappe simmikko, qassi he omoodettido biittan de7iiddi, ‘Nuuni nagaraa oottida; nuuni moorida; nuuni iitabaa hanida’ yaagidi neeyyo watiwatikko, ³⁸ banttana omooddidi efida morkketu biittan de7iiddi, eti bantta kumetta wozanaappenne bantta kumetta qofaappe neekko simmikko, neeni eta maizza aawatuyyo immido eta biittaakko, neeni doorido katamaakkonne taani ne sunttaayyo keexxido Beeta Maqidasiyaakko simmidi, nena woossikko, ³⁹ yaatikko, eta woosaanne watiwatuwaa neeni de7iyoosan saluwan siya. Siyada etau pirdda; ne bolli nagaraa oottida ne asaayyo atto yaaga.

⁴⁰ “Ha77ikka abeet ta Xoossau, ha sohuwan woossiyo woosaa ne aifee xeello; ne haittaikka ezggo. ⁴¹ Hegaa gishshau, abeet GODAU, Xoossau, dendda! Denddada ne wolqqau malaata gidida ne Taabootaara ne shemppiyo sohuwaa gela. Abeet GODAU, Xoossau, ne qeeseti atotettaa maayona; ne geeshsha asatikka ne kehatettan ufaittona. ⁴² Abeet GODAU, Xoossau, neeni tiyido kawuwaa aggoppa. Ne ashkkaraa Daawitassi aggenna ne siiquwaa hassaya” yaagiis.

7

*Beeta Maqidasiyaa Anjjissuwaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:62-66)*

¹ Solomoni woosaa polido wode, saluwaappe tamai wodhdhidi, xuuggiyo yarshshuwaanne hara yarshshuwaa miis. Yaatin, GODAA bonchchoi Beeta Maqidasiyaa kumiis. ² GODAA bonchchoi GODAA Beeta Maqidasiyaa kumido gishshau, qeeseti GODAA Beeta Maqidasiyaa gelanau danddayibookkona. ³ Israa7eela asai ubbai tamai saluwaappe wodhdhishiinne GODAA bonchchoi Beeta Maqidasiyaa kumishin be7ido wode, bantta som77uwaa biittaa gatti gufannidi goinnidosona; goinnidi, “GODAI keha!

Aggenna a siiqoi merinaagaa”
yaagidi GODAA galatidosona.

⁴ Hegaappe guyyiyan, kawoinne asai ubbai GODAA sinttan yarshshuwaa yarshshidosona. ⁵ Kawoi Solomoni laatamanne naa77u sha7u korimatanne xeetanne laatamu sha7u dorssata yarshshiiis. Hegaadan oottidi, kawoinne asai ubbai Xoossaa Beeta Maqidasiyaa anjjissidosona. ⁶ Qeeseti banttau giigida sohuwan eqqin, Leewati qassi Kawoi Daawiti GODAA sabbanau kase oottido, mazamuriyaa yexxiyo miishshaa oiqqidi, eta sinttan eqqidi, “Aggenna a siiqoi merinaagaa” yaagidi yexxiiddi, GODAA galatidosona. Qeeseti Leewatu sinttan eqqidi, xurumbbata punnidosona; punnishin Israa7eela asai ubbai eqqiis.

⁷ Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa sintta baazzan de7iya giddo dabaabaa dummayiis. Dummayidi he sohuwan xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaappe modhdhuwaa yarshshiiis. I heгаа oottidoogee

GODAA sinttan de7iya, nahaasiyaa giyo birataappe oosettida yarshshiyooasai xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaappe modhdhuwaa yarshshanau guuxxido gishshaassa.

⁸ He wode Solomoninne Israa7eela asai ub-bai Daase Baalaa laappun gallassau bonchchidosona; Israa7eela zawan Hamaata Pinuwaappe biidi, Gibxxe SHaafaa gakkanaashin de7iya cora asai he sohuwaa shiiqiis. ⁹ Asai yarshshiyooosaa anjjissiyoo baalaa laappun gallassaa, qassi Daase Baalaa hara laappun gallassaa bonchchiis. Hosppuntta gallassan geeshsha yaa7au asai shiiqiis. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Solomoni laappuntta aginan, laatamanne heezzantto gallassi asaa moissiiis; GODAI Daawitayyo, Solomonayyoonne ba asaa Israa7eelayyo oottido kehatettan asai ufaattiiddinne wozanappe pashkkiiddi, ba soo ba soo biis.

¹¹ Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa keexxidi wurssiis; Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaaninne ba kawo keettan oottanau ba wozanan qoppidobaa ubbaa poliis. ¹² GODAI Solomonayyo qammi qonccidi, hagaadan yaagiis; “Taani ne woosaa siyaas; taani ha sohuwaa taayyo yarshshoi yarshshettiyo Beeta Maqidase gidanaadan dooraas. ¹³ Taani irai bukkennaadan saluwaa gorddin, woikko sa7aa kattaa maanaadan booliyaa azazin, woikko ta asaa giddon boshaa yeddin, ¹⁴ ta sunttan xeessettida ta asati bantta asatettaa kaushshidi woossikko, eti tana koyikkonne bantta iita ogiyaappe simmikko, taani saluwan eta woosaa

siyana. Siyada eta nagaraa atto gaana; eta biittaakka pattana. ¹⁵ Ha77ikka ha sohuwan woosettiya woosaa ta aifee xeellana; ta haittaikka siyana. ¹⁶ Ha77ikka ha Beeta Maqidasee merinau ta sunttai an de7ana mala oottada taani dooraas; dooradakka geeshshaas. Ta aifeenne ta wozanai ubba wode ha Beeta Maqidasiyan de7ana.

¹⁷ “Nena gidikko, neeni ne aawai Daawiti hemettidoogaadan ta sinttan hemettikko, taani azazidobaa ubbaa oottikkonne ta wogaanne ta higgiiyaa naagikko, ¹⁸ taani ne aawaa Daawitaara, ‘Israa7eela haariya asa neeni mulekka xayakka’ yaagada maacettidoogaadan, ne kawotaa araataa mintta essana.

¹⁹ “SHin intte Israa7eela asati wora simmikko, taani inttena azazido ta azazuwaanne ta wogaa aggi bayikkonne hara xoossatuyyo oottanaunne goinnanau biikko, ²⁰ yaatikko, taani kase intteyyo immido biittaappe inttena xoqollana; taani ta sunttaayyo geeshshido ha Beeta Maqidasiyaakka aggaagana. Taani ha Beeta Maqidasiyaa asaa ubbaa giddon haiseyiyoobaanne qilliicciyoobaa ootana. ²¹ Ha77i keehippe bonchchettida ha Beeta Maqidasiyaa mataara kanttiya asi ubbi dagammiiddi, ‘GODAI ha biittaanne ha Beeta Maqidasiyaa aibissi hagaadan oottidee?’ yaagana. ²² Yaagin asai, ‘Eta maizza aawata Gibxxeppe kessida GODAA bantta Xoossaa eti aggidi, hara xoossata kaallido gishshaassinne etayyo oottidi goinnido gishshaassi, GODAI eta bolli ha iitabaa ubbaa ehiis’ yaagidi zaarana” yaagiis.

8

Solomoni Oottido Hara Oosota (Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 9:10-28)

¹ Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaanne ba kawo keettaa keexxido laatamannta laittaa wurs-settan, ² Kawoi Kiiraami zaaridi immido katamata Solomoni wotti yeggidi keexxiis; keexxidi Israa7eela asaa he katamatun wottiis.

³ Hegaappe guyyiyan, Solomoni Hamaatanne Xooa geetettiya biittata biidi, he biittata omooddiis. ⁴ Yaatidi bazzuwan de7iya Taaximoorra giyo katamaanne miishshaa ubbaa minjjiyo katamata Hamaata biittan keexxiis. ⁵ Hegaadankka, Solomoni Killi Beeti-Horoonanne Hirkki Beeti-Horoonaa geetettiya katamata zaarettidi keexxiis; he katamati dirssai, penggeenne gorddee de7iyo diretti uttida katamata. ⁶ Baa7ilaata katamaa, miishshaa minjjiyo katamata ubbaa, ba paratanne paraa gaareta wottiyo katamata ubbaanne i keexxanau amottido ubbaa Yerusalaamen Liibaanoosaaninne ba haariyo biitta ubban keexxiis.

⁷ Hiitetuppe, Amooretuppe, Parzzetuppe, Hiiwetuppenne Yaabuusatuppe attida asati ubbai Israa7eela asa gidokkona; ⁸ eti Israa7eela asati biittaappe wurssi xaissennan aggin, he biittan attida asatu zerettata. Solomoni eta gabbaaratettaa ootissiis; eti hachchi gakkanaashinkka gabbaaratettan oottoosona. ⁹ SHin Solomoni ba oosuwaayyo Israa7eela asaappe oonanne ailleyibeenna; eti ayyo olanchchata, ola gadaawata, para gaareta

laaggiyaageetu halaqatanne paraasata gididi oottidosona. ¹⁰ Hegaadankka, qassi eti Kawuwaa Solomona oosuwaa oottiyaageetu halaqata. Etappe naa77u xeetanne ishatamati oosuwaa oottiya gabbaarata xeellidi ootissidosona.

¹¹ Hegaappe guyyiyan Solomoni “GODAA Taa-bootai gelido sohoi geeshsha gidiyo gishshau, ta keettaayyiya Israa7eela Kawuwaa Daawita keetan de7anau bessukku” yaagiis; yaagidi Gibxxe kawuwaa na7iyo Daawita Katamaappe denttidi, i iyyo keexxi wottido kawo keettaa ehiis.

¹² Solomoni he wode Beeta Maqidasiyaa sinttan GODAAYYO keexxido yarshshiyosan xuuggiyo yarshshuwaa GODAAYYO yarshshees. ¹³ Muuse higgee azaziyoogaadan hachchi hachchissi bessiya xuuggiyo yarshshuwaa yarshshees. Solomoni Sambbatan Sambbataaninne aginai xeeriyo wodiyan wodiyan, qassi laittaappe heezzuton bonchchiyo baalatun (Oittaa Baalan, Saaminttatu Baalaaninne Daase Baalan) GODAAYYO yarshshuwaa yarshshees.

¹⁴ A aawai Daawiti kase azazidoogaadan, qeeseta eta oosuwan oosuwan shaakkidi sunttiis; qassi gallassi gallassi mazamuriyan sabbanaunne qeeseta maaddanau Leewata shaakkidi sunttiis. Qassikka Xoossaa asa gidida Daawiti azazidoogaadan, pengge ubbaa kayan kayan naaganaadan penggiyaa naaggiyaageeta shaakkidi sunttiis. ¹⁵ Hegaadankka, kase Daawiti buquraa minjjiyoosaabanne hara allaalletubaa qeesetanne Leewata azazidoogaadan, issoinne attennan ubbaikka polettiis.

16 Solomoni halchchido ooso ubbai oosettidi wuriis; GODAA Beeta Maqidasee baasettido wodiyaappe doommidi, polettana gakkanaashinkka ooso ubbai lo77o oosettiis.

17 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Solomoni Eedooma biittan Zo7o Abbaa doonan de7iya Eexiyooni-Gaabiranne Eelaata geetettiya katamata biis. 18 Kawoi Kiiraami markkabetanne markkabiya laaguwan loohida ba asata Solomonayyo yeddiis; yeddin eti Solomona asatuura issippe Ofiira biitti biidosona; biidi yaappe tammanne ichchashu sha7u kilo giraame deexxiya worqqa Kawuwaa Solomonayyo ekkidi yiidosona.

9

Saaba Kawiyo

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 10:1-13)

1 Saaba kawiya Solomona woriyaa siyada, deexo oishata ekkada, a paaccanau denddaasu. Denddada sawuwaa, keehi daro worqqaanne al77o shuchchaa caanettida daro gaameelatu cugiyaara keehi daro ajaban Yerusalaame gakkada, Solomona sintti aadhdhaasu. Aadhdhada ba wozanan de7iyaabaa ubbaa Solomonayyo yootaasu.

2 Solomoni a oichchidobaa ubbaa odiis; i iyyo birshshennan appe geemmi attidabi aibinne baawa. 3 Saaba kawiya Solomona aadhdhida eratettaa, i keexxido kawo keettaa, 4 a maaddan shiiqiya qumaa, a oosanchchati uttiyo utettaa, a ashkharati oottiyo oosuwaanne maayiyo maayuwaa, a eessaa tigiyaageeti maayiyo

maayuwaanne GODAA Beeta Maqidasiyan i xuuggiyo yarshshuwaa be7ido wode, i wozanai gagettiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, a kawuwaa, “Nebaanne ne aadhdhida erattaabaa taani ta deren de7aidda siyidoogee tuma. ⁶ SHin taani yaada ta aifiyaa biraanan be7ana gakkanaashin, eti taayyo yootidobaa ammanabeikke. Ne aadhdhida erattaata gitatettaayyo baggaanne taayyo yootibookkona; taani siyidobaappe neeni keehi xoqqaasa. ⁷ Ubba wode ne sinttan eqqidi, ne aadhdhida erattaata siyiya ne asatinne ne oosanchchati aiba ufaittiyoonaashsha! ⁸ Nenan ufaittidi, nena ba kawotaa araatan utissida GODAI ne Xoossai galatetto! Ne Xoossai Israa7eela asaa siiqido gishshaunne merinau mintti essanau koyido gishshau, neeni suure pirddaanne xillotettaa oottana mala, i nena eta bolli kawoyiis” yaagaasu.

⁹ Yaagada kawiyaa 4,000 kilo giraame deexxiya worqqaa, keehi daro sawuwaanne al77o shuchchaa kawuwaayyo immaasu; Saaba kawiyaa Kawuwaa Solomonayyo immido sawuwaa milatiya sawoi mulekka baawa.

¹⁰ (Ofirappe worqqaa ehiida, Kiiraama asatinne Solomona asati yaappekka sanddalle giyo mittaanne al77o shuchchaa ehiidosona. ¹¹ Kawoi Solomoni he sanddalliyaappe GODAA Beeta Maqidasiyaa, kawo keettaa geliyoosaayyo xekkatanne mazamuriyaa yexxiyaageetuyyo maazinqqiyaanne diittaa merissiis. Hegaa milatiyaabi Yihudaa biittan kase beetti erenna.)

¹² Kawoi Solomoni Saaba kawiyaa amottada a oichchidobaa ubbaa iyyo immiis. A ayyo ehi-idoogaappe daruwaa i iyyo immiis. Hegaappe guyyiyan, Saaba kawiyaa ba ajabaara denddada, ba biitti simmaasu.

Solomona Aquwaa

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 10:14-25)

¹³ Solomoni laittan laittan ekkiyo worqqai laatamanne heezzu sha7u kilo giraame de-exxiyaagaa. ¹⁴ Hegee zal77anchchatuppe ekkido qaraxaanne Araba biittaa kawotu ubbaappenne Israa7eela biittaa haariyaageetuppe ekkido worqqaanne biraa gujjennaana. ¹⁵ Kawoi Solomoni naa77u xeetu wogga gonddalleta qoxxido worqqaappe merissiis; issi issi gonddalliyann laappun kilo giraame gidiya worqqai geliis. ¹⁶ Qassikka i heezzu xeetu qeeri gonddalleta qoxxido worqqaappe merissiis; issi issi qeeri gonddalliyann naa77u kilo giraame gidiya worqqai geliis. Kawoi he gonddalleta Liibaanoosa Woraa Keettaa giyo keettan wottiis.

¹⁷ Qassikka kawoi danggarssaa zaaliyaappe issi gita kawotaa araataa merissidi, geeshsha worqqan sheeshshiis. ¹⁸ Kawotaa araatai de7iyoosaa pude kiyanau yedhdhiyo usuppun xekkati de7oosona. Gediyan yedhdhanau kawotaa araataara gattidi, worqqaappe oottido oidee de7ees. Araatau naa77u baggaarakka qesiyaa zempmissiyo sohoti de7oosona; he naa77u sohotu lanqqiyankka ya baggaaranne ha baggaara eqqida issi issi gaammo misilee de7ees.

¹⁹ He araataa pude kiyiyo usuppun xekkatun

ya baggaaranne ha baggaara issi issi gaammo misilee, muleera tammanne naa77u misileti de7oosona. Hagua mala kawotaa araatai hara kawotettan awaaninne oosettibeenna.

²⁰ Kawoi Solomoni ushshaa uyiyo miishsha ubbai worqqaappe oosettiis; Liibaanoosa Wora Keettan de7iya miishsha ubbaikka muruta worqqaappe oosettiis. Solomona wode biri mulekka go77iyaabadan qoodetti erenna.

²¹ Kawuwaayyo Kiiraama markkabetuura zal77iya gita markkabeti abban de7oosona. He markkabeti worqqaanne biraa, danggarssaa zaaliyaa, qaaretanne geleshshota caani ekkidi, heezzu laittaappe issiton simmoosona.

²² Kawoi Solomoni duretettaaninne aadhdhida eratettan sa7an de7iya kawotu ubbaappe darees.

²³ Sa7an de7iya kawoti ubbai a sintti aadhdhanaunne Xoossai a wozanan wottido aadhdhida eratettaa siyanau koyoosona. ²⁴ Laittaappe laittan yiya ubbai ayyo immanau worqqanne bira miishshata, maayota, ola miishshatanne sawuwaa, paratanne baqulota ekkidi yees.

²⁵ Solomonau paratuyyoonne gaaretuuyo oiddu sha7u gaaxaatai de7ees; qassi tammanne naa77u sha7u parati ayyo de7oosona. Solomoni hegeeta paraa gaaretu katamatuuninne banaara Yerusalaamen wottiis. ²⁶ Solomoni Efiraaxiisa SHaafaappe doommidi, Pilisxeema biittaanne Gibxxe zawaa gakkanaassi de7iya kawota ubbaa haariis. ²⁷ Kawoi Yerusalaamen biri shuchchadan korettanaadan, zigikka bargguwan dicciya ettaadan corattanaadan oottiis. ²⁸ Solomonayyo parata Gibxxeppenne hara biitta ubbaappe

ehoosona.

Solomona Haiquwaa

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 11:41-43)

²⁹ Koiroppe wurssettaa gakkanaassi Solomoni hanido harabai Hananabaa Yootiya Naataana Taarikiyaa Maxaafan, Seeloppe Yiida Akiiyi Hananabaa Yootido Maxaafaanne Nabaaxa Na7aa Iyorbbaamabaa Hananabaa Yootida Iddoi Be7ido Ajuutaa Maxaafan xaafetti uttiis.

³⁰ Solomoni Israa7eela ubbaa bolli Yerusalaamen oitamu laitta kawotiis. ³¹ Hegaappe guyyiyan, Solomoni haiqqidi, ba maizzan gaittiis; ba aawaa Daawita Kataman moogettiis. A na7ai Robi7aami a sohuwan kawotiis.

10

Israa7eela Zareti Tammati Makkalidosona

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 12:1-20)

¹ Israa7eela asai ubbai Robi7aama kawoyanau Sekeema katamaa biido gishshau, ikka yaa biis. ² Nabaaxa na7ai Iyorbbaami, Kawuwaa Solomonappe baqatidi Gibxxen de7iyaagee haggaa siyido wode, Gibxxeppe simmidi yiis.

³ Yin Israa7eela asai ubbai Iyorbbaamayyo kiittidi xeesissin, inne Israa7eela yaa7ai ubbai Robi7aamakko biis; biidi, ⁴ “Ne aawai nuna deexo qambbaraa toossiis; shin ha77i neeni i nuna ootissiyo wolqqaama oosuwaanne deexo qambbaraa nuuyyo kaushsharkkii. Yaatikko, nuuni neeyyo haarettana” yaagidosona.

⁵ Yaagin Robi7aami eta, “Biite; biidi heezantto gallassi simmidi, taakko yiite” yaagiis. Yaagin asai simmidi biis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Robi7aami a aawai Solomoni paxa de7iyo wode, Solomona zorida cimata zoretaa bessiiis. I eta, “Ha asaayyo woigada zaara geetii?” yaagidi oichchiis.

⁷ Oichchin cimati Robi7aama, “Neeni ha asaayyo kehikko, eta ufaissikkonne etau lo77o qaalaa zaarikko, eti ubbaton neeyyo ashkkara gidana” yaagidosona.

⁸ SHin Robi7aami cimati zorido zoriyaa aggidi, aara diccidi, ayyo oottiya yelaga asata zoretaa bessiiis. ⁹ I eta, “Intte tana zoriyoobi aibee? ‘Ne aawai nuna toossido deexo qambbaraa nuuyyo kaushsharkkii’ yaagiya ha asaayyo woigada zaaroo?” yaagidi oichchiis.

¹⁰ Oichchin aara diccida yelagati, “ ‘Ne aawai nuna deexo qambbaraa toossiis; shin neeni nuuyyo kaushsharkkii’ yaagiya asaayyo, ‘Ta gil77a biradhdhee ta aawaa xeessaappe orddees. ¹¹ Ta aawai intte qambbaraa deexettiis; shin taani hegaappekka aattada deexettana. Ta aawai inttena lissuwan wadhdhiis; shin taani inttena masimasuwaadan dukkiya lissuwan wadhdhana’ yaagada zaara” yaagidosona.

¹² Hegaappe guyyiyan, Kawoi Robi7aami, “Heezantto gallassi simmidi, taakko yiite” giidoogaadankka, Iyorbbaaminne asai ubbai heezantto gallassi simmidi yiidosona. ¹³ Yin Kawoi Robi7aami etayyo hanqqo zaaruwaa zaariis. Cimatu zoriyaa aggi bayidi, ¹⁴ yelagati zorido zoriyaa kaalliis. Yaatidi hagaadan yaagiis; “Ta aawai intte qambbaraa deexettiis; shin taani hegaappekka aattada deexettana. Ta aawai inttena lissuwan wadhdhiis; shin

taani inttena masimasuwaadan dukkiya lissuwan wadhdhana” yaagidi zaariis. ¹⁵ Kawoi asai giyoogaa siyennan ixxiis; aissi giikko, GODAI Seeloppe yiida Akiiya baggaara kase Nabaaxa na7aa Iyorbbaamayyo yootido qalalai polettanaadan hagee Xoossaappe haniis.

¹⁶ Israa7eela asai ubbai kawoi eti giyoogaa siyennan ixxidoogaa be7idi, kawuwaa hagaadan yaagidosona; “Daawitabaappe nuna gakkiiyaabi aibee? Isseya na7aappe nuuni laattanabi baawa! Israa7eela asau, intte soo intte soo biite! Simmi Robi7aami bau naagetto!” yaagidosona. Hegaa gishshau, Israa7eela asai ubbai bantta soo bantta soo biidosona. ¹⁷ SHin Robi7aami Yihudaa biittan de7iya Israa7eela asaa bolli kawotiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Robi7aami ba gabbaaratu halaqaa Adooniraama Israa7eela asaakko kiittiis; kiittin eti a shuchchan caddidi woridosona. Yaatin, Kawoi Robi7aami ba paraa gaariyan eesuwun kiyi uttidi, Yerusalaame baqatiis. ¹⁹ Heedeppe doommidi, hachchi gakkanaashin, Israa7eela zareti tammati Daawita zariyaappe kawotida kawotu bolli makkalidosona.

11

SHamaa7ee Hananabaa Yootiis (Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 12:21-24)

¹ Robi7aami Yerusalaame katamaa gakkido wode, Israa7eela biittaa asaara olettidi, kawotettaa baayyo zaarana mala, Yihudaa zariyaappenne Biniyaama zariyaappe doorettida issi xeetanne hosppun tammu sha7u olanchchata

shiishshiiis. ² SHin GODAA qaalai Xoossaa asa gidiya SHamaa7iyaakko yiis; yiidi, ³ “Solomona na7aa Yihudaa Kawuwaa Robi7aamayyoonne Yihudaanne Biniyaaman de7iya Israa7eela asaa ubbaayyo hagaadan yaaga; ⁴ ‘GODAI inttena, “Intte ishanttuura, Israa7eelatuura olettanau booppite. Haga taani oottido gishshau, intte ubbaikka intte soo intte soo simmite” yaagees’ yaagada yoota” yaagiis. Yaagin eti GODAA qaalaa siyidi, Iyorbbaama olanau biyoogaa aggidi simmidosona.

Robi7aami Qatota Gimbbiis

⁵ Robi7aami Yerusalaamen uttidi, hagaappe kaallidi xaafettida Yihudaanne Biniyaama katamatussi qatota gimbbiis. ⁶ He katamatikka Beetaliheme, Exaama, Taqo7a, ⁷ Beetixuura, Sooko, Adulaama, ⁸ Gaate, Mareesha, Ziifa, ⁹ Adoraima, Laakisha, Azeeqa, ¹⁰ Xor77a, Ayyaaloonanne Kebroona. ¹¹ Robi7aami katamatu qatuwaa mintidi, halaqata etan wottiis; qassi qumaa, za-itiyaanne woine eessaa etan wottiis. ¹² He gimbettida katamatu ubban gondalletanne toorata wottiis; yaatidi eta keehippe minttiis. Hegaadan oottidi, Yihudaanne Biniyaama biittata haariiddi de7iis.

Qeesetinne Leewati Ubbai Yihudaa Yiidosona

¹³ Israa7eela ubban de7iya qeesetinne Leewati ubbai bantta de7iyoosaappe Robi7aamakko yiidosona. ¹⁴ Leewati bantta hentta gadiyaanne bantta sohuwaa aggidi, Yihudaanne Yerusalaame yiidosona. Aissi giikko, eti qeese gididi GODAAYYO oottennaadan, Iyorbbaamine a

naati diggidosona. ¹⁵ Iyorbbaami goinniyo xoqqa sohotun hara qeeseta sunttiis; sunttin eti xalahetussinne i medhdhido maratu misiletussi qeese gididi oottidosona. ¹⁶ Leewati yiidoogaappe guyyiyan, Israa7eela zaretu ubbaappe GODAAYYO, Israa7eela Xoossaayyo bantta wozanappe goinnanau koyiyaageeti GODAAYYO, bantta aawatu Xoossaayyo yarshshuwaa yarshshanau eta geeduwaa kaallidi, Yerusalaame yiidosona. ¹⁷ Eta yuussai Yihudaa kawotettaa minttiis; eti heezzu laitta kumettaa Solomona na7aa Robi7aama maaddidosona. Eti Kawuwaa Daawita ogiyaanne Kawuwaa Solomona ogiyaa kaallidi, heezzu laittaa saro de7idosona.

Robi7aama So Asaa

¹⁸ Robi7aami Mahilaato giyo maccaasiyo ekkiis. Mahilaati aawai Daawita na7aa Yaarimoota; i ayyiyaa Isseyaa na7aa Eli7aaba na7iyo Abihailo. ¹⁹ Mahilaata Robi7aamayyo Yi7uusha, SHamaariyaanne Zahaama geetettiya attuma naata yelaasu. ²⁰ Hegaappe guyyiyan, Abeselooma na7ee na7iyo Maa7iko ekkiis; Maa7ika Robi7aamayyo Abiiya, Attaaya, Ziizanne SHalomiita yelaasu. ²¹ Robi7aami ba maccaasatuppenne ba baakkotu ubbaappe Abeselooma na7ee na7iyo Maa7iko aaro siiqees. Ayyo tammanne hosppun maccaasatinne usuppun tammu baakkoti de7oosona. I laatamanne hosppun attuma naatanne usuppun tammu macca naata yeliis. ²² Robi7aami Maa7iki na7aa Abiiya baappe guyyiyan kawoyanau qoppido gishshau, a ishanttu bolli halaqa oottidi sunttiis. ²³ Robi7aami cinccidi, ba attuma naata

Yihudaanne Biniyaama biittatu ubban de7iya gimbbettida katamatu ubban shaakki shaakki wottiis; wottidi etayyo daro kattaa immiis. Qassi etayyo cora maccaasaa immiis.

12

Gibxxee Yihudaa Bolli Woraajjiis (Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 14:25-28)

¹ Robi7aama kawotetta minni eqqido wode, inne Israa7eela asai ubbai GODAA higgiiyaa aggi bayidosona. ² Eti GODAU ammanettennan ixxido gishshau, Robi7aami kawotido ichchashantto laittan Gibxxee Kawoi SHiishaaqi Yerusalaame katamaa bolli woraajjiis. ³ Aara issippe Gibxxeppe yiidai issi sha7anne naa77u xeetu paraa gaareta, usuppun tammu sha7u paraasatanne qoodai bainna Liibiyaa olanchchata, Sukka olanchchatanne Toophphiyyaa olanchchata. ⁴ Kawoi SHiishaaqi gimbbettida Yihudaa katamata omooddidi, Yerusalaame katamaa yiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya SHamaa7ee Robi7aamakonne SHiishaaqappe baqatidi, Yerusalaamen shiiqi uttida Yihudaa kaalettiyaageetukko yiidi, “GODAI hagaadan yaagees; ‘Intte tana aggideta; heгаа gishshau, taanikka inttena SHiishaaqa kushiyan aggaas’ yaagees” yaagiis.

⁶ Yaagin Israa7eela kaalettiyaageetinne Kawoi Robi7aami banttana kaushshidi, “GODAI xillo” yaagidosona.

⁷ Eti banttana kaushshidoogaa GODAI be7ido wode, SHamaa7iyaa GODAI hagaadan yaagiis;

“Eti banttana kaushshido gishshau, taani eta wurssa xaissikke; taani eta ashshana. Ta hanqqoi SHiishaaqa baggaara Yerusalaame bolli tigettenna. ⁸ Gidikonne, eti taayyo haarettiyoogaaninne hara biittatu kawotuyyo haarettiyoogan de7iya dummatettaa erana mala, eti SHiishaaqaayyo haarettana” yaagiiis.

⁹ Hega gishshau, Gibxxe Kawoi SHiishaaqa Yerusalaame katamaa olidi, GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettan de7iya buquraa ubbaa ekkiis. Qassi Solomoni worqqaappe ootissido gondalletakka ekki efiis. ¹⁰ I efiido worqqa gondalletu gishshaa, Kawoi Robi7aami nahaasiyaa birataappe hara gondalleta ootissii; ootissidi kawo keettaa penggiyaa naagiyaageetu halaqaa kushiyan wottiis. ¹¹ Kawoi GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo wode ubban, penggiyaa naagiyaageeti yiidi, he gondalleta oiqqoosona. Hegaappe simmin, eti zaaridi, naagiyaageetu keettan wottoosona. ¹² Robi7aami bana kaushshido gishshau, i wuri xayennaadan GODAA hanqqoi appe kichchiis. Ubba Yihudaa biittau muliyau sa7ai injjetiis.

Robi7aama Kawotaa Wurssetta

¹³ Kawoi Robi7aami bana minttidi, Yerusalaamen kawotiis. Robi7aami kawotido wode a laittai oitamanne isiino; GODAI ba sunntaa yan wottanau Israa7eela biitta ubbaappe doorido Yerusalaame kataman tammanne laappun laitta kawotiis. Robi7aama aayyiyaa Amooniyo Naa7imo. ¹⁴ Robi7aami GODAAYYO wozanappe goinnanau koyibeenna gishshau, iitabaa oottiis.

¹⁵ Robi7aami koiroppe wurssettaa gakkanaassi hanidobainne a yeletaa maarai Hananabaa Yootiya SHamaa7iyaa Taarikiyaa Maxaafaaninne Iddoi Be7ido Ajuutaa Maxaafan xaafetti uttiis. Robi7aaminne Iyorbbaami ubba wode olettiiddi de7idosona. ¹⁶ Robi7aami haiqqidi, ba maizzan gaittiis; i Daawita Kataman moogettiis. A sohuwan a na7ai Abiiyi kawotiis.

13

Yihudaa Kawuwaa Abiiya

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 15:1-8)

¹ Kawoi Iyorbbaami kawotido tammanne hosppunta laittan Abiiyi Yihudan kawotiis.

² Abiiyi Yerusalaamen heezzu laitta kawotiis. A aayee sunttai Mikaayo;² Mikaaya Gib77appe yiida Uri7eela na7iyo.

Abiiyinne Iyorbbaami olettiiddi de7idosona.

³ Abiiyi doorettida oiddu xeetu sha7u mino olanchchata ekkidi, olanau kiyiis; kiyin Iyorbbaamikka doorettida hosppun xeetu sha7u mino olanchchata ekkidi, Abiiyaara olettanau kiyiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, Abiiyi Efireema gezziyan de7iya Xamaraima giyo deriyaa huuphiyan eqqidi, hagaadan yaagiis; “Inttenoo, Iyorbbaamaanne Israa7eela asatoo, ubbaikka taani giyoobaa siyite! ⁵ GODAI Israa7eela Xoossai Daawitinne a zereetai Israa7eela bolli merinau kawotanaadan, Daawitaara

² **13:2** Mikaayo: Mikaayo woikko Maa7iko geetettausu. Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 11:20 xeella.

i laamettenna maachchaa maacettidoogaa intte erekkeitiiyye? ⁶ SHin Daawita na7aa Solomona ashkkaarai, Nabaaxa na7ai Iyorbbaami denddidi, ba godaa bolli makkaliis. ⁷ Robi7aami yelaganne lammachcha gididi, etaara eqettanau danddayenna wode, pattenna shufuro asati Iyorbbaamakko shiiqidi, Solomona na7aa Robi7aama bolli minnidosona.

⁸ “Ha77ikka GODAI Daawita zerettatuyyo imido kawotettaara intte gaaddetanau qoppeeta. Intte hegaa qoppidoogee intte keehippe cora asa gidiiyo gishshaassanne intteyyo xoossata gidana mala, Iyorbbaami worqqaappe merissido marati inttenaara de7iyo gishshaassa. ⁹ Aaroonaa zare gididi, GODAASSI oottiya qeesetanne Leewata intte yedettideta. Yedettidi hara biittaa asai oottiyoogaadan intteyyo hara qeeseta sunttideta. Bana dummayanau issi mirgguwaanne laappun dorssa orggeta ekkidi yiya ooninne worddo xoossatuyyo qeese gidana.

¹⁰ “SHin nuna gidikko, GODAI nu Xoossaa; nuuni a aggibookko. Aaroonaa zare gididi GODAASSI oottiya qeeseti nuuyyo de7oosona; qassi Leewati eta maaddoosona. ¹¹ Eti ubba gallassi maalladonne omarssi GODAAYYO xuuggiiyo yarshshuwaa yarshshoosonanne sawiyya ixaanaa cuwayoosona. GODAA sinttan wottiyo oittaa geeshsha xaraphpheezan wottosona. Omarssi omarssi poo7issanaadan worqqaappe oottido xomppeta wottiyo ballan wottidi giigissoosona. Aissi giikko, nuuni GODAA nu Xoossaa azazuwaa naagoos; shin intte a aggideta. ¹² Be7ite, Xoossai nunaara

de7ees; i nuna kaalettiyaagaa. Olaa xurumbbaa punniya a qeesetikka nunaara de7oosona; nuuni inttenaara olaa doommanau xurumbbaakka eti punnana. Israa7eela asau, GODAARA intte aawatu Xoossaara olettoppite! Aissi giikko, intte a xoonanau danddayekketa” yaagiis.

¹³ I haasayishin, Iyorbbaami ba olanchchatuppe issi citaa etappe guyyeera zuggidi naagana mala yeddiis. Israa7eela olanchchati Yihudaa olanchchatu sinttan de7iyo wode, zuggidi naagiya olanchchati etappe guyyeera de7oosona. ¹⁴ Yihudaa olanchchati guyye simmi xeelliyo wode, eta olanau yiidaageeti guyyeeranne sinttaara de7iyoogaa be7idosona. Be7idi GODAASSI waassidosona; qeesetikka xurumbbaa punnidosa. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa olanchchati ola waasuwaa waassidosona. Eti ola waasuwaa waassido wode, GODAI Iyorbbaamanne Israa7eela asaa ubbaa Abiiya sinttaaninne Yihudaa sinttan xooniis. ¹⁶ Israa7eela olanchchati Yihudaa olanchchatu sinttaappe baqatin, Xoossai eta Yihudaa olanchchatu kushiyan aattidi immiis. ¹⁷ Abiiyinne a olanchchati eta suppu oottidi wurssidosa; yaatin, ichchashu xeetu sha7u doorettida Israa7eela olanchchati haiqqidosona. ¹⁸ Israa7eela asai he wode xoonettiis; Yihudaa asai GODAN, bantta aawatu Xoossan ammanettido gishshau, eta xoonidosona.

¹⁹ Abiiyi Iyorbbaama yedettidi, appe Beeteele katamaa, Yishaana katamaanne Efiroona kata-maa eta moottatuura oiqqiis. ²⁰ Abiiyi de7ido

laittan ubban Iyorbbaami simmidi minnibeenna.
GODAI Iyorbbaama dechchin haiqqiis.

²¹ SHin Abiiyi minni minni biis. Abiiyi tammanne oiddu maccaasaa ekkidi, laatamanne naa77u attuma naatanne tammanne usuppun macca naata yeliis. ²² Abiiyi oottido harabai, i hanidobainne i giidobai ubbai Hananabaa Yootiya Iddo Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

14

Kawoi Asi Toophphiyaa Olanichata Xooniis

¹ Abiiyi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Daawita Kataman a moogidosona. A sohuwan a na7ai Asi kawotiis. I kawotido wode biittai tammu laitta woppaa demmiis.

² Asi GODAA ba Xoossaa sinttan lo77obaanne suurebaa oottiis. ³ Asi allaga xoossatuyyo yarshshiyo sohotanne goinniyo xoqqa sohuwaa xaissiiis. Goinnanau shuchchaappe oottido tuussatakka mentterettiis; Asheero giyo xoosee misiletakka qanxxeretti oliis. ⁴ Yihudaa asai GODAA bantta aawatu Xoossaa koyanaadaaninne a higgiaanne a azazuwaa naaganaadan Asi azaziis. ⁵ Qassi goinniyo xoqqa sohotanne ixaanaa cuwayiyo sohota Yihudaa katamaa ubbaappe xaissiiis. Xaissin a kawotettaa laittan biittai woppaa demmiis. ⁶ Kawoi Asi Yihudan de7iya katamatussi qatota medhdhiis. GODAI a shemppissido gishshau, biittaikka shemppiis; he laittatun aara ooninne olettibeenna.

⁷ Asi Yihudaa asaa hagaadan yaagiis; “Ane nuuni ha katamata keexxoos; keexxidi eta yu-ushuwan miixata medhdhoos. Medhdhidi eta

bolli adussa gimbbeta, penggetanne penggeta gorddiyo hiraqota kessoos. Nuuni GODAA nu Xoossaa koyido gishshau, biittai ha77ikka nuussa. Nuuni a koyida; i nuuyyo ubba baggaara woppaa immiis” yaagiis. Hegaa gishshau, eti katamata keexxidi polidosona.

⁸ Asayyo wogga gondalletanne toorata oiqqiya heezzu xeetu sha7u olanchchati Yihudaa zariyaappe de7oosona; qassi qeeri gondalleta oiqqiyaageetinne wonddafiyaa dukkiyaageeti naa77u xeetanne hospun tammu sha7u olanchchati Biniyaama zariyaappe de7oosona. Hageeti ubbaikka mino asata.

⁹ Zeraaha giyo issi Toophphiyaasi asi issi miiloone olanchchatanne heezzu xeetu paraa gaareta ekkidi, Yihudaa olanau yiidi, Mareesha gakkiiis. ¹⁰ Gakkin Asikka aara olettanau kiyiis; kiyidi ba olanchchata Mareesha matan de7iya Xafaata Wombban salppissiis. ¹¹ Hegaappe guyyiyan, Asi GODAA ba Xoossaa woossidi, “Abeet GODAU, wolqqi baina olanchchati wolqqaama olanchchata xoonanaadan maaddiyai neeppe attin, harai baawa! Abeet GODAU, nu Xoossau, nuuni nenan ammanettidi, ha cora olanchchatuura ne sunttan olettanau yiido gishshau, neeni nuna maadda. Abeet GODAU, neeni nu Xoossaa; nena asi xoonenna” yaagiis.

¹² Hegaa gishshau, GODAI Asa sinttaaninne Yihudaa olanchchatu sinttan Toophphiyaasi olanchchata shociis; shocin Toophphiyaasi olanchchati baqatidosona. ¹³ Asinne aara de7iya asai eta Garaara gakkanaassi yedettidosona. Toophphiyaasi olanchchatuppe daroi haiqqido

gishshau, eti simmidi minnanaunne olettanau danddayibookkona. Hegaadan hanidi, Toophphiyaa olanchchati GODAANINNE a olanchchatun xoonettidosona. Kawuwaa Asa olanchchatikka darobaa omooddidosona. ¹⁴ Hegaa heeran de7iya asai GODAI oottidobaa be7idi, daro dagammiis. Asa olanchchatikka Garaara yuushuwan de7iya katamata ubbaa bonqqidi xaissidosona. ¹⁵ Qassi mehiyaa heemmiyaageetu moottata olidi, daro dorssaa, deeshshaanne gaameelaa di7idi, Yerusalaame simmidosona.

15

Kawoi Asi Yihudan De7iya Eeqaa Misileta Xais-siis

¹ Odeeda na7aa Azaariyaasa bolli Xoossaa Ayyaanai wodhdhiis; ² Wodhdhin Asaara gaittanau biidi, hagaadan yaagiis; “Asaa, neeni, Yihudaa asainne Biniyaama asai ubbai siyite! Intte GODAARA issippe de7iyo keena ubban ikka inttenaara de7ees. Intte a koyikko, i intteyyo beettana; shin intte a aggikko, ikka inttena aggana. ³ Israa7eela asai tumu Xoossai, tamarissiya qeeseenne higgee bannan daro wodiya de7iis. ⁴ SHin banttana metoi gakkido wode, eti GODAAKKO, Israa7eela Xoossaakko simmidi, a koyidosona; koyin i etau beettiis. ⁵ He wodiyan kare kiyiyaagaunne soo geliyaagau sarotettai baawa; aissi giikko, biittaa ubbaa bollan de7iya asai daro shabbarettees. ⁶ Xoossai eta dumma dumma metuwan yeggido gishshau, deree deriyaa, katamaikka katamaa un77ettees.

⁷ SHin intte minnite; laafoppite! Aissi giikko, intte oottido oosuwau woi to de7ees” yaagiis.

⁸ Odeeda na7ai hananabaa yootiya Azaariyaasi odido qaalaa siyido wode, Asi minniis. Asi Yihudaanne Biniyaama biittatu ubbaappenne Efireema gezziyan i omooddidi oiqqido katamatuppe sheneyiya eeqa misileta xaissiis. Hegaappe guyyiyan, GODAA Beeta Maqidasiyaa sinttan de7iya GODAAYYO yarshshiyoo saakka bottokoniis.

⁹ GODAI a Xoossai aara de7iyoo gaa be7ido gishshau, daro asai Israa7eelappe akko yiis; Yihudaa asaanne Biniyaama asaa ubbaa, etaara de7iya Efireema zaretta, Minaase zaretanne Simoonaa zaretta Asi shiishshiis. ¹⁰ Asi kawotido tammanne ichchashantto laittan, heezantto aginan he asai Yerusalaamen shiiqiis. ¹¹ He gallassi omooddi ehiidobaappe laappun xeetu korimatanne laappun sha7u dorssata GODAAYYO yarshshidosona. ¹² GODAA bantta aawatu Xoossaa bantta kumetta wozanaaninne bantta kumetta shemppuwan koyanau qaalaa gelidosona. ¹³ “GODAA Israa7eela Xoossaa koyenna asi, guutta gidin gita gidin, attuma gidin macca gidin, haiqqo” giidi maacettidosona. ¹⁴ Hegaa bollanka malkkataanne xurumbbaa punniiddi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, GODAASSI caaqqidosona. ¹⁵ Yihudaa asai ubbai bantta kumetta wozanan ha caaquwaa caaqqido gishshau, ufaattidosona. Aissi giikko, GODAA eti laamotidi koyin, i etau beettiis. GODAI etayyo ubba baggaarakka woppaa immiis.

¹⁶ Kawoi Asi ba aawaa aayyiyaa Maa7ika

Asheero giyo xooseessi sheneyiya eeqaa misiliyaa medhdhido gishshau, Kawuwaa Aayyiyo a geetettiyo bonchchuwaappe o diggiis. Asi he eeqaa misiliyaa qanxxeretti suuppayidi, Qediroona Zanggaaran xuuggiis. ¹⁷ Goinniyo xoqqa sohota Asi Israa7eela biittaappe xaissennan aggikkonne, i ba de7ido laitta ubban GODAAYYO wozanappe ammanettiya asa gididi de7iis. ¹⁸ Inne a aawai GODAAYYO dummayi wottido biraanne worqqa hara miishshata ehiidi, Xoossaa Beeta Maqidasiyaa gidдон wottiis. ¹⁹ Asi kawotido hasttamanne ichchashantto laitti gakkanaassi oli baawa.

16

Yihudainne Israa7eeli Olettidosona (Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 15:16-22)

¹ Asi kawotido hasttamanne usuppunta laittan Israa7eela Kawoi Baa7ishi Yihudaa bolli woraajjiis; woraajjidi Yihudaa Kawuwaa Asakko ooninne gelennaadaaninne kiyennaadan teqqanau Raama katamaa yuushuwaa minttidi gimbbiis. ²⁻³ Hegaa gaasuwan Kawoi Asi GODAA Beeta Maqidasiyaanne ba kawo keettaa buquraa minjiyoosaappe worqqaanne biraa ekkiis. Ekkidi Damasqo kataman de7iya Sooriyaa Kawuwaa Benihadaadayyo hagaadan yaagidi yeddiis; “Kase ta aawaaranne ne aawaara maacettidoogaadan, ane tanaaranne nenaara maacettoos. Be7a, taani neeyyo biraanne worqqa yeddaas. Israa7eela Kawoi Baa7ishi ba olanchchata ta biittaappe kessana mala, neeni kase aara maacettido maachchaa kola” yaagiis.

⁴ Yaagin Benihadaadi Kawoi Asi giidoogaa maayidi, ba ola gadaawata Israa7eela katamata olanau yeddiis. Yeddin eti Iyoona, Daananne Aabeeli-Beetimaa7ika geetettiya katamatanne Nifttaaleema biittan de7iya miishshaa minjjiyo katamata ubbaa xoonidosona. ⁵ Baa7ishi heгаа siyidi, Raama katamaa gimbbiyoogaa aggi bayiis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Asi Yihudaa asaa ubbaa shiishshiiis; shiishshin asai Baa7ishi kase yan go7ettiyo shuchchaanne mittaa Raamappe miyyidosona. Miyyin i Gebaa7anne Mixiphpha geetettiya katamata an minttidi gimbbiis.

Kawoi Asi Hananabaa Yootiya Hanaana Qasho Keettan Yeggiis

⁷ He wode hananabaa yootiya Hanaani Yihudaa Kawuwaa Asakko yiidi, “Neeni Sooriyaa kawuwan ammanettada, GODAN, ne Xoossan, ammanettabeenna gishshau, Sooriyaa kawuwaa olanchchati ne kushiyaappe kessi ekkidosona. ⁸ Toophphiyaa asatinne Liibiyaa asati, cora paraa gaaretinne parati de7iyo daro olanchchata gidokkonaayye? SHin neeni GODAN ammanettido gishshau, GODAI eta ne kushiyan aatti immiis. ⁹ Aissi giikko, ba kumetta wozanaappe GODAN ammanettiya asa minttettanau GODAA aifee sa7aa bollan ubbasaa xeellees. Neeni ha yohuwan eeyyadasa; heгаа gishshau, hachchippe doommin, neeppe oli shaahettenna” yaagiis.

¹⁰ Yaagin Asi hananabaa yootiyaagaa bolli daro hanqqettiis; hanqqettidi qasho keettan yeggiis. Qassi Asi he wode asaappe amaridaagaa waissiiis.

Kawuwaa Asa Haiquwaa

11 Asi oottidobai koiroppe wurssettaa gakkanaassi Yihudaa Kawotunne Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. 12 Asi kawotido hastamanne uddufunnta laittan tohuwaa sakettiis; au sahoi keehi darikkokka, i aakimeta koyiisippe attin, GODAA koyibeenna. 13 Asi ba kawotido oitamanne isiinintta laittan haiqqidi, ba maizzan gaittiis. 14 Eti a ahaa duufuwan dumma dumma shittoinne sawoi de7iyo arssaa bolli wottidosona. Eti a bonchchuwau daro mittaa dooridi, tamaa eettidi, daroppe yeekkidosona. Asi baayyo Daawita Kataman shuchchaa woocidi giigissido duufuwan a moogidosona.

17

Yoosaafixi Yihudan Kawotiis

1 Asa na7ai Yoosaafixi a sohuwan kawotiis; Yoosaafixi Israa7eela olanau bana minttiis. 2 Gimbbetti uttida Yihudaa katamatu ubban olanchchata wottiis; qassi Yihudaa biittaaninne a aawai Asi omooddido Efireema biittaa katamatun olanchchatu qatuwaa medhdhiis.

3-4 GODAI Yoosaafixa anjjiis; aissi giikko, a aawai koiro kawo gidido wode, GODAASSI ammanettidoogaadan, ikka ammanettiis. Ammanettidi Ba7aala eeqa misiliyaayyo goinnennan ixxiis. Yoosaafixi ba aawaa ogiyan hemettidi, GODAA azazuwaa poliis. I Israa7eela kawoti oottido iita oosuwaa oottibeenna. 5 Hegaa gishshau, GODAI a Yihudaa kawotettan mintti essiis. Yihudaa asai ubbai Yoosaafixayyo imuwaa ehiidosona; yaatin, i keehippe duretiisinne bonchchettiis. 6 Yoosaafixi GODAASSI wozanappe oottiya asa

gidiis. Hegaa bollanka goinniyo xoqqa sohotanne Asheero giyo Xoossee eeqa misileta Yihudaa biittaappe xaissis.

⁷ Yoosaafixi ba kawotido heezzantto laitti Yihudaa katamatun tamaarissanaadan ba oosanchchata Benihaila, Obaadiyaa, Zakkaariyaasa Nataani7eelanne Mikaaya kiittiis. ⁸ Qassi etaara issippe Leewata SHamaa7iyaa, Nataaniyaa, Zabaadiyaa, Asaaheela, SHamiraamoota, Yonaataana, Adooniyaa, Xoobbiyaanne Xobaadooniyaa yeddiis; qassikka qeeseta Elishamaa7anne Yoraama etaara issippe kiittiis. ⁹ Eti ubbai GODAA Higgiyaa Maxaafaa banttanaara ekkidi, Yihudaa biittan de7iya katamata ubbaa biidi, yan asaa tamarissidosona.

Yoosaafixa Gitatettaa

¹⁰ Yihudaa biittaa yuushuwan de7iya kawotettata ubbaa GODAI yashissin, eti Yoosaafixaara olettibookkona. ¹¹ Pilisxxeema asatuppe aramidaageeti imuwaanne biraa giiraa Yoosaafixayyo ehiidosona; qassi Arabatikka ayyo laappun sha7anne laappun xeetu dorssa orggetanne laappun sha7anne laappun xeetu deeshsha orggeta ehiidosona. ¹² Hegaa gishshau, Yoosaafixi keehippe minni minni biis. I Yihudan qatotanne minjjiyoobaa wottiyo katamata keexxiis. ¹³ Keexxidi i he katamatun darobaa minjjiis.

Yerusalaamen ayyo mino olanchchati de7oosona. ¹⁴ Eti bantta aawatu keettan keettan hagaappe kaallidi xaafettidosona. Yihudaa

zariyaappe shaalaqai Adinaaha; aara 300,000 mino olanchchati de7oosona.

¹⁵ Adinaaha kaallidi de7iya halaqai Yohanaana; aara 280,000 mino olanchchati de7oosona.

¹⁶ GODAASSI ba sheniyani kiyida Amaasaayi a kaallidi de7iya heezzantto halaqa; i Ziikira na7aa. Amaasaayaara 200,000 mino olanchchati de7oosona.

¹⁷ Biniyaama zariyaappe halaqai mino olanchchaa Eliyadaa7a; aara wonddafiyaanne gondalliyaa oiqqiya 200,000 olanchchati de7oosona.

¹⁸ Eliyadaa7a kaallidi de7iya halaqai Yihozabaada; aara olaa baanau gixxida 180,000 olanchchati de7oosona.

¹⁹ Ha ubba olanchchati kawuwaayyo Yerusalaamen oottidaageeta; hageetu qoodai Yihudan de7iya gimbbettida katamatun ubban kawoi wottido olanchchata gujjenna.

18

Hananabaa Yootiya Mikaayi Akaabayyo Xoonettiyoogaa Odiis

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 22:1-28)

¹ Yoosaafixi keehippe duretiisinne bonchchettiis; qassi Akaabaarakka bollotiis.

² Amarida laittaappe guyyiyan, Yoosaafixi Akaaba be7anau Samaariyaa biis. Bin Akaabi assinne aara issippe de7iya asaassi daro dorssatanne boorata shukkiis. Yaatidi Yoosaafixi Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa olanau banaara baanaadan maizziis. ³ Israa7eela Kawoi Akaabi Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa, “Gala7aaden

de7iya Raamoota olanau tanaara buutee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Yoosaafixi, “Ee, neeni olaa baanau giigiyo wode audenne taani giigana. Ta olanchchati ne olanchchatu mala; nuuni nenaara olanau baana” yaagiis. ⁴ Qassikka Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa, “Gidikkonne, neeni kasetada GODAA oichcha” yaagiis.

⁵ Yaagin Israa7eela kawoi hananabaa yootiya oiddu xeetu asata shiishshidi, “Taani Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa olanau booyye booppoo?” yaagidi eta oichchiis.

Oichchin eti, “Ba; aissi giikko, Xoossai he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana” yaagidosona.

⁶ SHin Yoosaafixi, “Nuuni GODAA oichchanau danddayiyo hananabaa yootiya hara asi hagan baawee?” yaagiis.

⁷ Yaagin Israa7eela kawoi Yoosaafixassi zaaridi, “Nuuni a baggaara GODAA oichchanau danddayiyo issi hara bitanee de7ees; i Yimila na7aa Mikaaya. SHin taani a ixkais; aissi giikko, i ubba wodekka tabaa iitabaa yootelesippe attin, lo77obaa yooti erenna” yaagiis.

Yaagin Yoosaafixi, “Kawoi hegaadan gooppo!” yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoi ba oosanchchatuppe issuwaa xeesidi, “Yimila na7aa Mikaaya eesuwana ekkada ya” yaagiis.

⁹ Israa7eela kawoinne Yihudaa Kawoi Yoosaafixi, bantta kawotaa maayuwaa maayidi, Samaariyaa katamaa geliyo penggiyan bantta kawotaa araatan uttidosona; uttin

hananabaa yootiya ubbati eta sinttan hananabaa yootoosona. ¹⁰ Etappe issoi, Kanaa7ina na7ai Xidiqee birataappe kaceta giigissidi, Akaaba, “GODAI hagaadan yaagees; ‘Sooreti xayana gakkanaashin, neeni eta ha kacetun qaicana’ yaagees” yaagiis.

¹¹ Hananabaa yootiya hara ubbatikka, “Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa ba; baada ola; oladakka xona. Aissi giikko, GODAI he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana” yaagidi yootidosona.

¹² Hegaappe guyyiyan, Mikaaya xeesanau kitetti biida bitanee a, “Be7a, hananabaa yootiya ubbati issi doona gididi, ‘Kawoi ha olaa xoonana’ yaagidi yootidosona. Hegaa gishshau, hayyanaa ne odoikka etappe issuwaagaa mala gido; neenikka lo77obaa oda” yaagiis.

¹³ SHin Mikaayi he bitaniyaa, “GODAI ero! Ta Xoossai yootiyoobaa taani yootana” yaagiis.

¹⁴ Mikaayi kawuwaakko yiido wode, kawoi a, “Mikaayaa, nuuni Gala7aaden de7iya Raamoota olanau boniiyye boopponii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Mikaayi kawuwaa, “Ba; baada ola; oladakka xona. Aissi giikko, eti ne kushiyan aadhdhi imettana” yaagiis.

¹⁵ Yaagin kawoi a, “Neeni GODAA sunttan tu-maappe attin, harabaa taayyo odennaadan taani nena aapputoo caaqettanau koshshii?” yaagiis.

¹⁶ Yaagin i, “Israa7eela olanchchati ubbai henttanchchi banna dorssaadan deriyan laalettidaageeta taani be7aas. GODAI eta, ‘Hageetuuyo godi baawa. Eti ubbaikka bantta soo bantta soo saro boona’ yaagees” yaagiis.

¹⁷ Yaatin, Israa7eela kawoi Yoosaafixa, “ I tabaa iitabaa yootelesippe attin, lo77obaa yooti erenna’ gaada taani neeyyo yootabeikkinaa?” yaagiis.

¹⁸ Mikaayi gujjidikka hagaadan yaagiis; “Simmi GODAI giyoobaa siya! GODAI ba kawotaa araatan uttin, saluwaa olanchchati ubbai a ushachchaaranne a haddirssaara eqqidaageeta taani be7aas. ¹⁹ GODAI, ‘Israa7eela Kawoi Akaabi Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biidi, yan haiqqanaadan a balettanai oonee?’ yaagiis. Yaagin issoi hagaadan giyo wode, harai qassi hegaadan giis. ²⁰ Hegaappe guyyiyan, ayyaanai kiyidi GODAA sinttan eqqidi, ‘Taani a balettana’ yaagiis.

“Yaagin GODAI, ‘Waata balettuutee?’ yaagiis.

²¹ “Yaagin ayyaanai, ‘Taani kiyada baada, ayyo hananabaa yootiyaageetu ubbatu doonan word-dotiya ayyaana gidana’ yaagiis.

“Yaagin GODAI, ‘Ee, neeni a balettana; neeyyo hegee hanana. Ba; baada baletta’ yaagiis” yaagiis.

²² Qassikka i, “Hegaa gishshau, GODAI neeyyo hananabaa yootiyaageetu hageetu doonan word-dotiya ayyaanaa wottiis; aissi giikko, GODAI ne bolli bashshaa ehaanau qachchiis” yaagiis.

²³ Hegaappe guyyiyan, Kanaa7ina na7ai Xidiqee shiiqidi, Mikaaya qinxalliyyaa baqqiis. Baqqidi, “GODAA Ayyaanai ta achchappe waanidi neeyyo odanau biidee?” yaagiis.

²⁴ Yaagin Mikaayi a, “Neeni qosettanau qol77o geliyo gallassi heгаа demmana” yaagiis.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoi ba olanchchatuppe issuwaa azaziiddi, “Mikaaya oiqqaa; oiqqada katamaa haariya

Amoonayyoonne ta na7aa Yo7aashayyo efaada imma. ²⁶ Immada eta, ‘Kawoi inttena “Ha bitaniyaa qasho keettan qachchite. Qachchidi taani saro simmana gakkanaashin, qii oittappenne haattappe harabaa aibanne ayyo immoppite” yaagees’ yaaga” yaagiis.

²⁷ Yaagin Mikaayi a, “Tumu neeni saro simmiyaabaa gidikko, GODAI tanan haasayibeenna” yaagiis. Qassikka Mikaayi, “Asau ubbau, taani yootidobaa akeekite” yaagiis.

Akaaba Haiquwaa

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 22:29-35)

²⁸ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoinne Yihudaa Kawoi Yoosaafixi Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biidosona. ²⁹ Israa7eela kawoi Yoosaafixa, “Taani ta maayuwaa laammada, hara asa malatada, olau gelana; shin neeni ne kawo maayuwaa maaya” yaagiis. Yaagidi Israa7eela kawoi ba maayuwaa laammidi, hara asa milatidi olau geliis.

³⁰ Sooriyaa kawoi ba paraa gaareta azaziya asata, “Gitatin guuxxin, hara asa onaarakka olettite; Israa7eela kawuwaa xalaalaa olettite” yaagidi azaziis.

³¹ Paraa gaareta azaziyaageeti Yoosaafixa be7ido wode, “Hagee Israa7eela kawuwaa” yaagidosona. Yaagidi aara olettanau simmidosona. Simmin Yoosaafixi waassiis; waassin GODAI Xoossai a maaddidi, eta guyye zaariis. ³² Paraa gaareta azaziyaageeti i Israa7eela kawuwaa gidennaagaa be7idi, a yedettiyoogaa aggiigidosona.

³³ Issi bitanee coo ba wonddafiyaa olanchchatu bolli dukkidi, Israa7eela kawuwaa olaa maayoi gaittiyo kayyiyaara caddiis. Caddin kawoi ba gaariyaa laaggiya bitaniyaa, “Gaariyaa guyye zaarada, tana olaa giddoppe kessa. Aissi gi-ikko, taani iita cachchaa cadettaichchaas” yaagiis. ³⁴ He gallassi olai suulliyo wode, Israa7eela Kawoi Akaabi ba paraa gaariyaa gidдон zemppidi, omarssi gakkanaashin, Sooretu sinttan takkiis. Takkidi awai wullido wode, i haiqqi bayiis.

19

Hananabaa Yootiya Yeehu Yoosaafixa Seeriis

¹ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoosaafixi ba soo Yerusalaame saro simmiis. ² Simmin hananabaa yootiya Hanaana na7ai Yeehu aara gaittanau kiyidi, Kawuwaa Yoosaafixa, “Neeni iitata maaddanau woikko GODAA ixxiyaageeta siiqanau bessii? Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi ne bolli yiis. ³ Gidikonne, Asheero giyo eeqee misileta biittaaappe diggido gishshaunne Xoossaa koyanau ne wozanaa giigissido gishshau, neeni lo77obaa oottadasa” yaagiis.

Yoosaafixi Daannata Sunttiis

⁴ Yoosaafixi Yerusalaamen de7iis. Qassi Yoosaafixi Berssaabehappe doommidi, Efireema gezziyaa gakkanaashin, asaa gidдон yuuyidi, GODAAKKO, eta aawatu Xoossaakko, eta zaariis. ⁵ Yihudaa biittan de7iya gimbbettida katamatu ubban daannata sunttiis. ⁶ Sunttidi i daannatuyyo, “Intte oottiyooban inttena erite. Aissi giikko, intte asayyo pirddekketa; GODAAYYO

pirddeeta. Intte pirddiyo wode, i inttenaara de7ees. ⁷ Ha77ikka intte GODAAYYO yayyite; intte oottiyooban inttena erite. Aissi giikko, GODAA nu Xoossaa matan naaqoi, asa sinttaa xeellidi maaddiyoogeenne mattaayiyaa miyoogee baawa” yaagiis.

⁸ GODAA higgiiyaa kanttiyoogaanne asaa gidдон dendiya yohuwaa pirddanaadan Leewatuppe, qeesetuppenne Israa7eela asaa aawatu keettaa halaqatuppe amarida asata Yoosaafixi Yerusalaamen sunttiis. ⁹ Hegaappe guyyiyan, Yoosaafixi eta hagaadan yaagidi azaziis; “GODAASSI yayyidi, ammanettiyoogaaninne kumetta wozanan oottite. ¹⁰ Bantta kataman de7iya intte ishantti shemppo yoho, woikko higgebaa, woikko azazobaa, woikko awaajobaa, woikko pirddabaa inttekko ehiikko, eti GODAA sinttan mooranchcha gidennaadaaninne a hanqqoi intte bollinne intte ishanttu bolli yeennaadan eta seerite. Intte eta seerikko, intte intte huuphiyau mooranchcha gidekketa. ¹¹ GODAA bagga yoho ubbaayyo aawatiyaagee qeesetu halaqaa Amaariyaa; qassi kawuwaa bagga yoho ubbaayyo aawatiyaagee Yihudaa zaretu halaqaa Isimaa7eela na7aa Zabaadiyaa. Leewati intte sinttan halaqa gidana. Intte minnidi oottite. Suurebaa haniyaageetuura GODAI issippe gido” yaagiis.

20

Eedooma Biittai Yihudaa Bolli Woraajjiis

¹ Hegaappe guyyiyan, Moo7aabatanne Amoonati qassi etaara issippe Ma7uunati

Yoosaafixa bolli woraajjidosa. ² Yaatin, amarida asati yiidi Yoosaafixayyo, “Maxine Abbaappe hefinttaara de7iya Sooriyaappe daro olanchchati nena olanau yiidosona. Be7a, eti Haxaaxooni-Taamaaran de7oosona” yaagidi yootidosona. (Haxaaxooni-Taamaari Enggaadayyo harantto sunntaa.)

³ Yaatin, Yoosaafixi yayyidi, GODAA oichchanau ba qofaa qachchiis; qachchidi Yihudaa biittan ubban xoomaa awaajjiis. ⁴ Awaajjin Yihudaa asai ubbai GODAAPPE maaduwwa koyanau is-sippe shiiqiis; eti GODAAPPE maaduwwa koyanau Yihudaa katamatu ubbaappe yiidosona.

⁵ Yin Yoosaafixi Yihudaanne Yerusalaame yaa7aa gidon, GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya Ooratta Dabaabaa sinttan eqqiis. ⁶ Eqqidi hagaadan yaagiis, “Abeet GODAU, nu aawatu Xoossau, saluwan de7iya Xoossai nena! Sa7an de7iya kawotettata ubbaa haariyaagee nena! Gitatettainne wolqqai ne kushiyan de7iyo gishshau, nenaara eqettanau danddayidabi baawa. ⁷ Abeet nu Xoossau, kase ha biittan de7iyaageeta ne asaa Israa7eela sinttaappe yedettata, ne siiquwaa Abrahaama zerettatuyyo merinau immidai nena! ⁸ Eti ha biittan de7idosona; eti hagan ne sunntaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxidi, ⁹ ‘Nu bolli iitabai, woi olai, woi boshai, woikko koshai yiyaakko, nuuni ne sunntai de7iyo ha Beeta Maqidasiyaa sinttaaninne ne sinttan eqqidi, nu metuwan neekko waassana. Neeni nu waasuwwa siyada, nuna ashshana’ yaagidosona.

¹⁰ “Ha77ikka Amoonati, Moo7aabatanne Ee-

doomati nu bolli woraajjidsona. Beni nu aawati Gibxxeppe kiyido wode, neeni eta he biittata gelennaadan diggadasa; hegae gishshau, nu aawati he biittatun yuuyidi aadhdhidosonappe attin, eta xaissibookkona. ¹¹ Nuuni oottidobau eti nuuyyo zaaridobaa be7a. Neeni nuuyyo immido laata biittappe eti nuna yedettanau yiidosona. ¹² Abeet nu Xoossau, neeni eta bolli pirddikii? Aissi giikko, nuna olanau yiida ha daro olanchchatuura olettanau nuuyyo wolqqi baawa. Nuuni oottanabaakka erokko; shin nu aifeti nena xeelloosona” yaagiis.

¹³ Yihudaa asai ubbai bantta yiira naatuura, bantta maccaasatuuranne bantta naatuura is-sippe gididi, GODAA sinttan eqqidsona.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Zakkaariyaasa na7ai Yahaazi7eeli yaa7aa gidдон eqqidaashin, GODAA Ayyaanai a bolli wodhdhiis. Zakkaariyaasi Banaaya na7aa; Banaayi Yi7i7eela na7aa; Yi7i7eeli Mataaniyaa na7aa; Mataanee Leewa zarenne Asaafa yara. ¹⁵ GODAA Ayyaanai Yahaazi7eela bolli wodhdhin, hagaadan yaagiis; “Kawuwau Yoosaafixaa, Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya asau, ubbaikka siyite! GODAI inttena hagaadan yaagees; ‘Ha daro olanchchatu gaasuwan yayyoppitenne dagammoppite. Aissi giikko, olai Xoosaagaappe attin, intteegaa gidenna. ¹⁶ Intte wontto eta bolli kiyite. Kiyidi Xiixa giyo pudettan Yiru7eela Bazzuwan de7iya zanggaaraa wursettan intte eta demmana. ¹⁷ Ha olaa oletiyaageeti inttena gidekketa. Intte sohuwaa sohuwaa oiqqi eqqidi, GODAI inttena ashshiyogaa be7eeta’ yaagees. Yihudaa asau, Yerusalaame

asau, yayyoppitenne dagammoppite! Etaara olet-tanau wontto kiyite. GODAI inttenaara gidana” yaagiis.

¹⁸ Yoosaafixi som77uwaa sa7aa gattidi goinniis; hegaadankka, Yihudaa asai ubbainne Yerusalaamen de7iya asai ubbai GODAA sinttan kunddidi, GODAAYYO goinnidosona. ¹⁹ Qahaata yaraappenne Qoraaha yaraappe amarida Leewati eqqidi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, GODAA Israa7eela Xoossaa galatidosona.

²⁰ Eti maallado guuran denddidi, Taqo7a Bazzuwaa baanau kiyidosona; eti kiyido wode Yoosaafixi denddi eqqidi, “Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya asau, taani giyoogaa siyite. GODAN, intte Xoossan, ammanettite; intte minnana. Qassi hananabaa yootiyaageetun ammanettite; yoho ubbi intteyyo injjetana” yaagiis. ²¹ Yoosaafixi asaara zorettidoogaappe guyyiyan, mazamuriyaa yexxiyaageetanne GODAA galatiyaageeta sunttiis. Sunttin eti ba7aala gallassa maayuwaa maayidi, olanchchatu sinttaara kanttiiddi, “GODAA galatite!

Aggenna a siiqoi merinaagaa” yaagi yaagidi yexxanaadan azaziis.

²² Eti mazamuriyaa yexxiyoogaanne galatiyoogaa doommido wode, Yihudaa olanau yiida Amoonatu bolli, Moo7aabatu bollinne Eedoomatu bolli GODAI shabbirssaa yeddiis.

²³ Yeddin Amoonatinne Moo7aabati Eedoomatu bolli denddidi, eta muleera xaissidosona. Eti Eedoomata xaissidoogaappe guyyiyan, bantta gidдон issoi issuwaa xaissidosona.

24 Yihudaa asai bazzuwan de7iya wochchiyo sohuwaa yiido wode, bantta morkketi de7iyo sohuwaa xeellidosona; xeellidi eta ahai biittan zin77idaagaa be7idosona. Etappe issi asinne kessi ekkidi bibeenna.

25 Hegaappe guyyiyan, Yoosaafixinne a asai omooduwaa ekkanau biidi, daro meheta, shinqqeta, ola miishshata, maayotanne hara al77o miishshata demmidosona. SHin omoodo ubbaba tookki efaanau danddayibookkona. Omooddoba kehippe daro gidido gishshau, heгаа shishshanau heezzu gallassaa ekkii. 26 Hegaappe guyyiyan, eti oiddantto gallassi Beraaka Wombbaa giyoosan shiiqidosa; shiiqidi he sohuwan GODAA galatidosona. Hega gishshau, eti he sohuwaa Galataa Wombbaa yaagidi sunttidosona.

27 Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asai ubbainne Yerusalaame asai ubbai, Yoosaafixi kaalettin, ufaissan Yerusalaame simmiis. 28 Eti Yerusalaame gakkidi, diittaara, maazinqqiyaaranne xurumbaara GODAA Beeta Maqidasiyaa gelidosona.

29 Israa7eela morkketa GODAI olidoogaa biittan de7iya kawotettati ubbai siyido wode, eti Xoossaayyo yayyidosona. 30 Yaatidi Xoossai Yoosaafixayyo ubba baggaara shemppuwaa immido gishshau, a kawotetta sarotetta demmiis.

*Yoosaafixa Kawotaa Wurssettaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 22:41-50)*

31 Yoosaafixi Yihudan kawotiyo wode, a laittai hasttamanne ichchasha; i Yerusalaamen laattamanne ichchashu laitta kawotiis. A aayyiyaa SHiiliha na7iyo Azuubo geetettausu. 32 Yoosaafixi

ba aawaa Asa ogiyan hemettiis; i he ogiyaappe sher77i gibeenna; GODAA sinttan i suurebaa oottiis. ³³ Gidikkonne, goinniyo xoqqa sohota xais-sibeenna; asai biron ba kumetta wozanaappe ba maizza aawatu Xoossaakko simmibeenna.

³⁴ Yoosaafixi hanido harabai, koiroppe wurs-settaa gakkanaassi Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan, Hanaana Na7aa Yeehu Taarikiyaa gid-don xaafetti uttiis.

³⁵ Issi wode, Yihudaa Kawoi Yoosaafixi iitabaa oottida Israa7eela Kawuwaa Akaaziyaasaara issippetettaa oottiis.

³⁶ Yaatidi Yoosaafixi aara zal77iyo gita markkabeta medhdhanau maayiiis. Maayidi he markkabeta Eexiyooni-Gaabira kataman merissidosona. ³⁷ Hegaappe guyyiyan, Mareeshappe yiida Dodaawa na7ai El77eezari, “Neeni Akaaziyaasaara issippetettaa oottido gishshau, neeni oottido oosuwaa GODAI xaissana” yaagidi, Yoosaafixa bolli hananabaa yootiis. Hega gishshau, markkabeti meqqidosona; eti awanne baanau danddayibookkona.

21

¹ Hegaappe guyyiyan, Yoosaafixi haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Daawita Kataman ba maizza aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Yoraami kawotiis.

*Yihudaa Kawuwaa Yoraama
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:17-24)*

² Yoraama ishantti Azaariyaasa, Yihi7eela, Zakkaariyaasa, Azaariyaasa, Mikaa7eelanne SHafaaxiyaa; hageeti ubbai Yihudaa Kawuwaa

Yoosaafixa naata. ³ Eta aawai Yoosaafixi etayyo daro biraa, worqqaanne al77o miishshaa immiis; qassi gimbbettida Yihudaa katamatakka immiis. SHin Yoraami ba aawau baira na7a gidiyo gishshau, kawotettaa ayyo immiis. ⁴ Yoraami ba aawaa kawotettaa ekkidi minnido wode, ba ishantta ubbatanne issi issi Israa7eela halaqata bisuwan woriis.

⁵ Yoraami kawotiyo wode, laittai ayyo hasttamanne naa77a; i Yerusalaamen hosppun laitta kawotiis. ⁶ Yoraami Akaaba na7iyo ekkido gishshau, Akaaba so asai hemettidoogaadankka kase Israa7eela kawotu ogiyan hemettiis; GODAA sinttankka iitabaa oottiis. ⁷ Gidikkonne, GODAI kase Daawitaara maacettido maachchaa gishshau, Daawita zerettaa xaissanau koyibeenna. Daawita zeretta merinau kawotanau GODAI ufaissaa immi wottiis.

⁸ Yoraami kawotido wode, Eedooma asai Yihudaa kawuwaa bolli makkalidi, banttau kawuwaa kawoyidosona. ⁹ Hegaa gishshau, Yoraami ba ola gadaawatuuranne ba paraa gaaretu ubbaara issippe Eedooma biittaa olanau biis; bin Eedooma asai anne a paraa gaaretu halaqata dooddidosona. SHin Yoraaminne a asai qammi denddidi, doodaa kanttidi baqatidosona. ¹⁰ He wodeppe doommidi, hachchi gakkanaashin, Eedooma asai Yihudaa asaassi haarettibeenna. Yoraami GODAA ba aawatu Xoossaa aggido gishshau, Liibina asai qassi he wode Yihudaa kawuwaa bolli makkaliis.

¹¹ Yoraami qassi Yihudaa gezziyan goinniyo xoqqa sohota giigissiis; giigissidi Yerusalaamen de7iya asai shaaramuxanaadan oottiis; Yihudaa

asaakka balettiis. ¹² Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Eelaasi Yoraamayyo dabddaabbiyaa hagaadan yaagidi kiittiis; “GODAI, ne maizza aawaa Daawita Xoossai, ‘Neeni ne aawaa Yoosaafixa ogiyan woikko Yihudaa Kawuwaa Asa ogiyan hemettiyoogaa aggada, ¹³Israa7eela kawotu ogiyan hemettadasa. Akaaba so asai oottidoogaadan, Yihudaaninne Yerusalaamen de7iyaageeti shaaramuxanaadan oottadasa. Qassikka neeppe kehiya, ne aawaa keettan de7iya ne ishantta woradasa. ¹⁴ Hegaa gishshau, GODAI ne asaa, ne naata, ne maccaasatanne neeyyo de7iya ubbabaa wolqqaama boshan shocana. ¹⁵ Nena maracciyaa harggee oiqqin, neeyyo sahoi yaa goobi goobidi baana’ yaagees” yaagiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, GODAI Pilisxxeematanne Toophphiyaa matan de7iya Arabata Yoraama olanaadan denttettiis. ¹⁷ Yaatin, eti Yihudaa bolli woraajjidosa; woraajjidi kawo keettan de7iya miishshaa ubbaa, kawuwaa attuma naatanne a maccaasata omooddidosona. A naatu ubbaappe kaaluwaa Akaaziyaasappe attin, hara issi na7inne ayyo attibeenna.

¹⁸ He ubbaappe guyyiyan, paxanau danddayenna maracciyaa harggiyan Yoraama GODAI shociis. ¹⁹ Naa77u laittaa gidдон harggee a bolli goobiis; goobin a maraccee kare kiyiis; yaatin, keehi sahattidi haiqqiis. A moogiyo wode asai kase a maizza aawatuyyo oottidoogaadan, a bonchuwau mittaa dooridi, tamaa eettibeenna.

²⁰ Yoraami kawotiyo wode, laittai ayyo hasttamanne naa77a; i Yerusalaamen hospun laitta

kawotiis. I haiqqiyo wode ooninne azzanibeenna. Yoraami Daawita Kataman moogettiisippe attin, kawotu makkaan mogettibeenna.

22

Yihudaa Kawuwaa Akaaziyaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:25-29; 9:21-28)

¹ Arabati yiidi Yoraamayyo baira naata ubbata worido gishshau, Yerusalaame asai Yoraama na7aa ubbaappe kaaluwaa Akaaziyaasa a sohuwan kawoyidosona. Hegaa gishshau, Yoraama na7ai Akaaziyaasi kawotaa doommiis.

² Akaaziyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo oitamanne naa77a;³ i Yerusalaamen issi laitta kawotiis. A aayee sunttai Ataalo; a Omirayyo na7aa na7iyo.

³ Akaaziyaasi iitatettan baanaadan a aayiyaa a zorido gishshau, ikka Akaaba so asaa ogiyan hemettiis. ⁴ A aawai haiqqidoogaappe guyyiyan, Akaaba so asaikka a zoriyo gishshau, Akaaba so asaadan ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. Yaatidi a xayuwau gaaso gididosona.

⁵ Akaaziyaasi Akaaba so asaa zoriyaa kaallidi, Akaaba na7aa Israa7eela Kawuwaa Yoraamaara issippe, Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eela olanau Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa biis. Bin Sooriyaa asati Yoraama caddidosona.

⁶ Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelaara i olettiyo wode, Sooriyaa asati a Raamootan caddido

³ 22:2 Oitamanne naa77a: Ayyo laittai laatamanne naa77a woikko oitamanne naa77a. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:26 xeella.

cachchaa patti ekkanau Iziraa7eela katamaa simmiis. Hegaappe guyyiyan, Yoraama na7ai, Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi Akaaba na7aa Yoraama cadettidaagaa oichchanau duge Iziraa7eela katamaa biis.

⁷ Akaaziyaasi Yoraamakko biidoogee Akaaziyaasau haiqo gidanaadan Xoossai oottiis. Akaaziyaasi Yoraama be7ishin, Akaaba zariyaa xaissanaadan GODAI doorido Nimisha na7aa Yeeha mokkanau naa77ai issippe kiyidosona. ⁸ Yeehu Akaaba zariyaa bolli pirddiyoogaa polido wode, Yihudaa halaqatanne Akaaziyaasa maaddiya a ishanttu naata demmidi woriis. ⁹ Qassi Yeehu Akaaziyaasa koyiis; koyin Samaariyan qosetti uttidaagaa a asati demmidosona; demmidi Yeehukko ehiidi woridosona. Woridi, “Ba kumetta wozanaappe GODAA koyida Yoosaafixa na7aa” yaagidi moogidosona.

Hegaa gishshau, Akaaziyaasa so asaappe kawotettaa oiqqanau danddayiyai ooninne baawa.

Yihudaa Kawiyo Ataalo

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 11:1-3)

¹⁰ Akaaziyaasa aayyiya Ataala ba na7ai haiqqidoogaa be7ido wode, denddada Yihudaa kawuwaa zariyaa ubbaa xaissaasu. ¹¹ SHin kawuwaa na7iyaa Yihoshebaa7a, haiqqanau de7iya kawo naatu giddoppe Akaaziyaasa na7aa Yo7aasha wuuqqada ekkaasu. Ekkada anne a xanttiyaaro hiixa keettan qosaasu. Hegaadan oottada, Ataala na7aa worennaadan, Kawuwaa Yoraama na7iyaa, Akaaziyaasa michchiyaa, qeesiyaa Yoodaaha machchiyaa, Yihoshebaa7a a

qosaasu. ¹² Ataala biittaa haariyo wode ubban, na7ai eta matan Xoossaa Beeta Maqidasiyan usuppun laitta qosettidi uttiis.

23

Ataali Bolli Makkalidi Denddidosona (Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 11:4-16)

¹ Laappunnta laittan Yoodaahee minnidi, mato halaqata Yirohaama na7aa Azaariyaasa, Yahaanaana na7aa Isimaa7eela, Yoobeeda na7aa Azaariyaasa, Adaaya na7aa Ma7iseeyanne Ziikira na7aa Elishafaaxa shiishshidi, etaara maachchaa maacettiis. ² Eti Yihudaa biitta ubbaa yuuyidi, Yihudaa katamatun de7iya Leewatanne Israa7eela yaratu halaqata ubbaa ekkidi, Yerusalaame yiidosona.

³ Hegaappe guyyiyan, he shiiqida asai ubbai Xoossaa Beeta Maqidasiyan kawuwaara maachchaa maacidosona. Yoodaahee he asaa, “Kawuwaa na7aa haggaa be7ite! GODAI kase Daawita zerettaabaa haasayidoogaadan i kawoto. ⁴ Intte oottanau bessiyaabai haggaa: Sambbata gallassan ha Beeta Maqidasiyaa geliya qeesetuppenne Leewatuppe heezzu kushiyaappe issi kushee penggiyaa naagite; ⁵ qassi heezzu kushiyaappe issi kushee kawo keettan de7ite; heezzu kushiyaappe issi kushee qassi Baasuwaan Penggen de7ite. Asai ubbai GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaabaa shiiqo. ⁶ Qeesetuppenne oottiya Leewatuppe attin, ooninne GODAA Beeta Maqidasiyaa geloppo. Eti geeshsha gidiyo gishshau, gelona; shin hara asai ubbai GODAA

azazuwaa naagiiddi, Beeta Maqidasiyaappe kareera de7ona.

⁷ “Leewati ubbai bantta ola miishshaa bantta kushiyan kushiyan oiqqidi, kawuwaa giddoyidi, kawoi kiyiyo wodenne geliyo wode ubban aara is-sippe de7ona. Beeta Maqidasiyaa geliya oonanne worite” yaagiis.

⁸ Leewatinne Yihudaa asai ubbai qeese Yoodaahee azazidobaa ubbaa oottidosona. Qeese Yoodaahee Sambbatan oosuwaappe kiyana bessiya Leewata kessidi yeddibeenna. Hegaa gishshau, naaguwaa kayai gakkidoogeetikka naaguwaa kayaa polidaageetikka ubbai yan de7oosona. Hegan halaqatussi ekkana gidiya asai de7ees. ⁹ Hegaappe guyyiyan, qeese Yoodaahee Xoosaa Beeta Maqidasiyan de7iya, beni Kawuwaa Daawita toorata, wogga gondalletanne qeera gondalleta halaqatuyyo immiis. ¹⁰ Asai ubbai ola miishshaa ba kushiyan ba kushiyan oiqqidi, Beeta Maqidasiyaayyo ushachcha baggaappe haddirssa bagga gakkanaassi, yarshshiyosaa mataaninne Beeta Maqidasiyaa matan kawuwaa yuushuwan eqqanaadan qeese Yoodaahee oottiis. ¹¹ Hegaappe guyyiyan, Yoodaahee kawuwaa na7aa Yo7aasha kare kessidi, a huuphiyan kallachchaa wottiis; wottidi Kawotaa Higgiyaa Maxaafaa ayyo immidi kawoyiis. Yoodaaheenne a naati Yo7aasha tiyidi, “Kawoi shemppo gam77o!” yaagidosona.

¹² Asai woxxiiddinne kawuwaa sabbiiddi hobbociyoogaa Ataala siyido wode, asaakko GODAA Beeta Maqidasiyaa baasu. ¹³ Baada

kawoi penggen ba tuussaa matan eqqidaagaa be7aasu. Halaqatinne xurumbbaa punniyaageeti kawuwaa matan de7oosona; Yihudaa asai ubbai ufaittidi, xurumbbaa punnoosona; mazamuriyaa yexxiyaageetikka sinttau aadhdhidi, banttau de7iya yetta miishshan galatoosona. Ataala ba maayuwaa pooshshada, “Hagee makkala! Hagee makkala!” yaagada waassaasu.

¹⁴ Qeesee Yoodaahee olanchchatu halaqata, “Ataalo Beeta Maqidasiyan woroppite! O yaaranne haara salppida salpettu gidduwan wottidi, kare kessite; o ashshanau kajeeliya asi de7ikko worite!” yaagiis. ¹⁵ Hegaa gishshau, eti o oiqqidi, kawo keettaa efiidosona; efidi Paraa Penggiyan o woridosona.

Yoodaahee Maachchaa Ooraxissii
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 11:17-20)

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Yoodaahee i ba huuphen, asai ubbainne kawoi GODAA asa gidanaadan maachchaa wottiis. ¹⁷ He wode asai ubbai Ba7aala Eeqa Keettaa biidi, he keettaa qoliis; qolidi yarshshiyo sohotanne misileta kinchcherettiis. Qassi Mataana giyo Ba7aala qeesiyaa yarshshiyo sohotu sinttan woridosona.

¹⁸ Yoodaahee qeesetanne Leewata Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi halaqa oottidi sunttiis. Eta oosoi Muuse higgiiyan xaafettidoogaadan GODAAYYO xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoogaanne Kawoi Daawiti odidoogaadan mazamuriyaa yexxiyoogaanne baalaa bonchchissiyooгаа. ¹⁹ Higgiiyan xaafettidoogaadan tuna asi issoinne gelennaadan

Yoodaahee GODAA Beeta Maqidasiyaa penggen naagiyaageeta wottiis.

²⁰ Yoodaahee olanchchatu halaqata, gita asata, deriyaa haariyaageetanne he biittaa asaa ubbaa banaara ekkidi, kawuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe duge wottiis. Qommo bagga penggiyaara kawo keettaa gelidosona; gelidi kawuwaa kawotaa araatan utissidosona. ²¹ Yaatin Yihudaa asai ubbai ufaittiis. Ataalo kawo keettan bisuwan haiqqidoogaappe guyyiyan, katamai woppu giis.

24

Yihudaa Kawuwaa Yo7aasha (Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 12:1-16)

¹ Yo7aashi kawotiyo wode, laittai ayyo laap-puna; i Yerusalaamen oitamu laitta kawotiis. A aayee sunttai Xiibiyo; a Berssaabeha katamaappe yiida asa. ² Qeesee Yoodaahee de7ido laitta ubban Yo7aashi GODAA sinttan suurebaa oottiis. ³ Yoodaahee Yo7aashayyo naa77u maccaasata immiis; immin eti ayyo attuma naatanne macca naata yelidosona.

⁴ Hegaappe guyyiyan, Yo7aashi GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanau qoppiis.

⁵ Yo7aashi qeesetanne Leewata shiishshidi, “Yihudaa katamata biidi, intte Xoossaa Beeta Maqidasiyaa laittan laittan bottokonanau Israa7eela ubbaappe miishshaa shiishshite; ha yohuwaa eesuwan oottite” yaagiis. SHin Leewati eesuwan oottibookkona. ⁶ Hegaa gishshau,

“Yerusalaame asaappenne Yihudaa asaappe giiraa shiishshanau aissi Leewata kiittabeikkii?”

GODAA ashkkarai Muuseenne Israa7eela asai Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaassi giirai shiiqanaadan beni maayi uttidosa. ⁷ He iita mishiriyo Ataalo kaalliyaa asati Xoossaa Beeta Maqidasiyaa moorirggidosona; eti GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya geeshsha miishsha ubbaa ekkidi, Ba7aalayyo goinnanau go7ettidosona” yaagiis.

⁸ Hegaa gishshau, kawoi Leewata azazin, eti saaxiniyaa giigissidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa penggiyaappe kare baggaara wottidosona.

⁹ Xoossaa ashkkarai Muusee bazzon de7iiddi, Israa7eela asaappe shiishshanaadan azazido giiraa GODAAYYO ehaana mala, Yihudaaninne Yerusalaamen Leewati awaajjidosa.

¹⁰ Awaajjin halaqatinne asai ubbai ufaittidi, giirai saaxiniyaa kumana gakkanaashin, an yeggidosona. ¹¹ Saaxinee Leewatu baggaara kawo oosanchchatukko gakkinn, saaxiniyaa gidдон daro miishshai dagattidaagaa eti be7ido wode ubban, kawo xaafenne qeese ubbatu halaqai sunttido bitanee yoosona; yiidi saaxiniyaappe miishshaa kessoosona; kessidi saaxiniyaa sohuwan zaari wottoosona. Eti ubba gallassi hegaadan oottidi, daro miishshaa dagayidosona.

¹² He miishshaa kawoinne Yoodaahee GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa wochchanau sunttettida asatuyyo immoosona. Immin eti GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanau shuchchaa massiyaageetanne anaaxeta, qassi GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanau birataanne nahaasiyaa oosanchchata qaxaridosona. ¹³ Qaxarin oosanchchati

Xoossaa Beeta Maqidasee moorettidaagaa minni oottidi, bantta kushiyan kaseegaadan ooraxissidosona. ¹⁴ Oosanchchati Beeta Maqidasiyaa bottokonuwaa polido wode, palahida worqqaanne biraa kawuwaakkonne Yoodaahekko ehiidosona. Ehin eti he worqqaaninne biran GODAA Beeta Maqidasiyaa giddo oosuwaayyo maaddiya miishshata, xuuggiyo yarshshuwaayyo haniya sainetanne hara dumma dumma miishshata ootissidosona.

Yoodaahee de7ido laittan GODAA Beeta Maqidasiyan xuuggiyo yarshshuwaa ubba wode eti yarshshoosona.

¹⁵ Yoodaahee keehippe cimmidi haiqqiis; i haiqqiyo wode a laittai xeetanne hasttama.

¹⁶ Yoodaahee Israa7eelan Xoossaayyoonne Xoossaa Beeta Maqidasiyaayyo lo77obaa oottido gishshau, Daawita Kataman kawotu makkaan a moogidosona.

Yo7aashi GODAAPPE Wora Simmiis

¹⁷ Yoodaahee haiqqidoogaappe guyyiyan, Yihudaa halaqati yiidi, kawuwaayyo lichchi giidi gufannidosona. Yaatin, kawoi eta zoriyaa siyiis. ¹⁸ Eti GODAA bantta maizza aawatu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa aggidi, Asheeri misiletuyyoonne eeqatuyyo goinnidosona. Eti oottido balaa gishshau, Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli GODAA hanqqoi wodhdhiis. ¹⁹ Asai baakko simmanaadan GODAI hananabaa yootiyaageeta etakko kiittiis; kiittin hananabaa yootiyaageeti eta bolli markkattidosona; shin eti siyennan ixxidosa.

²⁰ Hegaappe guyyiyan, qeesiyaa Yoodaahena7aa Zakkaariyaasa bolli Xoossaa Ayyaanai wodhdhiis; wodhdhin Zakkaariyaasi asaa sinttan eqqidi, “Xoossai hagaadan yaagees; ‘Intte GODAA azazuwaa poliyooqaa aissi ixxeetii? Hegee intteyyo iita. Intte GODAA aggido gishshau, ikka inttena aggiis’ yaagees” yaagiis. ²¹ Yaagin asai a bolli maqettiis. Kawoi eta azazin, GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaaban a shuchchan caddidi woridosona. ²² Kawoi Yo7aashi Zakkaariyaasa aawai Yoodaahaa baayyo oottido kehatettaa hassayennan aggidi, a na7aa Zakkaariyaasa worissiis. Zakkaariyaasi haiqqiiddi, “GODAI haga be7idi, halo kesso” yaagiis.

Yo7aasha Kawotaa Wurssettaa

²³ He laittai laamettiyo wode, Sooriyaa olanchchati Yo7aasha olanau yiidosona. Yiidi Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli woraajjidi, asaa halaqata ubbaa woridi, etappe omooddidobaa ubbaa Damasqqon de7iya bantta kawuwaassi yeddidosona. ²⁴ Sooriyaa olanchchati qoodan guutta; shin Yihudaa asai GODAA bantta aawatu Xoossaa aggido gishshau, GODAI keehi daro gidida eta olanchchata Sooriyaa olanchchatu kushiyan aattidi immiis. Eti hagaadan oottidi, Yo7aasha qaxxayidosona.

²⁵ Sooriyaa olanchchati appe shaahettiyo wode, Yo7aashi keehippe masunxxi uttiis. Qeesiyaa Yoodaahena7aa suutta gishshau, a oosanchchati a bolli maqettidi, i ba hiixan zin77idaashin woridosona. I haiqqin, Daawita Kataman a moogidosona; shin kawotu makkaanan a moogibookkona. ²⁶ Yo7aasha

bolli maqettidaageeti Amoonee SHim77aati na7aa Zabaadanne Moo7aabee SHiimiriiti na7aa Yihozabaada. ²⁷ Yo7aasha naatubai, a bolli hananabaa yootido darobainne Xoossaa Beeta Maqidasiyaa i bottokonissidobai Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. Yo7aashi haiqqin, a sohuwan a na7ai Amesiyaasi kawotiis.

25

Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 14:2-6)

¹ Amesiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne uddufun laitta kawotiis. A aayee sunttai Yiho7aadino; a Yerusalaame asa. ² Amesiyaasi GODAA sinttan suurebaa oottiis; shin kumetta wozanaappe gidenna. ³ Amesiyaasi kawotettaa mintti oiqqidosaa, ba aawaa worida oosanchchata woriis. ⁴ Muuse Higgiyaa Maxaafan xaafettidoogaadan, GODAI, “Naati oottido nagaraa gishshau, aawata woranau bessenna; qassi aawati oottido nagaraa gishshaukka, naata woranau bessenna. Asai ubbai ba oottido nagaran nagaran haiqqanau bessees” yaagidi azazidoogaadan, woridaageetu naata woribeenna.

Eedooma Bolli Denddida Olaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 14:7)

⁵ Amesiyaasi Yihudaa asaa shiishshidi, bantta aawatu keettan keettan shaalaqatunne mato ha-laqatu sunttatettaa giddon wottiis. I laatamu laittanne laatamu laittaappe bollaara de7iya Yihudaa zaretanne Biniyaama zareta ubbaa goodiis;

qoodidi gondalliyaanne toora oiqqidi, olau gi-gida heezzu xeetu sha7u doorettida asata dem-miis. ⁶ Qassi Israa7eelappe xeetu sha7u mino asata heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya biran Amesiyaasi qaxariis. ⁷ SHin Xoos-saa asa giyo issi bitanee Amesiyaasakko yiidi, “Kawuwau, GODAI Israa7eelaaranne Efireema asaara de7enna gishshau, Israa7eela olanchchati nenaara booppona. ⁸ Neeni, eti tana minttana gaada qoppikko, Xoossai nena ne morkketu sint-tan kaushshana. Aissi giikko, maaddanau woikko kaushshanau Xoossau wolqqai de7ees” yaagiis.

⁹ Yaagin Amesiyaasi Xoossaa asa, “Taani Is-rraa7eela olanchchatussi qanxxido he birai ubbai waanane?” yaagiis.

Yaagin Xoossaa asi, “GODAI neeyyo hegaappe aattidi immanau danddayees” yaagiis. ¹⁰ Hegaa gishshau, Amesiyaasi Efireemappe baakko yiida olanchchati bantta soo soo baanaadan moissiis. Moissin eti Yihudaa asaa bolli keehippe hanqqet-tiiddi, bantta soo soo simmidosona.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Amesiyaasi bana mint-tidi, ba olanchchata kaalettidi, Maxine Wombbaa biis; bin a olanchchati Se7iira asaappe tammu sha7aa woridosona. ¹² Qassi eti tammu sha7u olanchchata paxa omooddidosona; omooddidi eta aafuwaa dooni efiidosona; efidi he aafuwan duge olin, hirkkin de7iya shuchchan asati ub-bai meqerettidi wuridosona. ¹³ SHin he wode Amesiyaasi banaara olau beennaadan guyye yed-dido Israa7eela olanchchati Samaariyaappe bi-idi, Beeti-Horoona gakkanaassi de7iya Yihudaa

katamata olidosona. Eti Yihudaa asaappe heezzu sha7aa woridi, daro omooduwaa ekkidosona.

¹⁴ Amesiyaasi Eedooma asata woridi simmiiddi, Se7iira asaa xoossatu misileta ekkidi yiis. He misileti baageeta gidanaadan essidi, etayyo goinniisinne ixaanaa cuwayiis. ¹⁵ Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi Amesiyaasa bolli eexxi kiyiis; yaatin, GODAI issi hananabaa yootiyaagaa Amesiyaasakko kiittiis. Kiittin biidi, “Bantta asaa ne kushiyaappe ashshanau danddayibeenna xoossatussi neeni aibissi goinnadii?” yaagiis.

¹⁶ Hananabaa yootiyaagee haasayishin, kawoi, “Neeni kawuwaara zorettanaadan nuuni nena sunttidooyye? Agga! Neeni aibissi haiqqanau koyai?” yaagiis.

Yaagin hananabaa yootiyaagee aggi ekkidi, “Neeni haggaa oottido gishshaunne taani nena zoridoogaa siyabeenna gishshau, Xoossai nena xaissanau qachchidoogaa ha77i taani eraas” yaagiis.

Israa7eela Bolli Dendida Olaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 14:8-20)

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa Kawoi Amesiyaasi bana zoriya asatuura zorettidi, Israa7eela Kawuwaa Yeehu na7aa na7aa, Yo7akaaza na7aa, Yo7aashassi asa kiittidi, “Haaya; ane naa77ai olaa gaittoos” yaagidi naassiis.

¹⁸ Naassin Israa7eela Kawoi Yo7aashi Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa hagaadan yaagiis; “Liibaanoosan de7iya kinddiichchoi Liibaanoosan de7iya zigaayyo kiittidi, ‘Ne na7iyo ta na7aassi imma’ yaagiis. SHin Liibaanoosan de7iya issi do7ai hegara kanttiiddi, he kinddiichchuwaa

yedhdhiis. ¹⁹ Neenikka, ‘Be7a, Eedooma biittaa asaa xoonas’ yaagada ne wozanan otoruwan kumadasa. SHin ha77i neeni ne son woppu gaada uttaaga. Ne bollinne ne biittaa Yihudaa bolli metonne bashsha ehiyaabaa aibissi denttetai?” yaagidi zaariis.

²⁰ SHin Amesiyaasi sissaa ixxiis. Eti Eedooma xoossatussi goinnido gishshau, Xoossai eta eta morkketu kushiyan aattidi immanau koyiis. ²¹ Hegaa gishshau, Israa7eela Kawoi Yo7aashi olanau kiyin, inne Yihudaa Kawoi Amesiyaasi Yihudan de7iya Beeti-SHemesha giyo kataman olaa gaittidosona. ²² Gaittin Israa7eela asai Yihudaa asaa xooniis; xoonin Yihudaa asai ubbai baqatidi, ba soo ba soo biis. ²³ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela Kawoi Yo7aashi Akaaziyaasa na7aa na7aa, Yo7aasha na7aa, Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa Beeti-SHemeshan omooddidi, Yerusalaame ehiis. Yaatidi Yerusalaame dirssaa gimbbiyaa, Efireema Penggiyaappe biidi Zooziyaa Penggiyaa gakkanaashin de7iya, oiddu xeetu wara gidiya sohuwaa laaliis. ²⁴ Laalidi Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya worqqaanne biraa ubbaa, Obeedi-Eedooma zeretta naagiyo miishshaanne kawo keettan de7iya miishshaa ubbaa ekkii; qassi iggitiyaa oiqettida asatakka ekkidi, Samaariyaa simmiis.

²⁵ Yo7akaaza na7ai, Israa7eela Kawoi Yo7aashi haiqqidoogaappe guyyiyan, Yo7aasha na7ai Yihudaa Kawoi Amesiyaasi tammanne ichchashu laitta de7iis. ²⁶ Amesiyaasi oottidobai ubbai, koiroppe wurssettaa gakkanaassi, Yihudaa

Kawotunne Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁷ Amesiyaasi GODAA kaalliyoojaa aggidoojaa gyyiyan, eti a bolli Yerusalaamen maqettidosona. Maqettin i Laakisha katamaa baqatiis. SHin eti a geeduwaa Laakisha asa kiittin, a yan woridosona. ²⁸ Woridi a ahaa paran caani ehiidi, Daawita Kataman a maizza aawatuura moogidosona.

26

Yihudaa Kawuwaa Ooziyaana

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 14:21-22, 15:1-7)

¹ Hegaappe gyyiyan, Yihudaa asai ubbai tammanne usuppun laitta gidiyo na7aa, Ooziyaana a aawaa Amesiyaasa sohuwan kawoyiis. ² A aawai Amesiyaasi haiqqidoogaappe gyyiyan, i Eelaata giyo katamaa zaaretti keexxidi, Yihudan timiis.

³ Ooziyaani kawotiyo wode, laittai ayyo tammanne usuppuna; i Yerusalaamen ishatamanne naa77u laitta kawotiis. A aayee sunntai Yikoolo; a Yerusalaame asa. ⁴ A aawai Amesiyaasi ootidoogaadan, ikka GODAA sinttan suurebaa oottiis. ⁵ Xoossaa yashshatettaa bana tamarissida Zakkaariyaasi paxa de7ido wodiyan, Xoossaasi i ammanettidi oottiis. GODAASSI i oottido wode ubban, Xoossai a anjjiis.

⁶ Ooziyaani Pilisxxeematuura olettanau kiyidi, Gaate katamaa yuushuwaa gimbbiyaa, Yaabine katamaa yuushuwaa gimbbiyaanne Ashddooda gimbbiyaa laaliis; yaatidi Ashddooda katamaa mataaninne Pilisxxeematu gidдон katamata keexxiis. ⁷ Ooziyaani Pilisxxeemata,

Gurbba7aalan de7iya Arabatanne Ma7uunata xoonanaadan Xoossai a maaddiis. ⁸ Amoonaa asati Ooziyaanayyo giiridosona. Ooziyaani keehippe minnido gishshau, a woree Gibxxe zawaa gakkanaassi siyettiis.

⁹ Qassi Ooziyaani Zooziyaa Penggiyaa matan, Zanggaara Penggiyaa mataaninne dirssai sookko baqqiyo zooziyaa matan adussa gimbbeta gimbbissidi, Yerusalaame qatuwaa minttiis. ¹⁰ Ayyo bargguwaaninne dembban cora mehee de7iyo gishshau, he sohotun adussa gimbbiyaa gimbbiis; gimbbidi daro ollaa bookkiis. I qassi goshshaa dosiyo gishshau, keratuuninne aradda gadiyan ayyo daro goshshanchchatinne woiniyaa turaa tokkiyaageeti de7oosona.

¹¹ Qassikka Ooziyaanayyo olau giigida keehi daro olanchchati de7oosona. Olanchchatu xaafee Yi7i7eelinne halaqai Ma7iseeyi olanchchatu sunntaa mazggafan xaafidosona. Eta halaqai gadaawaa Hanaaniyaa. ¹² Bantta aawatu keettau halaqatiya mino asati naa77u sha7anne usuppun xeeta. ¹³ Kawuwaa morkketuura olettidi, bantta kumetta wolqqan kawuwaa maaddanau kiyiyya heezzu xeetanne laappun sha7anne ichchashu xeetu olanchchati eta kushiyan de7oosona. ¹⁴ Ooziyaani olanchchatu ubbau gondalliyyaa, tooraa, huuphiyan wottiyo birata qophiyaa, tiran maayiyo ola miishshaa, wonddafiyyaa, yambarshshaanne mulumuqqe shuchchaa giigissiis. ¹⁵ Yerusalaamen de7iya kushe hiillaa eriya asata Kawoi Ooziyaani azazidi, wochchiyo adussa gimbbetuppenne katamaa dirssaa gimbbiyaa zoozetuppe, wonddafiyyaa zubbeta

dukkiyo miishshatanne gita gita shuchchata pixiridi oliya miishshata merissiis. Xoossai a maaddin, i keehippe minniis; a woreekka ubbasaa gakkidi siyettiis.

Ooziyaani Ba Otoruwan Qaxxayettiis

¹⁶ SHin Ooziyaani minnido wode otorettiis; otoroi a kunddettau kaalettiis. Ooziyaani GODAA ba Xoossaa naaqqiis; i ixaanaa cuwayiyo saaxiniyan ixaanaa cuwayanau GODAA Beeta Maqidasiyaa geliis. ¹⁷ Qeesee Azaariyaasinne GODAA qeeseti hosppun tammati a geeduwaa kaallidi gelidosona; he qeeseti mino asata. ¹⁸ Qeeseti Kawuwaa Ooziyaana teqqidi, “Ooziyaanaa, neeni GODAAYYO ixaanaa cuwayanau bessakka. Ixaanaa cuwayiyoogee bessiyo, ixaanaa cuwayanau geeyi uttida, Aarona zersetta gidiya qeesetu xalaalaassa. Ha Geeshsha Sohuwaappe kiya! Aissi giikko, neeni GODAA Xoossaa naaqqadasa; neeni appe bonchcho demmakka” yaagidosona.

¹⁹ SHin Ooziyaani ixaanaa cuwayanau ixaanaa cuwayiyo miishshaa ba kushiyan oiqqi uttidi hanqqettiis. Ooziyaani qeeseta hanqqettidi, GODAA Beeta Maqidasiyan ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa matan qeesetu sinttan eqqidaashin, a som77uwaa hanttaara goga harggee oiqqiis. ²⁰ Qeesiyaa halaqai Azaariyaasinne hara qeeseti ubbai akko xeelliyo wode, a som77uwaa hanttaara goga harggee oiqqidoogaa be7idi, a eesuan Beeta Maqidasiyaappe kessidosona. Ikka GODAI a qaxxayidoogaa erido gishshau, eesuan hegaappe kiyidi biis. ²¹ Kawoi

Ooziyaani haiqqana gakkanaashinkka he harggiyaara de7iis; GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyoosaappekka teqettiis. He harggiyaa gaasuwan dumma keettan barkka de7iis. He wode a na7ai Yo7aataami kawo keettan de7idi, he biittaa asaa haariis.

²² Kawoi Ooziyaani hanido harabaa ubbaa koiroppe wurssettaa gakkanaassi Amoxa na7ai, hananabaa yootiya Isiyaasi xaafi wottiis. ²³ Ooziyaani haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Yaatin, asai a, “Hanttaara goga harggen oiqettidaagaa” giidi, kawotu makkaanaa matan a moogidosona. I haiqqin, a sohuwan a na7ai Yo7aataami kawotiis.

27

Yihudaa Kawuwaa Yo7aataama (Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 15:32-38)

¹ Yo7aataami kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta kawotiis. A aayee sunttai Yaruusho; a Xaadooqa na7iyo. ² Ba aawai Ooziyaani oottidoogaadan, Yo7aataamikka GODAA sinttan suurebaa oottiis; shin i a aawai GODAA Beeta Maqidasiyaa gelidoogaadan gelibeenna. Gidikkonne, asai nagaraa oottiyoogaa aggibeenna.

³ Yo7aataami GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo Qommo Penggiyaa zaarettidi oottiis; qassi Yerusalaame katamaa gimbbiyan Ofeela giyoosan daro oosuwaa oottiis. ⁴ Yihudaa gezziyan katamata keexxiis; worai dariyo keran qatuwaanne adussa gimbbiyaa gimbbiis.

⁵ Yo7aataami Amoonaa kawuwaara olettidi xooniis. Amoonati he laitti heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya biraa, tammu sha7u konttaale gidiya gisttiyaanne tammu sha7u konttaale gidiya bangaa ayyo giiridosona. Amoonati naa77antto laittinne heezzantto laitti hegaadankka ehiidi, ayyo giiridosona. ⁶ Yo7aataami GODAA ba Xoossaa sinttan suure hemettido gishshau, keehippe minniis.

⁷ Yo7aataami hanido harabai, i olettido olaabai ubbainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotunne Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ⁸ Yo7aataami kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta kawotiis. ⁹ Yo7aataami haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Eti a Daawita Kataman moogidosona. A sohuwan a na7ai Akaazi kawotiis.

28

Yihudaa Kawuwaa Akaaza (Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 16:1-5)

¹ Akaazi kawotiyo wode, laittai ayyo laatama; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta kawotiis. Akaazi ba maizza aawai Daawiti suurebaa oottidoogaadan, GODAA sinttan i suurebaa oottibeenna; ² i kase de7ida Israa7eela kawotu ogiyan hemettiis. Ba7aalayyo goinnanaadan naaasiyaa seerissidi, misiliyaa medhdhiis. ³ Qassi Hinnooma Zanggaaran ixaanaa cuwayiis; GODAI Israa7eela asaa sinttaappe laaggidi kessido asatu de7uwaa wogaa, he sheneyiyaagaa qullidi, ba attuma naata taman xuuggidi, eeqau yarshshiis. ⁴ Akaazi asai goinniyo xoqqa sohotun, keratu

huuphiyaaninne daashsha mitta ubbaa garssan yarshshuwaa yarshshiisinne ixaanaa cuwayiis.

⁵ Hegaa gishshau, GODAI a Xoossai a Sooriyaa kawuwaa kushiyan aatti immiis. Immin eti a xoonidi, a asaappe daro asaa omooddidi, Damasqqo efiidosona. Qassikka GODAI a Israa7eela kawuwaa kushiyaau aatti immin, kawoi iita shochchaa shociis. ⁶ Yihudaa asai GODAA bantta maizza aawatu Xoossaa aggido gishshau, Ramaaliyaa na7ai Paaquhi Yihudaa olanchchatuppe xeetanne laatamu sha7u mino asata issi gallassi woriis. ⁷ Efireema zare gidiya mino olanchchai Ziikiri kawuwaa na7aa Ma7iseeya, kawo keettau aawatiya Aziriqaamanne kawuwaa kaallidi de7iya Elqqaana woriis. ⁸ Israa7eela asai bantta dabbotuppe naa77u xeetu sha7u maccaasaa, attuma naatanne macca naata omooddidosona; qassi eti keehippe daro omooduwaa ekkidi, Samaariyaa efiidosona.

Hananabaa Yootiya Odeeda

⁹ GODAA sunttan hananabaa yootiya Odeeda giyo issi bitanee Samaariyan de7ees. Odeedi Samaariyaa yiya olanchchatuura gaittanau kiyidi, hagaadan yaagiis; “Be7ite, GODAI, intte aawatu Xoossai Yihudaa hanqqettido gishshau, intte kushiyan aatti immiis. SHin inttekka saluwaa gakkida hanqquwan eta siifideta. ¹⁰ Ha77ikka Yihudaa asainne Yerusalaame asai intteyyo maccanne attuma aille gididi, haarettanaadan qoppeeta. Inttekka etaagaadan hanidi, GODAA intte Xoossaa naaqqideta

gidekkeitii? ¹¹ Hegaa gishshau, ha77i intte taani giyoogaa siyite. GODAA hanqqoi intte bolli wodhdhido gishshau, intte omooddidi qachchido intte dabbota yeddiigite” yaagiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, Efireema zaretu halaqatuppe oiddati, Yohanaana na7ai Azaariyaasi, Mashilemoota na7ai Berekee, SHaaluuma na7ai Yihizqqeenne Hadilaaya na7ai Amaasi olaappe simmidaageetu bolli denddidosona. ¹³ Denddidi, “He omoodettida asata intte hagau ehooppite! Ehiikko, kase nuuni GODAA bolli oottido nagaanne naaquwaa bolli hara naaquwaa gujjeeta. Nu naaqoi kasekka dari uttido gishshau, Is-
raa7eela bolli GODAA hanqqoi wodhdhiis” yaagidosona.

¹⁴ Hegaa gishshau, olanchchati omoodettida asatanne omoodettida miishshaa halaqatu sinttaaninne kumetta yaa7aa sinttan sheedhdhdidosona. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, sunttai hagaappe qommoora xaafettido asati denddi eqqidi, omoodettida asata ekkidosona. Ekkidi eta gidдон kallo de7iyaageeta omoodettidabaappe maizzidosona; eti he asatussi maayuwaanne caammaa immidosona. Qassi eta mizidosonanne ushshidosona; eta mazunttaakka zaitiyaa tiyidosona. Eta gidдон daafurida ubbata hariyaa togissidi, eta ishanttukko, zambbai de7iyo Yarkko katamaa ehiidosona. Hegaappe guyyiyan, eti Samaariyaa simmidosona.

*Akaazi Asoore Kawuwaa Maaduwaa Oichchiis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 16:7-9)*

¹⁶ He wode Kawoi Akaazi Asoore kawoi bana maaddanaadan kiitaa kiittiis. ¹⁷ Aissi giikko,

Eedooma asati naa77anttuwaakka Yihudaa bolli woraajjidi, daro asaa omooddidi efidosona.

¹⁸ Pilisxxeema asati qassi Yihudaa bargguwaanne Neegeeba Bazzuwan de7iya katamata olidosona; olidi Beeti-SHemesha, Ayyaaloona, Gaderoota, Sooko, Timina, Giimizonne eta yuushuwan de7iya moottata woraajji oiqqidi, yan de7idosona.

¹⁹ Yihudaa Kawoi Akaazi Yihudaa asaa nagaraa ootissido gishshaunne GODAASSI ammanettibeenna gishshau, GODAI Yihudaa kaushshiis.

²⁰ Hegaa gishshau, Asoore Kawoi Tigilaati-Paleseeri Akaazakko yiidi, a tuggayiisippe attin maaddibeenna.

²¹ Akaazi GODAA Beeta Maqidasiyaappe, kawo keettaappenne asaa halaqatuppe darobaa ekkidi, Asoore kawuwaayyo immiis. SHin hegaa oottidoogekka a ainne go77ibeenna.

Akaaza Nagaraa

²² Kawoi Akaazi ba huuphen ba tuggaa wode GODAASSI ammanettenna hanotaa kaseegaappe gujji gujjidi biis.

²³ Bana xoonida Damasqo xoossatuyyo yarshshiiddi, “Sooriyaa kawotu xoossati eta maaddido gishshau, tanakka eti maaddanaadan taani etau yarshshana” yaagiis. SHin he xoossati ayyoonne Israa7eela asaa ubbaayyo bashshaa ehiidosona.

²⁴ Akaazi Xoossaa Beeta Maqidasiyaa miishshaa ubbaa issisaa shiishshidi kinchcherettiis. Kinchcherettidi GODAA Beeta Maqidasiyaa penggeta gorddiis. Yaatidi Yerusalaamen ubbasan baayyo yarshshiyo sohota essiis.

²⁵ Akaazi hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayanau

Yihudan de7iya katamatu ubban goinniyo xoqqa sohota medhdhiis. Yaatidi GODAA ba aawatu Xoossaa hanqqetissiis.

²⁶ Akaazi hanido harabainne i oottidobai ubbai koiroppe wurssettaa gakkanaassi Yihudaa Kawotunne Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁷ Akaazi haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Yerusalaame kataman a moogidosona; shin Israa7eela kawotu makkaan moogibookkona. A sohuwan a na7ai Hizqqiyaasi kawotiis.

29

Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 18:1-3)

¹ Hizqqiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatanne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne uddufun laitta kawotiis. A aayee sunttai Abiiyo; a Zakkaariyaasa na7iyo. ² A maizza aawai Daawiti oottidoogaadan, Hizqqiyaasikka GODAA sinttan suurebaa oottiis.

Beeta Maqidasiyaa Geeshshatettaa

³ Hizqqiyaasi ba kawotido koiro laittan, koiro aginan, GODAA Beeta Maqidasiyaa penggeta dooyidi bottokoniis. ⁴ Qeesetanne Leewata ehiissidi, Beeta Maqidasiyaayyo arshsho baggaara de7iya dabaaban shiishshiis. ⁵ SHiishshidi hagaadan yaagiis; “Leewatoo, taani giyoogaa siyite! Ha77i intte huuphiyau geeyite; GODAA intte aawatu Xoossaa Beeta Maqidasiyaakka geeshshite. Beeta Maqidasiyaa tunissiyaabaa ubbaa diggite. ⁶ Aissi giikko, kase

nu aawati ammanettibookkona; GODAA nu Xoossaa sinttan iitabaa oottidosona. Eti GODAA aggidi, GODAI de7iyoosaappe bantta som77uwaa wora zaaridi, bantta zokkuwaa akko zaaridosona.

⁷ Eti qassi Beeta Maqidasiyaa penggeta gorddidosona; xomppiyaakka toissidosona. Beeta Maqidasiyan Israa7eela Xoossaayyo ixaanaa cuwayibookkona, woikko xuuggiyo yarshshuwaa yarshshibookkona. ⁸ Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli wodhdhiis. Intte aifiyan intte be7iyoogaadan, GODAI eta intteyyo yashsha, dagamanne 'Poora!' giyoobaa oottiis. ⁹ Hegaa gaasuwan nu aawati bisuwan haiqqidosona; nu attuma naati, nu macca naatinne nu maccaasati omoodettidosona.

¹⁰ "GODAA hanqqoi eexxiyaagee nu bollappe kichchana mala, taani GODAARA, Israa7eela Xoossaara maachchaa maacettanau ta wozanan qoppais. ¹¹ Ta naatoo, intte GODAA sinttan eqqidi, ayyo oottiya oosanchcha gididi, ixaanaa cuwayanaadan inttena i doorido gishshau, shenehoo gooppite" yaagiis.

¹² He sohuwan de7iya Leewati hagaappe kaal-lidi xaafettidaageeta:

Qahaata yaraappe Amaasaaya na7aa Mahaatanne Azaariyaasa na7aa Yuu7eela.

Maraara yaraappe Abdda na7aa Qiisanne Yi-haali7eela na7aa Azaariyaasa.

Gershshoona yaraappe Ziimma na7aa Yo7aahanne Yo7aaha na7aa Edeena.

¹³ Elxxaafaana yaraappe SHiimiranne Yi7u7eela.

Asaafa yaraappe Zakkaariyaasanne Mataaniyaa.

¹⁴ Hemaana yaraappe Yihi7eelanne SHim77a.

Yidutuuna yaraappe SHamaa7iyaanne Uzzi7eela.

¹⁵ Eti bantta dabbota, Leewata, shiishshin, eti ubbaikka bantta huuphiyau geeyidosona. Kawoi eta azazin, GODAA higgiiyan xaafettidoogaadan eti GODAA Beeta Maqidasiyaa geeshettaa doommidosona. ¹⁶ Hegaa gishshau, qeeseeti GODAA Beeta Maqidasiyaa geeshshanau giddo gelidosona; gelidi GODAA Beeta Maqidasiyaa gidдон de7iya tunabaa ubbaa kessidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaabaa ehiidosona. Ehin Leewati ekkidi, Qediroona Zanggaaran olidosona. ¹⁷ Eti koiro aginan, koiro gallassi Beeta Maqidasiyaa geeshshiyooгаа doommidosona; he aginaayyo hosppuntta gallassi baranddaa gakkidosona. Hara hosppun gallasan GODAA Beeta Maqidasiyaa goinuwaassi giigissidosona. Koiro aginaayyo tammanne usuppuntta gallassi eti he oosuwaa polidosona.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, eti Kawuwaa Hizqqiyaasakko gelidi, “Nuuni GODAA Beeta Maqidasiyaa ubbaa, xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyooaanne he yarshshiyooaan go7ettiyo miishshaa ubbaa, GODAA sinttan wottiyo oittaa xaraphpheezaanne he xaraphpheezaan de7iya miishshata ubbaa geeshshida. ¹⁹ Qassi Kawoi Akaazi kawotidi de7iyo wode, Xoossaayyo ammanettennan aggidi, efiido miishsha ubbaa nuuni zaaridi geeshshida. Be7a, nuuni geeshshido miishshai ubbai GODAASSI

yarshshuwaa yarshshiyosaa sinttan de7ees” yaagidosona.

²⁰ Kawoi Hizqqiyaasi wonttetta gallassi guuran denddi, katamaa halaqata shiishshidi, etaara issippe GODAA Beeta Maqidasiyaa biis.

²¹ Eti kawotettaa gishshau, Beeta Maqidasiyaa gishshaunne Yihudaa asaa gishshau, laappun korimata, laappun dorssa orggeta, laappun dorssa maratanne qassi laappun deeshsha orggeta nagaraa yarshshuwaayyo ehiidosona. Aaroonaa zeretta gidiya qeeseti, GODAAYYO yarshshuwaa yarshshiyosaa hegeeta yarshshanaadan kawoi azaziis.

²² Azazin qeeseti korimata shukkidi, eta suutaa yarshshiyosaa bolli caccafidosona. Qassi dorssa orggeta shukkidi, eta suutaa yarshshiyosaa bolli caccafidosona. Qassikka dorssa marata shukkidi, eta suutaa yarshshiyosaa bolli caccafidosona.

²³ Nagaraa yarshshuwaassi haniya deeshsha orggeta kawuwaa sinttinne shiiqida asaa sintti ehiidosona; ehin eti ubbai bantta kushiyaa deeshshatu bolli wottidosona. ²⁴ Wottin qeeseti deeshshata shukkidi, Israa7eela asaa ubbaa nagarai atto geetettana mala, eta suutaa yarshshiyosaa bolli yarshshidosona. Aissi giikko, kawoi eti xuuggiyo yarshshuwaanne nagaraa yarshshuwaa yarshshanaadan azazido gishshaassa.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, GODAI kawuwaassi hiraagiya Gaada baggaanne hananabaa yootiya Naataana baggaara Kawuwaa Daawita azazido azazuwaa Hizqqiyaasi kaallidi, Leewata daalaa, diitaa maazinggiyaa oittidi,

GODAA Beeta Maqidasiyan essiis. ²⁶ Leewati Daawiti kase yettaa yexxido miishshata oiqqin, qeeseti qassi xurumbbata oiqqidi eqqidosa. ²⁷ He wode eti xuuggiyo yarshshuwaa yarshshanaadan Hizqqiyaasi azaziis. Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoogee doomettido wode, xurumbbatuuninne Israa7eela Kawuwaa Daawita yettaa miishshatun GODAAYYO yettai doomettiis. ²⁸ Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoogee polettana gakkanaashin, kumetta yaa7ai GODAAYYO goinnees; yettaa yexxiyaageetikka yexxoosona; xurumbbaa punniyaageetikka punnoosona. ²⁹ Qeeseti yarshshuwaa yarshshiyooгаа polido wode, kawoinne aara de7iya asai ubbai gulbbatidi goinnidosona. ³⁰ Kawoi Daawitinne hananabaa yootiya Asaafi xaafido galataa mazamuriyaa GODAAYYO yexxanaadan Kawoi Hizqqiyaasinne halaqati Leewata azazidosona; azazin Leewati ufaissan galatidi, gulbbatidi goinnidosona.

³¹ Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi asaa, “Ha77i intte inttena GODAAYYO dummayideta. Intte shiiqidi, yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiite” yaagiis. Yaagin shiiqida asai yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa ehiidosona; qassi koyida asati xuuggiyo yarshshuwaa ehiidosona. ³² He shiiqida asai ehiido xuuggiyo yarshshuwaa qoodai laappun tammu korimata, xeeetu dorssa orggetanne naa77u xeeetu dorssa marata; hegeeti ubbai GODAAYYO xuuggiyo yarshshoti. ³³ Qassi issippetettaa yarshshoti usuppun xeeetu korimatanne heezzu sha7u

dorssata. ³⁴ SHin xuuggiyo yarshsho ubbaa shukkidi, galbbaa qaaranaa de7iya qeeseti qoodan keehi guutta. Hegaa gishshau, oosoi wurana gakkanaashiininne hara qeeseti bantta huuphiyau geeyana gakkanaashin, eta dabboti, Leewati eta maaddidosona. (Bantta huuphiyau geeyiyoogan Leewati qeesetuppe aadhdhidi ammanettoosona.)

³⁵ Qeesetu oosoi daro; xuuggiyo yarshshuwaa, issippetettaa yarshshuwaa handdaanne xuuggiyo yarshshuwaara issippe yarshshettiya ushshaa yarshshuwaa ubbaa eti yarshshoosona.

Hegaadan hanidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa oosoi naa77anttuwaa doommiis. ³⁶ Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasinne asai ubbai he oosuwaa eesuwaa polanaadan Xoossai eta maaddido gishshau, keehippe ufaiddidosona.

30

Paasikaa Baalaa Bonchchanau Makkiyo Ma-haa

¹ GODAA Israa7eela Xoossaa Paasikaa Baalaa bonchchanau, Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqidasiyaa Israa7eela asai ubbainne Yihudaa asai ubbai yaanaadan Hizqqiyaasi kiittiis; qassi Efireema asaayyoonne Minaase asaayyo dabddaabbiyaa xaafiis. ² Kawoi,

halaqatinne, Yerusalaamen shiiqida asai ubbai Paasikaa Baalaa naa77antto aginan bonchchanau qofaa qachchidosona. ³ Qoodin gidiya qeeseti bantta huuphiyau geeyibeenna gishshaunne daro asikka Yerusalaamen shiiqibeenna gishshau, asai Paasikaa a wodiyan, koiro aginan bonchchanau

danddayibeenna. ⁴ He qofai kawuwaassinne shiiqida asaassi lo77o qofa gidiiis. ⁵ Hegaa gishshau, GODAA Israa7eela Xoossaa Paasikaa Yerusalaamen bonchchanau Berssaabehappe doommidi Daana gakkanaassi de7iya Israa7eela asai ubbai yaanaadan awaajjanau qofaa qachchidosona. Aissi giikko, ha Paasikaa Baalaabai kase higgiiyan xaafettidoogaadan daro asai bonchchibeenna.

⁶ Kawoinne kawuwaa halaqati azazin, kiitettidaageeti Israa7eela biittaa ubbaanne Yihudaa biittaa ubbaa hagaadan yaagiya dabddaabbiyaa ekkidi efidosona; “Israa7eela asau, Asoore biittaa kawotu kushiyaappe kessi ekkidi, intte biittan attida intteikko i simmanaadan, intteikka GODAAKKO, Abrahaama, Yisaaqanne Israa7eela Xoossaakko simmite!
⁷ Bantta GODAAYYO, bantta aawatu Xoossaayyo ammanettibeenna intte aawatudaaninne intte ishanttudun hanoppite. Intte eriyooogaadan Xoossai eta hanttaara qixaatiyaa qaxxayiiis.
⁸ Intte GODAAYYO azazettiteppe attin, kase intte aawatudan intte morggiyaa zozzissoppite! GODAI merinau geeshshido Beeta Maqidasiyaa haa yiite. GODAA hanqqoi eexxiyaagee intte bollappe kichchanaadan, GODAAYYO, intte Xoossaayyo, goinnite. ⁹ Intte GODAAKKO simmikko, intte ishanttinne intte naati banttana omooddidaageetu sinttan maarotaa demmidi, ha biitti simmana. Aissi giikko, GODAI intte Xoossai qarettiyaagaanne maariyaagaa. Intte akko simmikko, ba sinttaa intteppe wora zaarena” yaagiyaagaa.

¹⁰ Kiitettidaageeti Efireema biittaaanne Minaase biittaa kanttidi, Zaabiloona biittaa gakkanaassi katamaappe katamaa biidosona. SHin he kata-matun de7iya asati eta karidi, eta bolli miiccidoso-nanne qilliiccidosona. ¹¹ Gidikonne, Aseera asat-uppe, Minaase asatuppenne Zaabiloona asatuppe aramida asati banttana kaushshidi, Yerusalaame yiidosona. ¹² Kawoinne kawuwaa oosanchchati GODAA qaalaa maaran azazidobaa, Yihudaa asai issi wozanan azazettanaadan, Xoossaa kushee Yi-hudaa asaa bolli de7ees.

Paasikaa Baalai Bonchchettis

¹³ Naa77antto aginan Oittaa Baalaa bonchchanau keehi daro asai Yerusalaamen shiiqiis. ¹⁴ Eti denddidi, Yerusalaamen de7iya yarshshiyoo sohota qolidi, ixaanaa cuwayiyo miishsha ubbaa diggidi, Qediroona Zanggaaran olidosona. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, naa77antto aginan, tammanne oiddantto gallassi Paasikaa dorssaa shukkidosona. Bantta huuphiyau geeyibeenna qeesetinne Leewati yeellatidi, bantta huuphiyau geeyidosona; yaatidi xuuggiyo yarshshuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiidosona. ¹⁶ Xoossaa asa gidiya Muuse higgiaadan, Beeta Maqidasiyaa gidдон bantta sohuwan sohuwan eqqididosona; eqqidi qeeseti Leewatu kushiyaappe ekkido suuttaa caccaffidosona.

¹⁷ He yaa7aa gidдон geeyibeenna daro asati de7oosona. Hega gishshau, he dorssata GODAAYO geeshshanau, geeshsha gidenna ubbatuyyo Leewati Paasikaa dorssaa shukkidosona. ¹⁸⁻¹⁹ Efireema

zariyaappe, Minaase zariyaappe, Yisaakoora zariyaappenne Zaabiloona zariyaappe daro asati higgee azaziyoogaadan bantta huuphiyau geeyibeennabaa gidikkokka, Paasikaa Baalaa gibiraa miidosona. Hegaa gishshau, Kawoi Hizqqiyaasi etau woossiiddi, “Abeet, asa ubbau keha GODAU, hageeti higgee azaziyoogaadan bantta huuphiyau geeyibeennabaa gidikkokka, eti neeyyo, GODAAYYO, bantta aawatu Xoossaayyo goinnoosona. Hegaa gishshau, neeni etayyo atto yaaga” yaagidi woossiis. ²⁰ Woossin GODAI Hizqqiyaasa woosaa siyidi, etayyo atto giis.

²¹ Yerusalaamen shiiqida Israa7eela asai Oittaa Baalaa gita ufaissan laappun gallassi bonchchiis. Leewatinne qeeseti yetta miishshan yexxiiddi, gallassi gallassi GODAA galatoosona.

²² Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi GODAA oosuwan akeekanchcha gidiya Leewatussi haasayidi, eta minttettiis.

Asai ubbai issippetettaa yarshshuwaa yarshshiiddi, GODAA bantta aawatu Xoossaa galatiiddi, miiddinne uyiiddi, baalaa laappun gallassi bonchchidosona. ²³ Kumetta yaa7ai baalaa hara laappun gallassaa gujjidi bonchchanau maayiis; maayidi asai laappun gallassi baalaa ufaittiiddi bonchchiis. ²⁴ Aissi giikko, Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi yarshshuwaa yarshshanau, sha7u korimata, laappun sha7u dorssatanne deeshshata yaa7aassi immiis; qassi halaqati sha7u korimatanne tammu sha7u dorssata yaa7aassi immidosona. Keehippe daro qeesetikka bantta huuphiyau

geeyidosona. ²⁵ Kumetta Yihudaa yaa7ai, qeeseti, Leewati, Israa7eelappe yiida asai ubbainne kase Israa7eela biittaappe yiidi, Yihudaa biittan de7ida asai ubbai ufaittiis. ²⁶ Daawita na7aa, Israa7eela Kawuwaa Solomona wodiyaasappe doommin, hachchi gakkanaassi, Yerusalaamen haggaa milatiya baali bonchchetti erenna gishshau, Yerusalaamen asai keehippe ufaittiis. ²⁷ Hegaappe guyyiyan, qeesetinne Leewati denddidi, GODAI asaa anjjana mala woossidosona; woossin Xoossai saluwan, ba de7iyo geeshsha sohuwan eta woosaa siyiis.

31

Kawoi Hizqqiyaasi Goinuwaa Hanotaa Ooraxissiis

¹ Hagee ubbai polettido wode, he sohuwan de7iyya Israa7eela ubbati Yihudaa katamata biidi, de7iyyaaba ubbaa xaissana gakkanaashin, eeqaa tuussata kinchcherettidosona; Asheero giyo xoosee misiliyaa qanxxi olidosona; Yihudaa biittaaninne Biniyaama biittan ubban, qassi Efireema biittaaninne Minaase biittan de7iyya goinniyo xoqqa sohotanne yarshshiyo sohota laalidosona. Eti hegeeta ubbaa xaissidoogaappe guyyiyan, Israa7eela asai ubbai bantta katamaa katamaanne bantta soo soo simmidosona.

² Hizqqiyaasi qeesetanne Leewata eta oosuwaa maaran citan citan shaakkidi essiis. Eta oosoi xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa GODAAYYO yarshshiyoogaanne Beeta Maqidasiyaa penggiyan GODAA galatiyoogaanne sabbiyoogaa. ³ GODAA higgiiyan

xaafettidoogaadan maalladonne omarssi, Sambbatan, aginai xeeriyo wodiyaaninne baalaa gallassatun yarshshiyo, xuuggiyo yarshshuwaassi koshshiya meheta kawoi baappe immees.

⁴ GODAA higgiiyan xaafettidoogaadan, qeesetinne Leewati GODAA oosuwaa oottana mala, etayyo bessiyaabaa immanaadan Yerusalaamen de7iya asaa kawoi azaziis.

⁵ Hizqqiyaasi heгаа azazosaarakka, Israa7eela asai kattaappe, woine eessaappe, zaitiyaappe, mattaa eessaappenne goshshan mokkidabaappe xeeraa GODAAYYO darissidi immidosona; banttau de7iya ubbabaappekka asirataa GODAAYYO kessidosona.

⁶ Yihudaa katamatun de7iya Israa7eela asainne Yihudaa asai booraappenne dorssaappe asirataanne GODAAYYO, bantta Xoossaayyo, dummayi wottidobaa ehiidosona; ehiidi dooridosona.

⁷ Eti heezzantto aginan doorettaa doommidi, laappunta aginan polidosona. ⁸ Hizqqiyaasinne halaqati doorettidaagaa yiidi be7ido wode, eti GODAANNE GODAA asaa Israa7eela galatidosona.

⁹ Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi dooridi wot-tido imuwaabaa qeesetanne Leewata oichchiis.

¹⁰ Oichchin Xaadooqa yara gidia qeese ubbatu halaqai Azaariyaasi Hizqqiyaasa, “Asai bantta imuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiyoogaa doommin, nuuni miidi kallida. GODAI ba asaa anjjido gishshau, hagee keehi daroi attiis” yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqidasiyan aibakko minjiyo kifileta

giigissanaadan asaa azaziis; azazin asai giigissiis. ¹² Asai imuwaa, bau de7iyaagaappe asirataanne GODAAYYO dummayi wottidobaa ammanetti immidi, he kifileta gelissidosona. Leewee Konaanee eta bolli sunttettiis; a ishai SHim77i a kaallidi sunttettiis. ¹³ Kawoi Hizqqiyaasinne Xoossaa Beeta Maqidasiyan halaqatiya Azaariyaasi azazin, Yihi7eeli, Azaazee, Nahaati, Asaheeli, Yaarimooti, Yozabaadi, Eli7eeli, Yisimaakee, Mahaatinne Banaayi sunttettidosona; eti Konaaniyaanne a ishaa SHim77a aawatettaappe garssaara oottanau sunttettidosona. ¹⁴ Leewiyaa Yimina na7ai Qoree, arshsho bagga penggiyaa naagiyaagee, asai Xoossaayyo ba dosan coo ehiido imuwaanne dummayi wottidobaa ekkanaunne shaakki shaakkidi immanau sunttettiis. ¹⁵ Qeeseti de7iyo katamatun gitaappe guuttaa gakkanaassi de7iya bantta ishanttuyyo ammanettidi, eta oosuwaadan oosuwaadan shaakki shaakkidi immanaadan Edeni, Miniyaamini, Yaasu, SHamaa7ee, Amaareenne SHakaanee Qoreppe garssaara sunttettidosona. ¹⁶ Bantta citan citan bantta oosuwaa gallassi gallassi GODAA Beeta Maqidasiyan oottiyaageetuyyo, laittai hasttamaa gakkidonne hasttamaappe bolla gidido attumaasa ubbaayyo eta gakkiiyaagaa gakkiiyaagaa shaakkidi immidosona. ¹⁷ Bantta aawatu keettan keettan qoodetti uttida qeesetuyyookka immidosona. Qassi laittai laatamaa gakkidonne laatamaappe bolla gidido Leewatuyyo bantta oosuwaadan oosuwaadan bantta citan citan shaaketti qoodettidaageetuyyo

eta gakkiiyaagaa shaakkidi immidosona.
¹⁸ Qeesetinne Leewati bantta yeletaadan yeletaadan qoodettiyo wode, eti bantta guutta naatuura, bantta maccaasatuura, bantta macca naatuuranne bantta attuma naatuura issippe xaafettidosona; aissi giikko, eti ammanettidi, bantta huuphiyau geeyidosona. ¹⁹ Qassi bantta katamatu yuushuwan de7iya hentta gadgetun woikko hara katamatun de7iya Aarona yara gidia qeesetuuyo, qeesetu zare gidia attuma asatu ubbaayyoonne bantta yeletaadan qoodettida Leewatu ubbaayyo eta gakkiiya qumaa shaakkanau asati sunttettidosona.

²⁰ Kawoi Hizqqiyaasi GODAA ba Xoossaa sintan lo77o suurenne tuma gididabaa Yihudaa biittaa ubban oottiis. ²¹ Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqidasiyaayyo oottido ooso ubban, higgiaanine azazuwan xaafettidoogaadan Xoossaa ba kumetta wozanaappe koyido gishshau, ayyo ubbabi injjetiis.

32

*Asooreti Yerusalaame Olanau Naassidosona
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 18:13-17;
19:14-19,35-37; Isiyaasa 36:1-22; 37:8-38)*

¹ Kawoi Hizqqiyaasi GODAAYYO ammanettidi oottido ha oosuwaappe guyyiyan, Asoore Kawoi Sanaakireebi Yihudaa biittaa bolli woraajjiis; woraajjidi baayyo oiqqanau qoppidi, gimbbetti uttida katamata dooddiis.

² Sanaakireebi Yerusalaamen olanau yiidoogaa Hizqqiyaasi be7ido wode, ³ katamaappe kareera goggiya pultto haattaa zeeranau ba

oosanchchatanne ba mino asata zoretaa bessii; bessin eti a maaddidosona. ⁴ Hegaa gishshau, eti daro asaa shiishshidi, heгаа heeran de7iya pulttota ubbaanne goggiya shaafaa baridosona. Baridi, “Asoore kawoti yiidi, ai haattanne demmoppona” yaagidosona.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi minni oot-tidi, laalettida dirssaa gimbbiyaa ubbaa zaarettidi gimbbiis; yaatidi a bolli adussa gimbbiyaa gimb-biis. He dirssaa gimbbiyaappe kare baggaara hara dirssaa gimbbiyaa gimbbiis; qassi Daawita Kataman de7iya Miillo giyoosaa minttiis. Daro ola miishshaakka gondalliyaakka medhdhiis.

⁶ Yaatidi olanchchatu halaqata asaa bolli sunttiis; eta ubbaa katamaa penggiyaa matan de7iya gutaran shiishshidi, ⁷ “Hayyaninta minnite! Asoore kawuwaara de7iyaagaappe nunaara de7iyaagee aadhdhees. Hegaa gishshau, Asoore kawuwaayyoonne aara de7iya daro olanchchatuyyo yayyoppite! Dagammoppite!

⁸ Aara asa wolqqi de7ees; shin nunaara GODAI nu Xoossai nuna maaddanaunne nuuyyo olettanau de7ees” yaagidi eta minttettiis. Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi haasayidoban asai minettiis.

⁹ Hegaappe guyyiyan, Asoore Kawoi Sanaakireebi ba olanchchatu ubbaara issippe Laakisha katamaa dooddishin, Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasakonne Yerusalaamen de7iya Yihudaa asaa ubbaakko, oosanchchata kiittiis. ¹⁰ Kiittidi, “Asoore Kawoi Sanaakireebi, ‘Inttenoo, ha doodetti uttida Yerusalaame kataman de7iya asatoo, oonan ammanettidetii?

¹¹ Hizqqiyaasi inttena, “Asoore kawuwaa

kushiyaappe GODAI nu Xoossai nuna ashshana” yaagees; shin i inttena hegaadan balettiiddi, namisaaninne saamuwan woranau hanees.
¹² Xoossaayyo goinniyo xoqqa sohotanne yarshshiyo sohota diggirggidi, Yihudaanne Yerusalaame asaa, “Intte issi yarshshiyoosaa sinttan goinnite; qassi intte yarshshuwaakka a bolli xuuggite” yaagiyaagee ha Hizqqiyaasa gidennee?

¹³ “Taaninne ta aawati hara kawotettatu asaa ubbaa bolli oottidobaa intte eribeekketii? He kawotettatu xoossati bantta biittaa ta kushiyaappe ashshanau danddayidonaa? ¹⁴ Ta aawati xaissido ha kawotettatu xoossatu ubbaa gidдон ba asaa ta kushiyaappe ashshanau danddayidai oonee? Yaatin, intte Xoossai inttena ta kushiyaappe waati ashshanau danddayii? ¹⁵ Hegaa gishshau, ha77ikka, Hizqqiyaasi inttena balettoppo woikko hagaadan cimmoppo. Intte Hizqqiyaasa ammanoppite. Aissi giikko, a asaa ta kushiyaappe woikko ta aawatu kushiyaappe, dere asaa xoossati woikko kawotettaa xoossati ashshanau danddayibookkona. Yaatin, hegee intte Xoossai inttena ta kushiyaappe ashshanau waani danddayii?’ yaagees” yaagidosona.

¹⁶ Sanaakireeba oosanchchati GODAA Xoossaa bollinne a ashkkaraa Hizqqiyaasa bolli hara corabaakka haasayidosona. ¹⁷ Sanaakireebi qassikka GODAA Israa7eela Xoossaa cayanaunne a bolli haasayanau dabddaabbiyaa xaafiiddi, “Sa7aa bollan de7iya kawotettatu xoossati bantta asaa ta kushiyaappe ashshibeennaagaadan, Hizqqiyaasa Xoossaikka ba asaa ta kushiyaappe ashshenna” yaagidi xaafiis. ¹⁸ Sanaakireeba

oosanchchati katamaa omooddanau koyidi, dirssaa gimbbiyaa bolli uttida Yerusalaame asaa yashissanaunne daganttanau bantta qaalaa xoqqu oottidi, Ibraawettuwan eta bolli waassidosona. ¹⁹ Asaa kushiyan oosettida, ha sa7an de7iya hara asatu xoossatu bolli haasayiyoogaadan, Yerusalaame Xoossaa bollikka haasayidosona.

²⁰ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Hizqqiyaasinne Amoxa na7ai, hananabaa yootiya Isiyaasi haggaa gishshau, Xoossaa woossidosona; eti saluwaa pude waassidosona. ²¹ Waassin Asoore kawoi dunkkaanidosan de7iya olanchchata ubbata, gadaawatanne halaqata xaissiya kiitanchchaa GODAI kiittiis. Heggaa gishshau, Asoore kawoi kauyyidi, ba biitti simmiis. Simmidi, ba xoossaa keettaa gelido wode, a naati a he sohuwan bisuwan woridosona.

²² Hegaadan oottidi, GODAI Hizqqiyaasaanne Yerusalaamen de7iya asaa Asoore Kawuwaa Sanaakireeba kushiyaappenne hara morkketu ubbatu kushiyaappe ashshiis; ashshidi eta shooro biittatu ubbabaappe eta shemppissiis. ²³ Daro asati GODAAYO imotaa immidosona; Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasayyookka al77o miishsha ehiidosona. He wodeppe doommidi, kawotetta ubbai Hizqqiyaasa keehippe bonchchiis.

*Hizqqiyaasa Harggiyaanne A Otoruwaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:1-3,12-19; Isiyaasa 38:1-3; 39:1-8)*

²⁴ He wode Hizqqiyaasi harggidi, haiqqana matiis; yaatidi GODAA woossiis. Woossin GODAI

ayyo woosettiis; woosettidi a pattanau malaataa immiis. ²⁵ SHin Hizqqiyaasi otorettido gishshau, GODAI ayyo kehido kehaassi a galatibeenna. Hegaa gishshau, a bolli, Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli GODAA hanqqoi wodhdhiis. ²⁶ Gidikonne, wurssettan Hizqqiyaasi ba otoruwaa aggidi, Yerusalaame asatuura issippe banatettaa kaushshiis. Hegaa gishshau, Hizqqiyaasa wodiyan GODAA hanqqoi eta bolli wodhdhibeenna.

Hizqqiyaasa Duretettaanne Bonchchuwaa

²⁷ Hizqqiyaasayyo keehippe daro duretettainne bonchchoi de7ees; Hizqqiyaasi ba birau, worqqau, al77o shuchchau, sawuwau, gondalliyaunne hara al77o miishsha ubbau buquraa minjjiyoosaa keexxiis. ²⁸ Kattaa, woine eessaanne zaitiyaa wottiyo sohotakka keexxiis. Dumma dumma mehee eqqiyo aqotanne dorssaa wudee eqqiyo birddiyaa oottiis. ²⁹ Xoossai ayyo kehi daro aquwaa immido gishshau, baayyo katamata keexxiis; dorssaa wudiyaanne mehiyaa wudiya daruwaa shiishshiis. ³⁰ Ha Hizqqiyaasikka qommo baggaara de7iya Giyoona haattaa pultuwaa zeeridi, Daawita Katamaayyo arggo baggi zaaridi, haattaa yeddiis. Hizqqiyaasi oottidobai ubbai lo77o polettiis. ³¹ SHin Yihudaa biittan hanida maalaalissiya malaataabaa oichchanau Baabiloone haariyaageeti kiittido asati Hizqqiyaasakko yiido wode, GODAI a paaccanaunne a wozanan de7iyaabaa ubbaa eranau a yeddi bessiiis.

Hizqqiyaasa Haiquwaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 26:20-21)

³² Hizqqiyaasi hanido harabainne GODAAYYO i oottido lo77o oosuwaabai Amoxa Na7aa, Hananabaa Yootiya Isiyaasa Ajjuuataa Maxaafaaninne Yihudaa Kawotunne Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

³³ Hizqqiyaasi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; gaittin qommo baggaara de7iya Daawita zerettatu makkaan a moogidosona. I haiqqin, Yihudaa asai ubbainne Yerusalaamen de7iya asai a bonchchidosona. A sohuwan a na7ai Minaasee kawotiis.

33

Yihudaa Kawuwaa Minaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:1-9)

¹ Minaasee kawotiyo wode, laittai ayyo tammanne naa77a; i Yerusalaamen ishatamanne ichchashu laitta kawotiis. ² GODAI Israa7eela asaa sinttaappe laaggidi kessido asatu de7uwaa wogaa, he sheneyiyaagaa qullidi, ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. ³ Minaasee ba aawai Hizqqiyaasi laalido, goinniyo xoqqa sohota zaarettidi keexxiis; Ba7aalayyo yarshshiyo sohotanne Asheero giyo xoosee misileta medhdhiis. Qassi saluwaa xoolinttetu ubbatuyyookka goinniisinne etayyo oottiis. ⁴ GODAI kase, “Ta sunttai merinau Yerusalaamen de7ana” yaagi wottido GODAA Beeta Maqidasiyan Minaasee hara xoossatuyyo yarshshiyo sohota giigissiis. ⁵ GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya naa77u dabaabatun saluwaa xoolinttetu ubbaayyo yarshshiyo sohota giigissiis. ⁶ Hinnooma

Zanggaan ba attuma naata taman xuuggidi yarshshis. I ba huuphenkka bitiyaagaan gojiyaagaa gididi, shareechchotanne moitilliyaa haasayissiyaageeta zoriyaa oichchiis. GODAA sinttan i daro iitabaa oottidi, a hanqquetissiis.

⁷ Hegaappe guyyiyan, ba medhdhido eeqaa misiliyaa Xoossaa Beeta Maqidasiyaa gidдон essiis. He Beeta Maqidasee, Xoossai Daawitayyoonne a na7aa Solomonayyo, “Israa7eela zare ubbaa gid-doppe taani doorido ha Beeta Maqidasiyaaninne Yerusalaamen taani ta sunntaa merinau xeesis-sana. ⁸ Taani Israa7eela asaa azazido azazo ubbaanne Muuse baggaara imettida higgiiyaa, wogaanne pirddaa ubbaa eti naagidi oottikko, taani eta maizza aawatuyyo immido biittaappe eta kottiyaa shodissikke” yaagi wottido Beeta Maqidasiyaa. ⁹ SHin Minaasee Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa balettiis; yaatin, eti GODAI Israa7eela asaa sinttaappe xaissido dere asaa-gaappe aadhdiya iitaa oottidosona.

Minaasee Ba Nagaraappe Simmiis

¹⁰ GODAI Minaaseyyoonne a asaayyo haasayiis; shin eti a haasayaa siyennan ixxidosa. ¹¹ Hega gishshau, GODAI Asoore kawuwaa ola gadaawata eta bolli denttiis; denttin eti Minaase siiriyan dafuwaa aattidi oiqqidosona; oiqqidi nahaasiyaa sanssalatan qachchidi, Baabiloone biitti efidosona. ¹² Minaasee tuggatido wode, GODAA ba Xoossaa maaduwaa woossiis; ba aawatu Xoossaa sinttan banatettaa keehippe kaushshis. ¹³ Minaasee Xoossaa woossido wode, Xoossai ayyo woosettiis; a watwatuwaakka siyiis. Siyidi Yerusalaamen a kawotettan zaaretti

wottiis. GODAI Xoossaa gididoogaa Minaasee hegan eriiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Minaasee Giyoona Pulttuwaa matan de7iya sohuwaappe doommidi, Ofeela giyo sohuwaara kanttidi biidi, Moliyaa Penggiyaa giyo penggiyaa gakkanaashin, kaseegaappe kare baggaara hara dirssaa gimbbiyaa gimbbiis. He gimbbee Daawita Katamaappe arshsho baggaara de7iya zanggaan de7ees. Yihudaa katamatu ubban ola gadaawata wottiis.

¹⁵ Allaga xoossatanne eeqaa misiliyaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe diggiis; GODAA Beeta Maqidasee de7iyo deriyaa bollinne Yerusalaamen i oottido yarshshiyoo sohota ubbaa qolidi, he katamaappe kare kessidi oliis.

¹⁶ Minaasee qassi GODAAYYO yarshshiyooosaa ooraxissidi, issippetettaa yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa an yarshshiis. Yihudaa asaakka GODAASSI Israa7eela Xoossaassi goinnanaadan azaziis. ¹⁷ Asai goinniyo xoqqa sohotun yarshshuwaa yarshshiyooogaa aggana xayikkokka, eti yarshshiyooogee GODAA bantta Xoossaa xalaalaassa.

Minaase Haiquwaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:17-18)

¹⁸ Minaasee hanido harabai, i ba Xoossaa woosido woosainne GODAA Israa7eela Xoossaa suntan hananabaa yootiyaageeti ayyo yootidobai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti

uttiis. ¹⁹ Qassi a woosainne Xoossai ayyo woosetidobai, i oottido nagarainne naaqoi ubbai, Minaasee bana kaushshanaappe kase oottido goinniyo xoqqa sohotinne Asheeri misiletanne ba goinniyo eeqata i essido sohoti ubbai Hananabaa Yootiyaageetu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttidosona. ²⁰ Minaasee haiqqidi, ba maizzan gaittiis; yaatin, Minaasa a kawo keettan moogidosona. A sohuwan a na7ai Amooni kawotiis.

*Yihudaa Kawuwaa Amoona
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:19-26)*

²¹ Amooni kawotiyo wode, laittai ayyo laatanmanne naa77a; i Yerusalaamen naa77u laitta kawotiis. ²² A aawai Minaasee oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. A aawai Minaasee ootissido misiletu ubbaayyo yarshshisiinne etayyo oottiis. ²³ SHin a aawai Minaasee banatettaa kaushshidoogaadan, i banatettaa GODAA sinttan kaushshibeenna; Amooni naaquwaa yaa yaa darissiis.

²⁴ Amoona oosanchchati a bolli maqettidi, a kawo keettan a woridosona. ²⁵ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asati Kawuwaa Amoona bolli maqettida ubbata woridosona. Woridi Amoona sohuwan a na7aa Yoosiyaasa kawoyidosona.

34

*Yihudaa Kawuwaa Yoosiyaasa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 22:1-2)*

¹ Yoosiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo hospuna; i Yerusalaamen hasttamanne isiini laitta kawotiis. ² Yoosiyaasi GODAA sinttan suurebaa

oottiis; ushachchi haddirssi geennan, ba maizza aawaa Daawita ogiyan hemettiis.

Yoosiyaasi Eeqau Goinniyo Sohota Xaissiis

³ I kawotido hosppunta laittan biron yelaga de7iiddi, ba maizza aawaa Daawita Xoossaayyo goinnanau doommiis; qassikka i kawotido tammanne naa77antto laittan Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya goinniyo xoqqa sohotanne Asheero giyo xoosee misiletanne massi giigissidonne seerissi medhdhido misileta xaissiyooqaa doommiis.

⁴ I eqqidi azazin, Ba7aalayyo yarshshiyo sohota laalidosona; etappe bollaara de7iya ixaanaa cuwayiyoobata akka qanxxerettidosona. Asheeri misileta, massi giigissido eeqatanne seerissi medhdhido misileta kinchcheretti liiqissidi, xiille kessidosona; yaatidi he xiilliyaa etayyo goinniya asatu duufuwan laalidosona. ⁵ Qassi Yoosiyaasi eta qeesetu meqettaa he yarshshiyo sohota bollan xuuggiis; yaatidi Yihudaanne Yerusalaame geeshshiis.

⁶ Minaase biittan, Efireema biittaaninne Simoona biittan, biidi Nifttaaleema biittaa gakkanaashin de7iya katamatanne moorettida sohota ubbaa hegaadan oottidi geeshshiis.

⁷ Yoosiyaasi yarshshiyo sohota laaliis; Asheeri misiletakka hara eeqaa misiletakka kinchcherettidi liiqissiis. Israa7eela biittan ubban ixaanaa cuwayiyoobata ubbaa qanxxerettiis. Hegaappe guyyiyan, Yoosiyaasi Yerusalaame simmiis.

GODAA Higgiyaa Maxaafai Beettiis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 22:3-20)

⁸ Yoosiyaasi kawotido tammanne hosppunta laittan, biittaanne Beeta Maqidasiyaa geeshshidoogaappe guyyiyan, GODAA ba Xoossaa Beeta Maqidasiyaa bottokonana mala, Axaaliyaa na7aa Saafaana, Yerusalaame katamaa haariya Ma7iseeyanne Yo7akaaza na7aa, waanna xaafiyaa Yo7aaha kiittiis.

⁹ Kiitettidaageeti qeese ubbatu halaqaa Hilqqiyaakko yiidosona. Penggiyaa naagiya Leewati Minaaseppe, Efireemappe, attida Israa7eela asaa ubbaappe, Yihudaappe, Biniyaamappenne Yerusalaamen de7iyaageetuppe kase shiishshidi, Xoossaa Beeta Maqidasiyaa ehiido miishshaa Hilqqiyaayyo immidosona. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan, eti GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonissiya halaqatuyyo immidosona. Immin eti GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanaadaaninne wotti yeggidi keexxanaadan oosanchchatuyyo immidosona. ¹¹ Qassi Yihudaa kawoti moorissido Beeta Maqidasiyaa loitissanau he miishshan anaaxetinne gimbbiyaageeti mittaanne shuchchaa shammanaadan immidosona.

¹² Oosuwaa oottiya asati ammanettidaageeta. Eta bolli sunttettida oiddu Leewati, Maraara yaraappe Yahaatanne Obaadiyaanne, Qahaata yaraappe Mashulaamanne Zakkaariyaasa. Yettaa miishshaa eriya Leewati ubbai ¹³ tookkiya asatu bollinne dumma dumma oosuwaa oottiyaageetu bolli sunttettidosona. Qassi hara Leewati

xaafeta, halaqatanne penggiyaa naagiyaageeta gididosona.

¹⁴ Eti GODAA Beeta Maqidasiyaa yiida miishshaa kessiyo wode, qeese Hilqqee GODAI Muuse baggaara immido Higgiyaa Maxaafaa demmiis. ¹⁵ Hilqqee waanna xaafiyaa Saafaana, “Taani GODAA Beeta Maqidasiyaappe Higgiyaa Maxaafaa demmaas” yaagiis. Yaagidi he maxaafaa Saafaanayyo immiis.

¹⁶ Immin Saafaani he maxaafaa kawuwaakko ehiidi, “Ne oosanchchati azazettido azazo ubbaa oottoosona. ¹⁷ GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya miishshaa wurssi ekkidi, bottokonissiya halaqatuyyonne bottokoniya oosanchchatuyyo immidosona” yaagidi yootiis. ¹⁸ Qassikka waanna xaafee Saafaani kawuwaa, “Qeese Hilqqee taayyo maxaafaa immiis” yaagiis; yaagidi Saafaani maxaafaa kawuwaa sinttan nabbabiis.

¹⁹ Nabbabin kawoi higgiyaa qaalaa siyido wode, azzanidi ba maayuwaa pooshshiis. ²⁰ Hegaappe guyyiyan, kawoi Hilqqiyaa, Saafaana na7aa Ahigaama, Mikaaya na7aa Abdoona, waanna xaafiyaa Saafaanne kawuwaa oosanchchaa Asaaya hagaadan yaagidi azaziis; ²¹ “Biite; biidi ta gishshaanne Israa7eelaaninne Yihudan attidaageetu gishshaa, ha beettida maxaafaa qaalaabaa ane GODAA oichchite. Aissi giikko, ha maxaafan xaafettida ubbabaa oottanau, nu maizza aawati GODAA qaalaa naagibeenna gishshau, nu bolli tigettida GODAA hanqqoi keehippe daro” yaagiis.

²² Yaagin Hilqqeenne kawoi kiittido asati hananabaa yootiya Hulddikko biidosona.

Huldda Harihaasa na7aa Tiiqiwa na7a, Beeta Maqidasiyaa maayuwaa naagiya SHaaluuma⁴ maccaasiyo. A Yerusalaamen naa77antto shuchchan de7aasu. He biida asati iyyo ha yohuwaa yootidosona.

²³ Yootin Huldda eta, “GODAI Israa7eela Xoos-sai, ‘Inttena taakko kiittida bitaniyaayyo yootite’ yaagees. ²⁴ GODAI hagaadan yaagees; ‘Be7ite, Yihudaa kawuwaa sinttan nabbabettida maxaafan xaafettida iita qanggettaa ubbaa, ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli ehaana hanais. ²⁵ Eti tana aggidi, hara xoossat-uyyo ixaanaa cuwayidosona; yaatidi eti bantta kushiyan oottidoban ubban tana hanqgetissidosona. Hegaa gishshau, ta hanqqoi ha sohuwaa bolli tigettana; i mulekka teqetenna’ yaagees.

²⁶ “GODAA oichchanau inttena kiittida Yihudaa kawuwaa hagaadan yaagite; ‘GODAI Israa7eela Xoossai neeni siyido qaalaabaa hagaadan yaagees; ²⁷ “Ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli Xoossai haasayidobaa neeni siyido wode, ne wozanai shuggin, ta sinttan ne huuphiyaa kaushshido gishshaunne ne maayuwaa pooshshada, ta sinttan yeekkido gishshau, taani ne woosaa siyaas. ²⁸ Hegaa gishshau, taani nena ne maizzan gattana; neeni saro mogettana. Taani ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli ehaana iitabaa ne aifee be7enna” yaagees’ yaagite” yaagaasu.

⁴ **34:22** SHaaluuma: Ibraawettuwan SHaaluumi Hasiraha na7aa Toqaata na7aa geetettiis. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 22:14 xeella.

Yaagin eti biidi, ha haasayettidabaa kawuwaayyo yootidosona.

*Yoosiyaasi GODAASSI Azazettanau Geppiis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:1-20)*

²⁹ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoosiyaasi kiittidi, Yihudaa cimatanne Yerusalaame cimata ubbaa shiishshiis. ³⁰ Kawoi GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyiis; Yihudaa asai ubbai, Yerusalaamen de7iya asai, qeesetinne Leewati, guuttaappe gitaa gakkanaassi de7iya asai ubbai aara issippe pude kiyidosona. Kiyin GODAA Beeta Maqidasiyaappe beettida maachchaa maxaafaa qaalaa ubbaa kawoi eti siyishin nabbabiis.

³¹ Hegaappe guyyiyan, kawoi ba sohuwan eqqidi, GODAA ogiyan hemettanaunne a higgiiyaa, a wogaanne a azazuwaa ba kumetta wozanaaninne ba kumetta shemppuwan naaganau, qassi ha maxaafan xaafettida maachchaadan oottanau GODAA sinttan geppiis. ³² Yerusalaameeninne Biniyaaman de7iya asata ubbaa he maachchaa naaganaadan gefissiis; gefissin Yerusalaamen de7iya asai Xoossaa, bantta maizza aawatu Xoossaa maachchai giyoogaadan oottidosona.

³³ Yoosiyaasi Israa7eela asau de7iya biittaappe tunabaa ubbaa diggiis. Diggidi yan de7iya ubbati GODAAYYO, bantta Xoossaayyo, oottanaadan oottiis. Yoosiyaasi de7ido laitta ubban, eti GODAA bantta maizza aawatu Xoossaa kaalliyooгаа aggi-bookkona.

35

*Yoosiyaasi Paasikaa Baalaa Bonchchiis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:21-23)*

¹ Hegaappe guyyiyan, Yoosiyaasi Yerusalaamen GODAAYYO Paasikaa Baalaa bonchchiis. Koiro aginan tammanne oiddantto gallassi Paasikaa dorssa maraa shukkidosona. ² Yoosiyaasi qeeseta eta oosuwan oosuwan sunttiis; sunttidi eta GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwan minttettiis. ³ GODAAYYO geeshsha gididi, Israa7eela ubbaa tamarissiya Leewata i hagaadan yaagiis; “Geeshsha Taabootaa Daawita na7ai, Israa7eela Kawoi Solomoni keexissido Beeta Maqidasiyan wottite. Hagaappe sinttan Taabootaa intte hashiyan tookkanau koshshenna. Ha77ikka GODAAYYO, intte Xoossaayyoonne, a asaa Israa7eelayyo oottite. ⁴ Israa7eela Kawoi Daawitinne a na7ai Solomoni xaafidoogaadan, intte citan citaaninne intte aawatu keettan keettan inttena giigissite.

⁵ “Intte Leewati intte dabbota, Israa7eela zaretu yarata maaddana mala, intte yaran yaran shaahettidi, Beeta Maqidasiyaa gidдон eqqite; ⁶ Paasikaa dorssa maratakka shukkite. Intte huuphiyaukka geeyite; GODAI Muuse baggaara haasayido qaalaa eti oottanaadan intte dabbotuyyo dorssa marata giigissite” yaagiis.

⁷ Yoosiyaasi Paasikaa yarshshuwau hananaadan he sohuwan de7iya asaayyo hasttamu sha7u dorssa maratanne deeshsha marata immiis; qassi heezzu sha7u korimatakka immiis. Hageeta ubbaa kawoi ba wudiyaappe immiis. ⁸ Kawoi sunttido halaqatikka asaayyo, qeesetuyyoonne Leewatuyyo banttabaa bantta sheniyan immidosona. Xoossaa Beeta Maqidasiyaa halaqati Hilqqee, Zakkaariyaasinne

Yihi7eeli Paasikaa yarshshuwau haniya naa77u sha7anne usuppun xeetu dorssa maratanne deeshsha marata qeesetuyyo immidosona; qassi heezzu xeetu korimatakka immidosona.

⁹ Leewatu halaqati Konaaneenne a ishantti SHamaa7eenne Nataani7eeli, qassi Hashaabee, Yi7i7eelinne Yozabaadi Paasikaa yarshshuwau haniya ichchashu sha7u dorssa maratanne deeshsha marata Leewatuyyo immidosona; qassi ichchashu xeetu korimatakka immidosona.

¹⁰ Paasikaa Baalaayyo ubbabei giigiis; giigin kawuwaa azazuwaadan qeeseti bantta sohuwan sohuwan, Leewatikka bantta citan citan eqqidosona.

¹¹ Paasikaa dorssa marati shukettiyo wode, Leewati galbaa qaarishin, qeeseti suuttaa ekkidi, yarshshiyosaa bolli caccafidosona.

¹² Hegaappe guyyiyan, xuuggiyo yarshshuwaayyo giigida dorssatu ashuwaa Leewati ba keettaa asan asan shaahetti uttida Israa7eela zaretu yaratuyyo immidosona. Leewati heгаа immidoogee Muuse maxaafan xaafettidoogaadan asai GODAAYYO yarshshanaassa. Eti korimatakka hegaadan oottidosona.

¹³ Leewati wogai azaziyoogaadan shukettida Paasikaa dorssa maratu ashuwaa taman xiixxidosona; geeshsha yarshshota xaaruwan, otuwaaninne disttiyan doissidosona. Yaatidi ka77idaagaa Israa7eela zaretu yaratu ubbau eesuwaa shaakki shaakkidi immidosona.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Leewati banttayyoonne Aarona zeretta gidiya qeesetuyyo Paasikaa yarshshuwaa giigissidosona. Aissi giikko, he qeeseti xuuggiyo yarshshuwaanne

handdaa yarshshuwaa yarshshiiddi, qammaa gakkanaashin oottoosona. ¹⁵ Daawiti, Asaafi, Hemaaninne kawuwaayyo hananabaa yootiya Yidutuuni kase azazidoogaadan, Asaafa yarati, mazamuriyaa yexxiyaageeti bantta sohuwan de7oosona. Penggiyaa naagiyaageetikka bantta naagiyo penggiyaa penggiyaa naagoosona. Eta dabboti, Leewati etayyo giigissido gishshau, eti bantta oosuwaa aggibookkona.

¹⁶ GODAAYYO oottiyo oosoi ubbai, Paasikaa Baalaa bonchchiyoogeenne xuuggiyo yarshshuwaa GODAAYYO yarshshiyooosaa bolli yarshshiyoogee, Kawoi Yoosiyaasi azazidoogaadan hanidi, he gallassi giigiis. ¹⁷ Hegan shiiqida Israa7eela asai he gallassi Paasikaa Baalaa bonchchiis; eti Oittaa Baalaakka laappun gallassi bonchchidosona. ¹⁸ Hananabaa yootiya Sameela wodiyaappe doommin, heгаа mala Paasikaa Baalai Israa7eelan bonchchetti erenna. Yoosiyaasi, qeesetinne Leewati, he sohuwan shiiqida Yihudaa asai, Israa7eela asai ubbainne Yerusalaamen de7iya asai bonchchidoogaa mala Paasikaa Baalaa kase Israa7eela kawotuppe bonchchidai issoinne baawa. ¹⁹ Ha Paasikaa Baalai Yoosiyaasi kawotido tammanne hospuntta laittan bonchchettis.

Yoosiyaasa Kawotaa Wurssettaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:28-30)

²⁰ Ha ubbaappe guyyiyan, Yoosiyaasi Beeta Maqidasiyaa giigissido wode, Gibxxe Kawoi Nakoi Efiraaxiisa SHAafaa matan de7iya Karkkamiisha giyo kataman olettanau biis.

Biishin Yoosiyaasi a teqqanau kiyiis. ²¹ SHin Nakoi Yoosiyaasakko asa kiittidi, “Yihudaa kawuwau, tananne nena ooshshiyai aibee? Taani yiidoi ta morkketa olanaassappe attin, nena olanaassa gidenna. Ta morkketa taani eesuwan olanaadan Xoossai tana azaziis. Xoossai nena xaissennaanadan, tanaara de7iya Xoossaara gaaddetiyoogaa agga” yaagiis.

²² Gidikkonne, Yoosiyaasi GODAI Nako baggaara odidoogaa siyennaaninne guyye simmennan ixxiis. Ixxidi morkketi bana erenna mala, ba kawotaa maayuwaa laammiis; laammidi Magiddo dembbaa olettanau geliis.

²³ Gelin wonddafiyaasati Kawuwaa Yoosiyaasa dukkidi caddidosona. Caddin kawoi ba ashkkaratuyyo, “Taani keehippe cadettaas; tana olaa giddoppe kessite” yaagiis. ²⁴ Yaagin ashkkarati Yoosiyaasa paraa gaariyaappe denttidi, ayyo de7iya naa77antto paraa gaariyan wottidi, a Yerusalaame ehiidosona. Ehin i yan haiqqiis; haiqqidi ba maizza aawatu makkaan moogettiis. Yihudaa asainne Yerusalaame asai ubbai ayyo yeekkiis.

²⁵ Ermmaasi Yoosiyaasayyo zilaaliyo zilaasaa kessidi xaafiis; xaafin yeeho yeekkiya maccaasatinne attumaasati Yoosiyaasa qoppi qoppidi yeekkiyo wode, ha Ermmaasi kessido zilaassaa zilaaliyoogee Israa7eela biittan woga gidiiis. He zilaassai Israa7eelatu Yeehuwaa Zilaassaa Maxaafan xaafetti uttiis.

²⁶ Yoosiyaasi hanido harabai, GODAA higgayan xaafettidoogaadan i oottido lo77o oosuwaabainne ²⁷ koiroppe wurssettaa

gakkanaassi i polidobai ubbai Israa7eela
Kawotunne Yihudaa Kawotu Taarikiyaa
Maxaafan xaafetti uttiis.

36

Yihudaa Kawuwaa Yo7akaaza
(*Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:30-35*)

¹ Hegaappe guyyiyan, he biittaa asai Yoosiyaasa na7aa Yo7akaaza dooridosona; dooridi a aawaa sohuwan Yerusalaamen kawoyidosona. ² Yo7akaazi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne heezza; i Yerusalaamen heezzu agina kawotiis. ³ Hegaappe guyyiyan, Gibxxe kawoi Yo7akaaza Yerusalaame kawotettaappe wottiis; wottidi heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya xaqara biraanne hasttamanne oiddu kilo giraame deexxiya worqqaa Yihudaa asaa giirissiiis. ⁴ Gibxxe kawoi Yo7akaaza ishaa Eliyaaqiima Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli kawoyiis; kawoyidi a sunttaa Yo7aqeema yaagidi laammiis. Yaatidi Yo7aqeema ishaa Yo7akaaza Gibxxe efiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeema
(*Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:36-24:7*)

⁵ Yo7aqeemi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne isiini laitta kawotiis. GODAA ba Xoossaa sinttan iitabaa oottiis. ⁶ Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori a olidi, Baabiloone efaanau nahaasiyaa sanssalatan qachchiis. ⁷ Naabukadanaxoori qassi GODAA Beeta

Maqidasiyaappe miishshaa ekkidi, Baabiloone efidi, ba kawo keettan wottiis.

⁸ Yo7aqaemi hanido harabai, i oottido tun-abainne i oottido iitabai ubbai Israa7eela Kawotunne Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. I haiqqin, a sohuwan a na7ai Yo7aakiini kawotiis.

*Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiina
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:8-17)*

⁹ Yo7aakiini kawotiyo wode, laittai ayyo hosp-puna;⁵ i Yerusalaamen heezzu aginanne tammu gallassa kawotiis. GODAA sinttan i iitabaa oottiis.

¹⁰ Laittai laamettiyo wode Kawoi Naabukadanax-oori asaa kiittidi, Yo7aakiinanne GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya al77o miishshata aara is-sippe Baabiloone ehiissiis. Yaatidi a aawaa ishaa Sedeqiyaasa Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli kawoyiis.

*Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:18-20;
Ermmaasa 52:1-3)*

¹¹ Sedeqiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne isiino; i Yerusalaamen tammanne isiini laitta kawotiis. ¹² GODAA ba Xoossaa sinttan i iitabaa oottiis; qassi GODAA sunntan hananabaa yootiya Ermmaasa sinttan bana kaushshibeenna.

*Yerusalaame Kunddettaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:1-21;
Ermmaasa 52:3-11)*

⁵ **36:9** Hosp-puna: Laittai ayyo hosp-puna woikko tammanne hosp-puna. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:8 xeella.

¹³ Sedeqiyaasi ammanettanaadan bana Xoossaa sunttan caaqaattida Naabukadanaxoora bolli makkaliis. GODAAKKO Israa7eela Xoossaakko simmiyoogaa aggidi, ba morggiyaa zozzissiis; ba wozanaakka muumissiis. ¹⁴ Qassi Yihudaa asainne eta kaalettiya qeeseti, mulekka ammanettennaageeta gididosona. Eti hara kawotettaa asai oottiyo sheneyiya oosota qullidi, GODAI Yerusalaamen geeshshido a Beeta Maqidasiyaakka tunissidosona.

¹⁵ GODAI, eta maizza aawatu Xoossai ba asaayyoonne ba Beeta Maqidasiyaayyo qarettiyo gishshau, ba hananabaa yootiyaageeta etayyo zaari zaaridi kiittiis. ¹⁶ SHin GODAA hanqqoi eta bolli wodhdhana gakkanaashiinne etayyo kessi ekkiyoosai xayana gakkanaashin, eti GODAI kiittidoogeeetu bolli qilliiccidosona, a qaalaa karidosonanne hananabaa yootiyaageetu bolli miiccidosona.

¹⁷ Hegaa gishshau, GODAI Baabiloone kawuwaa eta bolli denttidi ehiis. Ehin eta yelaga attuma asaa Beeta Maqidasiyaa gidдон bisuwan woriis; yelaga attumaasatuyyo, woikko geela7otuyyo, woikko cimatuuyyo, woikko ceegatuuyyo qarettennan, Xoossai eta ubbaa Naabukadanaxoora kushiyan aattidi immiis. ¹⁸ Baabiloone kawoi Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya miishshata ubbaa, gitaanne guuttaa, GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya buquraa, kawuwaa buquraanne a oosanchchatu buquraa ubbaa ekkidi, Baabiloone efiis. ¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Baabiloone olanchchati Xoossaa Beeta Maqidasiyaa taman xuuggidi, Yerusalaame

dirssaa gimbbiyaakka laalidosona. Kawo keettata ubbaa taman xuuggidi, yan de7iya al77o miishsha ubbaa xaissidosona.

²⁰ Xaissin kawoi bisuwaappe palahidi attidaageeta omooddidi Baabiloone efiis. Parsse kawotettai wolqqaamana gakkanaassi, eti ayyoonne a naatuyyo ashkkara gididosona.

²¹ Hegan GODAI hananabaa yootiya Ermmaasa baggaara odido qaalai polettiiis. Wurssettan biittai laappun tammu laitta kumettaa asi banna soho gididi shemppiis; hegeenne, laappunnta laappunnta laittaa Sambbata oottidi, biittaa shemppissiyoogaa asai aggido gishshaassa.

²² Parsse Kawoi Qiiroosi kawotido koiro laittan, hananabaa yootiya Ermmaasa baggaara GODAI haasayidobaa poliis. Parsse Kawoi Qiiroosi ba kawotettaa gididon ubbasan hagaadan yaagidi awaajjanaadaaninne xaafidi wottanaadan GODAI a ayyaanaa denttettiis; ²³ “Parsse Kawoi Qiiroosi hagaadan yaagees; ‘GODAI, saluwaa Xoossai ha sa7aa kawotettata ubbaa taayyo immiis; qassi Yihudan de7iya Yerusalaamen taani ayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanaadan tana sunttiis. Xoossaa asaa gidida ooninne yaa bo. GODAI a Xoossai aara gido!’ yaagees” yaagiis.

Wolaytta Bible

Portions of the Holy Bible in the Wolaytta language of Ethiopia

copyright © 2004 SIM

© Faith Comes by Hearing

Language: Wolaytta

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

6baa8af2-99d9-51d5-a40a-ff54bdb9b793